

آزمون شماره ۲۱

جمعه ۱۳/۰۱/۱۴۰۳

آزمون‌های سراسر کاج

گزینه درسی را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

سوالات آزمون دفترچه شماره (۱)

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

مدت پاسخگویی	شماره سؤال		وضعیت پاسخگویی	تعداد سؤال	مواد امتحانی	ردیف
	از	تا				
۳۰ دقیقه	۱	۱۵	اجباری	۱۵	ریاضی و آمار ۳	۱ ریاضیات
	۱۶	۲۵	زوج کتاب	۱۰	ریاضی و آمار ۱	
	۲۶	۳۵		۱۰	ریاضی و آمار ۲	
۲۵ دقیقه	۳۶	۵۰	اجباری	۱۵	علوم و فنون ادبی ۳	۲ علوم و فنون ادبی
	۵۱	۶۰	زوج کتاب	۱۰	علوم و فنون ادبی ۱	
	۶۱	۷۰		۱۰	علوم و فنون ادبی ۲	
۳۰ دقیقه	۷۱	۸۵	اجباری	۱۵	جامعه‌شناسی ۳	۳ جامعه‌شناسی
	۸۶	۱۰۰		۱۵	جامعه‌شناسی ۱	

ریاضیات

۱- کدام عبارت زیر نادرست است؟

(۱) ریشه‌های مرتبه زوج یک عدد غیرصفر در صورت وجود، قرینه‌اند.

(۲) ریشه هفتم هر عدد با خود آن عدد هم‌علامت است.

(۳) هر عدد مثبت، چهار ریشه چهارم حقیقی دارد.

(۴) عددهای منفی ریشه ششم ندارند اما ریشه ششم عددی می‌تواند منفی باشد.

۲- حاصل $\frac{(625)^{-0/25} \cdot (0/04)^{1/2}}{(0/008)^{-1/3}}$ کدام است؟

(۱) $\frac{1}{5}$ (۲) $\frac{1}{25}$ (۳) $\frac{1}{125}$ (۴) $\frac{2}{25}$

۳- اگر $A = 3^2 \sqrt{27}$ آن‌گاه ریشه سوم $A + 5$ کدام است؟

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۴- اگر $5^a = \sqrt{5} \sqrt[4]{5} \sqrt[5]{5}$ باشد، a کدام است؟

(۱) $\frac{11}{12}$ (۲) $\frac{13}{12}$ (۳) $\frac{19}{24}$ (۴) $\frac{23}{24}$

۵- حاصل $\frac{(1-a^{-2})a^2}{(\sqrt{a}-1)^2 + 2\sqrt{a}}$ کدام است؟

(۱) $a+1$ (۲) $a-1$ (۳) $1-a$ (۴) $\frac{1}{1+a}$

۶- جرم یک نوع باکتری ۵ گرم است. اگر جرم این باکتری در محیط آزمایشگاهی در هر ساعت ۴ برابر شود، پس از مدت ۱۰ دقیقه جرم آن چند

گرم خواهد بود؟ ($\sqrt[3]{2} = 1/25$)

(۱) $5/75$ (۲) $6/25$ (۳) $6/75$ (۴) $7/25$

۷- اگر $A = \sqrt[5]{25\sqrt{5}} (20)^{-1/5}$ باشد حاصل $(\frac{1}{A} + 9)^2$ کدام است؟

(۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

۸- اگر $3^a \sqrt[9]{a} = 3^{-1/75} (\frac{1}{9})^{-0/75} (\sqrt[3]{81})^{\frac{1}{9}}$ مقدار a کدام است؟

(۱) $0/25$ (۲) $0/5$ (۳) $0/75$ (۴) ۱

۹- حاصل $2\sqrt[3]{2\sqrt{2}} + \sqrt{8} - \sqrt{18}$ کدام است؟

(۱) $3\sqrt{2}$ (۲) $2\sqrt{2}$ (۳) $4\sqrt{2}$ (۴) $\sqrt{2}$

۱۰- مبلغ هشتاد میلیون تومان با نرخ سود ثابت سالیانه ۲۰ درصد سرمایه‌گذاری شده است. اصل و سود حاصله بعد از مدت ۱۸ ماه تقریباً چند میلیون

تومان خواهد بود؟ ($\sqrt{1/2} = 1/1$)

(۱) ۱۰۵ (۲) ۱۱۰ (۳) ۱۰۰ (۴) ۱۱۵

۱۱- اگر $-1 < x < 0$ باشد حاصل $(\sqrt{1+\sqrt{x^2}})(\sqrt{|x-1|})$ کدام است؟

(۱) $-x-1$ (۲) $1-x$ (۳) $x+1$ (۴) $-x$

۱۲- اندازه شعاع یک تانکر کره‌ای شکل با حجم $\frac{64\pi}{3}$ ، کدام است؟

(۱) $\sqrt[3]{4}$ (۲) $\sqrt[3]{8}$ (۳) $\sqrt[3]{16}$ (۴) $\sqrt[3]{32}$

۱۳- یکی از ریشه‌های چهارم عدد A برابر ۳- است. جزء صحیح ریشه سوم عدد A کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۱۴- اگر $(\frac{1}{8})^{-x} \times 16^{3x+1} = (0/25)^{x-1}$ آن‌گاه ریشه دوم عدد $17x+11$ کدام است؟

- (۱) -۱ (۲) -۲ (۳) -۳ (۴) -۴

۱۵- اگر $\frac{x^2 \times 12^5 \times 4^{-1}}{2^4 \times 4^5} = 3^8$ آن‌گاه $\sqrt{2x+1}$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (ریاضی و آمار (۱)، شماره ۱۶ تا ۲۵) و زوج درس ۲ (ریاضی و آمار (۲)، شماره ۲۶ تا ۳۵)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

ریاضی و آمار (۱) (سؤالات ۱۶ تا ۲۵)

۱۶- α و β ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 - 2x - 4 = 0$ هستند. حاصل $\frac{1}{\alpha+1} + \frac{1}{\beta+1}$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) -۲ (۳) ۴ (۴) -۴

۱۷- شرکتی می‌خواهد محصولات خود را به نمایندگی‌های فروش تحویل دهد. اگر ۳ تا از نمایندگی‌ها محصولات را نخواهند، در این صورت به

سایر نمایندگی‌ها $\frac{1}{18}$ از محصولات بیشتر از قبل می‌رسد. تعداد نمایندگی‌های این شرکت کدام است؟

- (۱) ۹ (۲) ۸ (۳) ۷ (۴) ۶

۱۸- اگر $f(x) = 3x - 1 - f(-1)$ باشد، مقدار $f(3)$ کدام است؟

- (۱) ۶ (۲) ۸ (۳) ۱۰ (۴) ۱۲

۱۹- دو تابع خطی $f(x) = (n+2)x^2 + 5x - 2$ و $g(x) = nx - 9$ در نقطه $A(m, k)$ مشترک هستند. محور تقارن سهمی

$y = 2x^2 + (m+k)x - 1$ کدام است؟

- (۱) $x = -1$ (۲) $x = 1$ (۳) $x = -2$ (۴) $x = 2$

۲۰- نمودار تابع $y = (m-1)x^2 + (m-3)x + \frac{1}{4}m$ با محور xها در یک نقطه مشترک هستند. نمودار تابع، محور yها را با کدام عرض قطع می‌کند؟

- (۱) $\frac{3}{10}$ (۲) $\frac{9}{10}$ (۳) $\frac{3}{20}$ (۴) $\frac{9}{20}$

۲۱- توابع درآمد و هزینه تولیدی یک شرکت به صورت $R(x) = 70x - \frac{1}{4}x^2$ و $C(x) = 30x + a$ است. اگر ماکزیمم مقدار سود شرکت برابر ۱۴۰۰ باشد، a کدام است؟

- (۱) ۱۰۰ (۲) ۲۰۰ (۳) ۳۰۰ (۴) ۴۰۰

۲۲- نمرات درس ریاضی تعدادی از دانش‌آموزان در جدول زیر آمده است. اختلاف میانگین موزون نمرات از میان آن‌ها کدام است؟

نمرات	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
تعداد	۸	۳	۵	۴

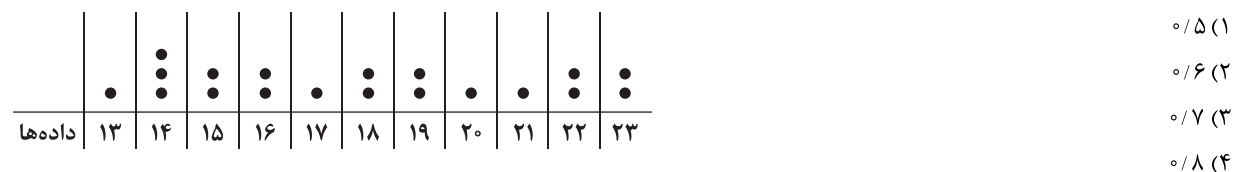
- (۱) ۰/۲۵ (۲) ۰/۵

- (۳) ۱/۴ (۴) ۰/۷۵

۲۳- مجموع مجذورات تفاضل ۵۰۰ داده آماری از عدد ۱۵ برابر ۱۱۲۵ و مجموع داده‌ها ۷۵۰۰ است. ۹۶ درصد داده‌ها در چه فاصله‌ای قرار دارند؟

- (۱) (۱۱, ۱۹) (۲) (۱۲, ۱۸) (۳) (۱۳/۵, ۱۶/۵) (۴) (۱۲/۵, ۱۷/۵)

۲۴- در نمودار نقطه‌ای زیر، انحراف معیار داده‌های بین چارک‌های اول و دوم تقریباً برابر کدام است؟

- (۱) ۰/۵

- (۲) ۰/۶

- (۳) ۰/۷

- (۴) ۰/۸

۲۵- در یک نمودار حبابی متغیرهای سوم A و B به ترتیب ۲۱۶ و ۶۰۰ هستند. اگر اختلاف شعاع‌های دو دایره A و B در این نمودار برابر ۶ واحد باشد، مجموع شعاع‌های این دو دایره کدام است؟

- (۱) ۲۰ (۲) ۲۲ (۳) ۲۴ (۴) ۲۶

زوج درس ۲

ریاضی و آمار (۲) (سؤالات ۲۶ تا ۳۵)

۲۶- گزاره $(p \Rightarrow q) \vee (q \Rightarrow p)$ هم‌ارز کدام گزینه است؟

- (۱) همواره درست (۲) همواره نادرست (۳) $p \vee q$ (۴) $p \wedge q$

۲۷- اگر گزاره‌های $\sim p \vee (q \wedge r)$ و $\sim r \Leftrightarrow p$ نادرست باشند، ارزش کدام گزاره زیر نادرست است؟

- (۱) $\sim p \Rightarrow r$ (۲) $\sim q \Leftrightarrow r$ (۳) $r \Rightarrow q$ (۴) $\sim p \Leftrightarrow q$

۲۸- کدام گزینه در مورد استدلال‌های زیر صحیح است؟

الف) مقدمه ۱: اگر دانش‌آموزی تلاش کند، آن‌گاه در امتحان موفق می‌شود.

مقدمه ۲: دانش‌آموز در امتحان موفق شده است.

نتیجه: دانش‌آموز تلاش کرده است.

ب) مقدمه ۱: اگر دو عدد فرد باشند، مجموع آن‌ها زوج است.

مقدمه ۲: مجموع دو عدد زوج شده است.

نتیجه: آن دو عدد فرد بوده‌اند.

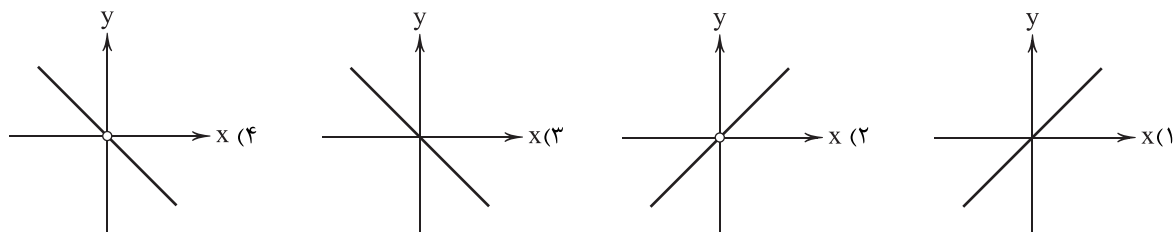
(۱) الف) استدلال استثنایی ب) مغالطه (۲) الف) استدلال استثنایی ب) استدلال استثنایی

(۳) الف) مغالطه ب) مغالطه (۴) الف) مغالطه ب) استدلال استثنایی

۲۹- اگر $f(x) = 2x^2 - (ax-1)x + b + 2a$ یک تابع همانی باشد، $a + b$ کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) -۱ (۳) ۲ (۴) -۲

۳۰- اگر f تابع علامت و $g(x) = |x|$ آن‌گاه نمودار تابع $\frac{g}{f}(x)$ کدام است؟

۳۱- برد تابع $f(x) = \begin{cases} -x+1 & x < 0 \\ x^2-1 & x \geq 0 \end{cases}$ کدام است؟

- (۱) $y \geq -1$ (۲) $y \leq -1$ (۳) $-1 \leq y < 1$ (۴) $y < 1$

۳۲- برای رسم تابع $f(x) = -|x-1| - 2$ از روی نمودار $y = |x|$ باید نمودار $y = -|x|$ را یک واحد به سمت و ۲ واحد به سمت انتقال دهیم.

- (۱) چپ - بالا (۲) چپ - پایین (۳) راست - بالا (۴) راست - پایین

۳۳- اگر تورم قیمت تره‌بار طی سال‌ها ۹۶ تا ۱۴۰۰ برابر ۶۰ درصد و شاخص بهای تره‌بار در سال ۹۶ برابر ۳۸ باشد، این شاخص در سال ۱۴۰۰ کدام است؟

- (۱) $58/2$ (۲) $58/8$ (۳) $60/2$ (۴) $60/8$

۳۴- در یک شهر ۳۰ هزار نفر از جمعیت فعال آن شاغل هستند. اگر جمعیت فعال این شهر ۳۶ هزار نفر باشد، چه تعداد شغل ایجاد شود تا نرخ بیکاری به ۵ درصد برسد؟

- (۱) ۴۲۰۰ (۲) ۴۳۰۰ (۳) ۴۴۰۰ (۴) ۴۵۰۰

۳۵- اگر نماتوپ فردی که ۵۱ سال سن دارد، ۲۷ و اندازه قد وی ۱۸۰ سانتی‌متر باشد و وزن نرمال برای وی ۷۸ کیلوگرم باشد، این فرد تقریباً چند کیلوگرم اضافه وزن دارد؟

- (۱) $7/5$ (۲) $8/5$ (۳) $9/5$ (۴) $10/5$

علوم و فنون ادبی

- ۳۶- در کدام گزینه به یکی از ویژگی‌های سطح فکری نثر معاصر تا قبل از انقلاب اسلامی اشاره شده است؟
- (۱) تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) در آثار این دوره به گونه‌ای کم‌رنگ مشاهده می‌شود.
 - (۲) اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری رد پای آشکاری در داستان‌نویسی این دوره دارند.
 - (۳) گرایش به برخی قالب‌های دیگر مانند خاطره، قطعه ادبی، سفرنامه، شرح حال و نوشته‌های ادبی - تحقیقی رایج شد.
 - (۴) توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر این دوره عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است.
- ۳۷- کدام عبارت درباره نثر دوره بعد از انقلاب نادرست است؟
- (۱) اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحله بعد، اجتماعی است.
 - (۲) از آغاز دهه هفتاد گرایش به داستان‌های بلند و رمان‌نویسی بیشتر شد.
 - (۳) زبان داستان‌ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر عامیانه است.
 - (۴) بعد از جنگ، گرایش به سبک‌های جدید داستان‌نویسی مانند جریان سیال ذهن بیشتر می‌شود.
- ۳۸- در همه گزینه‌ها به «ویژگی‌های فکری شعر دوره انقلاب» اشاره شده است، به جز.....
- (۱) تلفیق بُعد زمینی حماسه و بُعد آسمانی عرفان را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید.
 - (۲) توجه به واقعیت‌ها و دور شدن از مفاهیم انتزاعی از مهم‌ترین موضوعات شعر این دوره است.
 - (۳) شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی به ویژه فرهنگ عاشورایی توجه نمودند.
 - (۴) فرهنگ دفاع مقدس یکی از اصلی‌ترین درون‌مایه‌های شعر این دوره است.
- ۳۹- در کدام بیت آرایه «ایهام» به کار رفته است؟
- (۱) اگرچه در طلبت هم‌عنان باد شمالم
 - (۲) ز غمزه بر دل ریشم چه تیرها که گشادی
 - (۳) به شوق چشمه نوشت چه قطره‌ها که فشاندم
 - (۴) چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی
- ۴۰- چنانچه ابیات زیر را بخواهیم به لحاظ دارا بودن یکی از آرایه‌های «ایهام - ایهام تناسب - اغراق» مرتب نماییم، کدام ترتیب، درست است؟
- (الف) عاشق مفلس اگر قلب دلش کرد نثار
 - (ب) چون توانم رستن از این سیل بنیان‌کن که داریم
 - (ج) دور از تو هر شب تا سحر گریان چو شمع محفلم
 - (د) بیار ای لعبت ساقی اگر تلخ است و گرسیرین
- (۱) د - الف - ج (۲) ب - د - ج (۳) ب - د - الف (۴) ج - الف - ب
- ۴۱- در کدام گزینه، هر دو آرایه «ایهام و ایهام تناسب» به کار رفته است؟
- (۱) احرام چه بندیم چو آن قبله نه این جاست؟
 - (۲) مرغ دل باز هوادار کمان‌برویی است
 - (۳) مهر خورشید رخت هیچ ننگجد به ضمیر
 - (۴) پروانه راحت بده ای شمع که امشب
- ۴۲- در همه گزینه‌ها آرایه «اغراق» برجسته است، به جز.....
- (۱) گر صد هزار کوه گرانم نهد به دوش
 - (۲) مگر نه کاه چنان درجهد به کاه‌ریا
 - (۳) سایه‌اش گر فتد به کوه گران
 - (۴) از دود آه ماست که ابر آشکار گشت
- به‌گرد سر و خرامان قامتت نرسیدم
ز غصه بر سر کویت چه بارها که کشیدم
ز لعل باده‌فروشت چه عشوه‌ها که خریدم
که پرده بر دل خونین به بوی او بدریدم
- مکنش عیب که بر نقد روان قادر نیست
دیده بارد اشک سویی، دل فشاند خون ز یک سو
تا خود چه باشد حاصلی از گریه بی‌حاصلم؟
که از دست شکر باشد و گرسر زهر ناب استی

۴۳- در کدام گزینه «ایهام تناسب» و اختیار وزنی «ابدال» وجود دارد؟

- (۱) ز شور عشق تو در کام جان خسته من
 (۲) شد گردنم ز گردن قمری سیاه تر
 (۳) چو سرو بود و چو ماه و نه ماه بود و نه سرو
 (۴) رنگ از گل رخسار تو گیرد گل خود روی

۴۴- وزن کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) آسمانش را گرفته تنگ در آغوش / ابر؛ با آن پوستین سرد نمناکش / باغ بی برگی، / روز و شب تنهاست، / با سکوت پاک غمناکش
 (۲) ما / فاتحان شهرهای رفته بر بادیم / با صدایی ناتوان تر زان که بیرون آید از سینه / راویان قصه‌های رفته از یادیم / کس به چیزی یا پیشیزی برنگیرد
 سگه‌هامان را / گویی از شاهی ست بیگانه / یا ز میری دودمانش منقرض گشته
 (۳) در دل من همه کورند و کردند / دست بردار از این در وطن خویش غریب / قاصد تجربه‌های همه تلخ / با دلم می‌گوید / که دروغی تو، دروغ / که فریبی تو، فریب
 (۴) من نخواهم برد، این از یاد / کآتشی بودیم بر ما آب پاشیدند / گفتم و می‌گویم و پیوسته خواهم گفت / ور رود بود و نبودم / هم‌چنان که رفته است و می‌رود / بر باد

۴۵- نام وزن چند بیت در برابر آن درست نوشته شده است؟

- (الف) دل سیمین بری کز عشق رویش
 (ب) از نزدت ار فرمان بود جان دادنم آسان بود
 (ج) چو تو نفسی ز سر تا پای کی دانی کمال دل
 (د) ندامت بود بار مطلوب خشک
 (ه) جاودان کس را نشان باقی نخواهد ماند هرگز
 (و) ای هوس‌های دلم باری بیا رویی نما
- ز حیرت گم کند زر هم زری را: هزج مسدس محذوف
 دارم ز تو تا جان بود در دل هوا در جان هوس: رجز مثنی سالم
 کمال دل کسی داند که مردی راه‌بین باشد: هزج مثنی سالم
 مپیونند زنه‌ار با چوب خشک: متقارب مثنی محذوف
 جهد آن کن تا: مگر نامت بماند جاودانی: رمل مثنی سالم
 ای مراد و حاصلم باری بیا رویی نما: رمل مثنی محذوف
- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶

۴۶- کدام شعر نیمایی در وزن «بحر متقارب» سروده شده است؟

- (۱) آه ای همیشه دورتر از خورشید / در من طلوع کن / در من چنان بتاب که آینه‌ام کنی / در من چنان بتاب که آب روان شوم
 (۲) همیشه با منی ای نیمه جدا از من / بریده باد زانم، چه ناروا گفتم / تو نیمه نیستی ای جان، تمام هستی من
 (۳) بیا زودتر چیزها را ببینیم / ببین، عقربک‌های فواره در صفحه ساعت حوض / زمان را به گردی بدل می‌کنند.
 (۴) مهتاب می‌نویسد بر ماسه‌های سرد / شرح هزار شادی بر باد رفته را / چشم حباب‌ها همه از گریه فراق / آماس می‌کند.
- ۴۷- در شعر زیر، چند بار از اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند» استفاده شده است؟
- «به‌سان رهنوردانی که در افسانه‌ها گویند، / گرفته کوله‌بار زاده بر دوش / فشرده چوب‌دست خیزران در مشت / گهی پرگویی و گه خاموش / در آن مه‌گون فضای خلوت افسانگی‌شان راه می‌پویند ما هم راه خود را می‌کنیم آغاز»
- (۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۷ (۴) ۸

۴۸- در کدام گزینه سه نوع اختیار وزنی به کار رفته است؟

- (۱) آسمان تنگ است و بی‌روزن / بر زمین هم برف پوشانده است / رد پای کاروان‌ها را / عرصه سردرگمی‌ها مانده و بی در کجایی‌ها
 (۲) صدا کن مرا / صدای تو خوب است / صدای تو سبزینه آن گیاه عجیبی است / که در انتهای صمیمیت حزن می‌روید
 (۳) من این‌جا بس دلم تنگ است / و هر سازی که می‌بینم بدآهنگ است / بیا ره‌توشه برداریم، / قدم در راه بی‌برگشت بگذاریم، / ببینیم آسمان هر کجا آیا همین رنگ است؟
 (۴) من که از بازترین پنجره با مردم این ناحیه صحبت کردم / حرفی از جنس زمان نشنیدم / هیچ چشمی / عاشقانه به زمین خیره نبود

۴۹- نام وزن کدام گزینه «رجز مثنی سالم» است؟

- (۱) سرو ندیدم که در قبا بخرامید
 (۲) بیا بر چشم من بنشین اگر سرچشمه‌ای خواهی
 (۳) دل می‌دهد جان را خبر کارام جان می‌پرسد
 (۴) من دل خسته اگر زان که ز دل می‌نالدم
- مه نشنیدم که با کلاه برآمد
 سر آبی چنین آخر، سرایی هم نمی‌ارزد
 جان مزدگانی می‌دهد دل را که جانان می‌رسد
 باری آن خسته بی‌دل ز کجا می‌نالدم

- ۵۰- کدام گزینه با بیت «عرضه کرده دو جهان بر دل کار افتاده / به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست» تناسب معنایی دارد؟
- (۱) کس در نیامده ست بدین خوبی از دری
(۲) چه دارد جهان جز دل و مهر یار؟
(۳) همه حدیث وفا و وصال می‌گفتی
(۴) چه غم از سیل حوادث دل دریا دارد؟
- دیگر نیآورد چو تو فرزند مادری
مگر توده‌هایی ز پندارها
چو عاشق تو شدم قصه‌واژگون کردی
یاد ساحل نکنند، کشتی طوفانی ما

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (علوم و فنون ادبی (۱)، شماره ۵۱ تا ۶۰) و زوج درس ۲ (علوم و فنون ادبی (۲)، شماره ۶۱ تا ۷۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

علوم و فنون ادبی (۱) (سؤالات ۵۱ تا ۶۰)

- ۵۱- دلایل استقبال روزافزون نویسندگان قرون پنج و شش، از نگارش آثار خود به زبان فارسی را در کدام عوامل باید جست‌وجو کرد؟

- (۱) گسترش تصوف - تشکیل دولت سلجوقی
(۲) بی‌اطلاعی یا بی‌میلی اغلب نویسندگان این دوره نسبت به زبان عربی - دعوت علما از نویسندگان برای فارسی‌نویسی در برابر نفوذ زبان عربی
(۳) بی‌اطلاعی یا بی‌میلی اغلب نویسندگان این دوره نسبت به زبان عربی - تشکیل دولت سلجوقی
(۴) گسترش تصوف - دعوت علما از نویسندگان برای فارسی‌نویسی در برابر نفوذ زبان عربی

- ۵۲- چند عبارت صحیح است؟

- (الف) رایج‌ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، «حماسی»، «مدحی» و «غنایی» بود.
(ب) کتاب تفسیر «کشف‌الاسرار و عده‌الابرار» نمونه نثر موزون است که تحت تأثیر خواجه عبدالله نوشته شد.
(ج) تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی هم‌چنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.
(د) دوره رواج نثر فنی، قرن ششم هجری است و نخستین نمونه آن، «کلیله و دمنه» از ابوالمعالی نصرالله منشی است.
(ه) شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.

- (۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۳ (۴) ۲

- ۵۳- در ابیات زیر کدام «ویژگی فکری شعر سده‌های پنجم و ششم» برجسته است؟

- «با بخل بود به غایتی پیوندت
وینک ز بلای بخل تو ده سال است
(۱) رواج حس دینی (۲) رواج هجو (۳) رواج مفاخره (۴) رواج وعظ و اندرز
- کز قوت حکایتی کند خرسندت
تا نشخور (نشخوار) شیر می‌کند فرزندت

- ۵۴- نوع و مفهوم «را» در جمله «چهاردهم صفر را به شهر سراب رسیدم». همانند کدام گزینه است؟

- (۱) رمضان رفت و رهی دور گرفت اندر بر
(۲) اگر شب رسی روز را بازرگرد
(۳) حرف بی‌جا غافلان را غوطه در خون می‌دهد
(۴) اسباب زندگی همه دام تحیر است
- خُتک آن کواو رمضان را به سزا بُرد به سر
بگوش که تنگ اندر آمد نبرد
مرغ بی‌هنگام را تیغ اجل گوید جواب
غیر از فریب هیچ نباشد سراب را

- ۵۵- در کدام یک از عبارات‌های زیر، آرایه «سجع» به کار نرفته است؟

- (۱) هر نفسی که فرومی‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرح ذات.
(۲) تا مصیبت دو نشود؛ یکی نقصان مایه و دیگر شماتت همسایه.
(۳) طالب دنیا رنجور است و طالب عقبی مزدور است و طالب مولی مسرور است.
(۴) حیا، انحصار نفس باشد تا از فعل قبیح که موجب مذمت باشد احتراز نماید.

- ۵۶- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «جناس تام - موازنه - اشتقاق - مراعات‌نظیر - جناس ناقص» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) چرا بر خاک این منزل نگریم تا بگیرد گل
(ب) بر برگ گل به خون شقایق نوشته‌اند
(ج) گفتمی که ز من مرنج هنگام بدی
(د) نه گریه داد مرا بی رخ تو تسکینی
(ه) که گفت در رخ زبیا حلال نیست نظر؟
- ولیکن با تو آهن دل دمم گیرا نمی‌باشد
کان کس که پخته شد می چون ارغوان گرفت
رنجی که رسد از تو مرا گنج بود
نه ناله کرد مرا در غم تو امدادی
حلال نیست که بر دوستان حرام کنند

- (۱) ج - ه - ب - الف - د (۲) ج - د - الف - ه - ب (۳) ه - د - الف - ب - ج (۴) ه - ج - ب - الف - د

۵۷- در کدام گزینه «آرایهٔ ترصیع» به کار رفته است؟

- ۱) ای آفتاب رویست در اوج دلفروز
- ۲) یکی گشته چون بهار، یکی گشته چون بهشت
- ۳) با عاشقان مستی مکن، با نیستان هستی مکن
- ۴) ای شب آشفته برو وی غم ناگفته برو

۵۸- کدام بیت «ذوقافیتین» است؟

- ۱) من پشیمان گشتم این گفتن چه بود
- ۲) جست او را، تاش چون بنده بود
- ۳) گفت با جسم آیتی تا جان شد او
- ۴) علم و حکمت زاید از لقمهٔ حلال

۵۹- «قاعدهٔ قافیه» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) خنک آن باد که باشد گذرش بر کویت
- ۲) ز عشق غمزه و ابروی آن صنم پیوست
- ۳) برون ز جام دمامد مجوی این دم هیچ
- ۴) به بوی زلف تو دادم دل شکسته به باد

۶۰- کدام گزینه با بیت «ما ز بالاییم و بالا می‌رویم / ما ز دریاییم و دریا می‌رویم»، تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

- ۱) بر فرش خاک، تکیه زدن شرط عقل نیست
- ۲) آن‌جا چو نام توسل سلیمان ملک خلد
- ۳) شاید به جوی رفته کند آب بازگشت
- ۴) خلاص ده ز تن تیره روح قدسی را

زوج درس ۲

علوم و فنون ادبی (۲) (سؤالات ۶۱ تا ۷۰)

۶۱- عبارت درج شده در برابر نام چند شخصیت ادبی درست است؟

- الف) فخرالدین عراقی: او در هر فصل مثنوی عشاق‌نامه به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.
- ب) دولت‌شاه سمرقندی: تذکرهٔ دولت‌شاه را به تشویق امیر علیشیر نوایی نوشت که شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی است.
- ج) سلمان ساوجی: در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است.
- د) حمدالله مستوفی: نویسندهٔ اثری که تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ ه.ق. در برمی‌گیرد.
- ه) شمس قیس رازی: اثر معروفش، از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر است که نثری ساده و عالمانه دارد.
- و) جامی: بهارستان را به سبک گلستان سعدی نوشت و در نفعات‌الانس شیوهٔ تذکره‌الاولیای عطار را به کار برد.

۱) ۶ (۲) ۵ (۳) ۴ (۴) ۳

۶۲- دربارهٔ ویژگی‌های سه‌گانهٔ تحلیل متون نثر «سبک هندی» چند مورد نادرست است؟

- الف) در آمیختگی نظم و نثر: ویژگی ادبی
- ب) کاربرد شعرهای ضعیف در متن کتاب‌های نثر - که غالباً سرودهٔ خود مؤلفان است: ویژگی زبانی
- ج) تصنعی و باتكلف از کار درآمدن متون ادبی: ویژگی ادبی
- د) آوردن تتابع اضافات در مقام تعارف و تمجید از بزرگان یا به سبب قرینه‌پردازی و موازنه: ویژگی ادبی
- ه) ظهور نکردن نویسندگان برجسته به دلیل فرار دسته‌جمعی افراد باذوق و آزاده به خارج از ایران و کشته شدن یا مردن آنان از گرسنگی و فقر: ویژگی فکری

۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۶۳- سبک کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) چنان به داغ تو باشم که گر اجل برسد
- ۲) عاشق گستاخ سازد مضطرب معشوق را
- ۳) خیال قرب غفلت دوری از انس است محرم را
- ۴) به راه فرصت از گرد خیال افکنده‌ای دامی

۶۴- در کدام گزینه مطلب نادرستی درباره «نثر بینابین در دوره سبک هندی» آمده است؟

- ۱) نثر بینابین نثری است نه چندان ساده و نه چندان دشوار.
- ۲) قصد نویسنده نثر بینابین در اصل آسان‌نویسی بوده است.
- ۳) نثر بینابین چندان روان و آسان به نظر نمی‌رسد.
- ۴) بدایع‌الوقایع نمونه معروف نثر بینابین است.

۶۵- در کدام بیت آرایه‌های «استعاره با ذکر مشبّه به - تشبیه - استعاره با ذکر مشبّه - کنایه» وجود دارد؟

- ۱) مطرب اگر بدین نمط ساز طرب کند گهی
- ۲) طوطی طبع شوخ من گر که شکرشکن شود
- ۳) قبله خلق، روی او، کعبه عشق، کوی او
- ۴) بلبل نطق من ز یک نغمه عاشقانه‌ای

۶۶- آرایه‌های «تلمیح - حس آمیزی - تشبیه - حسن تعلیل - تمثیل» در ابیات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف) سر نمی‌پیچم ز خار سرزنش دیواروار
 - ب) از می جان بخش زنگ تیرگی از دل بشوی
 - ج) دانی عرق نقطه به روی سخن از چیست؟
 - د) تا دل از خون شد تهی، چشم از پریدن بازماند
 - ه) عمری ست تا ز زلف تو بویی شنیده‌ام
- ۱) ب - ه - الف - ج - د
۲) الف - ه - ب - د - ج
۳) ب - ه - ج - د - الف
۴) الف - د - ج - ه - ب

۶۷- وزن کدام بیت ویژگی «وزن‌های دوری» را دارد؟

- ۱) صاحب مروّتی است که جانش دریغ نیست
- ۲) نهال نیکی بنشان درخت گل را بفشان
- ۳) چو شست عشق در جانم شناسا گشت شستش را
- ۴) در آتش و در سوز من شب می‌برم تا روز من

۶۸- کدام یک از ابیات زیر با بیت «ای پاک از آب و از گل! پایی در این گلم نه / بی دست و دل شده‌ستم، دستی بر این دلم نه» هم‌وزن است؟

- ۱) روزم به شب آمدستی هم‌رنگ هجران شدستی
- ۲) چون گل روند و آیند این دلبران و خوبان
- ۳) شب عربی‌وار بود بسته نقابی بنفش
- ۴) روی زیبایی دمی حاجت به آرایش ندارد

۶۹- وزن همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز

- ۱) گر به مراد من روی و نرو تو حاکمی
- ۲) گر دلم در عشق تو دیوانه شد عیبش مکن
- ۳) طرفه مدار اگر ز دل، نعره بیخودی زخم
- ۴) کاش که در قیامتش بار دگر بدیدمی

۷۰- ویژگی فکری بیت «هر شب کواکب کم کنند از روزی ما پاره‌ای / هر روز گردد تنگ‌تر سوراخ این غربال‌ها» در کدام بیت برجسته‌تر است؟

- ۱) بی‌طاقتی‌ست بهره منعم (= ثروتمند) ز جمع مال
- ۲) نیست چون قسمت، چه حاصل رزق اگر صد خرمن است؟
- ۳) دشمنان خویش را بی‌عشق دیدن مشکل است
- ۴) قابل قسمت شمارد نقطه موهوم را

جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی (۳)

- ۷۱- در دوره و در اواخر قرن بیستم، به جای قشربندی و کشمکش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد که از منظر و توسط آن‌ها تعریف می‌شود. در چنین دوره و شرایطی، مدل به جای مدل مورد توجه و تأکید قرار می‌گیرد. در این دوره، علاوه بر ثروت و قدرت، نیز کانون نزاع و کشمکش می‌شوند.
- (۱) مدرن - قدرت - دولت‌ملت‌های گوناگون - همانندسازی - تکثرگرا - هویت و دانش
 - (۲) پسامدرن - هویت - گروه‌های اجتماعی مختلف - تکثرگرا - همانندسازی - هویت و دانش
 - (۳) مدرن - هویت - دولت‌ملت‌های گوناگون - تکثرگرا - همانندسازی - فرهنگ و دانش
 - (۴) پسامدرن - قدرت - گروه‌های اجتماعی مختلف - همانندسازی - تکثرگرا - فرهنگ و دانش
- ۷۲- هر یک از عبارات و گزاره‌های زیر، به ترتیب با کدام گزینه، ارتباط دارند؟
 - به افراد کمک می‌کند که به تفاوت‌ها احترام بگذارند و هم اشتراکاتی را ایجاد می‌کند که به بهتر شدن روابطشان منجر می‌شود.
 - عدم ثبات فرهنگ‌ها و درهم آمیختگی آن‌ها و تغییرات شدید هویتی
 - شکل‌گیری دولت‌ملت‌ها و تعریف هویت از منظر آن‌ها
 - حکومت با زمینه‌سازی برای شناخت مردم از یک‌دیگر در سطح محلی و ملی، بسیاری از مشکلات را حل می‌کند.
- (۱) الگوی تعارف - جهانی شدن و توسعه ارتباطات - الگوی همانندسازی - الگوی تعارف
 - (۲) الگوی تکثرگرا - نسل‌کشی و جابه‌جایی اجباری جمعیت - الگوی تکثرگرا - الگوی تعارف
 - (۳) الگوی تکثرگرا - جهانی شدن و توسعه ارتباطات - الگوی همانندسازی - الگوی تکثرگرا
 - (۴) الگوی تعارف - نسل‌کشی و جابه‌جایی اجباری جمعیت - الگوی تکثرگرا - الگوی تکثرگرا
- ۷۳- در دوره پسامدرن، کدام هویت‌ها و ویژگی‌های هویتی، مورد تأکید و توجه قرار گرفت؟
 (۱) خرد، ملی و فردی - سیاست هویت - نامطلوب پنداشته شدن هویت ملی و وحدت و ثبات همراه آن - دیگچه همانندسازی - جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی
 (۲) محلی، ثبات و استمرار - جعبه پاندورا - هویت، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی - تشدید تفاوت میان گروه‌های قومی و نژادی - کمک به شناخت متقابل انسان‌ها از یک‌دیگر
 (۳) خرد، محلی و فردی - تنوع و حتی بی‌ثباتی و تغییرات مداوم هویت‌ها - پیگیری مسائل سیاسی و اقتصادی براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی - باز شدن جعبه پاندورا
 (۴) ملی، عدم ثبات و استمرار - فراهم کردن امکان همدلی مردم با یک‌دیگر - دیگچه همانندسازی - فراهم کردن شکل‌گیری جهانی بدون مرز با توسعه ارتباطات و جهانی شدن
- ۷۴- به ترتیب کدام یک از عبارات‌های زیر، بیانگر ویژگی‌های «مدل تکثرگرا»، «الگوی تعارف» و «مدل همانندسازی» می‌باشد؟
 (۱) بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند - هویت خود را با توجه به تاریخ، جغرافیا و قومیت تعریف می‌کند - برخی از باز شدن جعبه پاندورا به مدل همانندسازی تعبیر می‌کنند.
 (۲) به رسمیت شناختن گروه‌های به حاشیه رانده‌شده و حمایت از آن‌ها - همان شناخت متقابل است و در مقابل الگوی تنازع قرار دارد - افراد مسائل سیاسی و اجتماعی را براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی خود پی می‌گیرند.
 (۳) پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه - تفاوت تیره‌ها و قبایل را سبب شناسایی می‌داند - حفظ کردن تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی
 (۴) هویت‌ها، موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند - تکثر و تنوع زبانی و نژادی را مانع وحدت و همدلی نمی‌داند - الگویی است که دولت‌ها برای حذف تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف در پیش گرفتند.
- ۷۵- جامعه‌شناسی انتقادی، ریشه در کدام رویکرد دارد و منظور رویکرد انتقادی از ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی علوم اجتماعی چیست؟
 (۱) رویکرد تبیینی - معتقد است با داشتن ملاک‌هایی برای داوری علمی و افشای سلطه، داوری ارزش‌ها و هنجارها باید بیرون از دایره علم صورت گیرد.
 (۲) رویکرد تفسیری - انتظار دارد علوم اجتماعی با تشخیص و افشای سلطه در مناسبات انسانی، به رهایی انسان کمک کند.
 (۳) رویکرد تبیینی - انتظار دارد این نقش افشاگری و رهایی‌بخشی را در نقد روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها ببیند.
 (۴) رویکرد تفسیری - معتقد است که هر فرهنگ و هویتی تمایلی دارد موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند.

۷۶- به ترتیب «اخراج و کشتار مسلمانان میانمار موسوم به روهینگیا»، «جنبش‌های سبک زندگی و زنان»، «ضروری دانستن وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی» و «می‌خواهد ظرفیت داوری را برای علوم اجتماعی نگه دارد و به دنبال ملاک‌ها و معیارهای علمی است» با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- (۱) مدل همانندسازی - مقاومت در برابر هویت تحمیلی فرآیند جهانی شدن - مدل تکثرگرا - رویکرد انتقادی
- (۲) سیاست هویت - روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هویتی - الگوی تعارف - رویکرد انتقادی
- (۳) مدل همانندسازی - روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هویتی - مدل همانندسازی - رویکرد تفسیری
- (۴) سیاست هویت - مقاومت در برابر هویت تحمیلی فرآیند جهانی شدن - الگوی تنازع - رویکرد تفسیری

۷۷- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- قرآن کریم، قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت‌های مختلف را چه می‌نامد؟
 - کدام الگوی هویتی، به شناخت متقابل افراد و جوامع از یک‌دیگر توجه دارد؟
 - به سیاستی که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند، چه می‌گویند؟
 - در کدام‌یک از انواع عقل در معنای عام، معنای برخاستن یک فرد در جمع فهمیده می‌شود؟

- (۱) شناخت فطری - مدل تکثرگرا - همانندسازی - عقل تجربی
- (۲) سنت‌های الهی - مدل تکثرگرا - سیاست هویت - عقل انتقادی
- (۳) شناخت فطری - الگوی تعارف - سیاست هویت - عقل ابزاری
- (۴) سنت‌های الهی - الگوی تعارف - همانندسازی - عقل تفسیری

۷۸- تعداد عبارت‌های صحیح را مشخص کنید و کدام گزینه، به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- (الف) علم در مدینه فاضله، به علم تجربی محدود نمی‌شود و علوم عقلانی و وحیانی را نیز دربر می‌گیرد.
 (ب) سیاست هویت محصول دوران پسامدرن است که در آن، هویت از منظر دولت‌ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف می‌شود.
 (ج) رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن پنجم و ششم هجری، به دلیل پیروی از الگوی تعارف بوده است.
 (د) علومی که دربارهٔ چگونگی استفاده از علوم ابزاری و اهداف، آرمان‌ها و ارزش‌های انسان صحبت می‌کنند، علم نافع هستند.
- (۱) ۲ - ص - غ - غ - ص (۲) ۱ - غ - ص - غ (۳) ۴ - ص - ص - ص - ص (۴) ۳ - غ - ص - ص - ص

۷۹- کدام گزینه به ترتیب ویژگی‌های «مدینه ضاله» و «مدینه جاهله» فارابی را نشان می‌دهد؟

- (۱) در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرند - از علوم عقلی بی‌بهره‌اند یعنی با آن‌که علوم وحیانی و عقلانی را می‌شناسند، اما از آن بهره نمی‌گیرند.
- (۲) در اثر انحراف از مدینه فاضله شکل می‌گیرد - مردم، حقیقت و عدالت را می‌شناسند، ولی براساس آن‌ها عمل نمی‌کنند.
- (۳) آرمان‌ها و ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، ارزش‌ها و آرمان‌های عقلانی معرفی می‌شوند - علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد، اما علمی که از ارزش‌ها و آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد.
- (۴) در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید - علوم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد، ولی علوم وحیانی و عقلانی وجود ندارد.

۸۰- به ترتیب کدام‌یک از متفکران مسلمان «در پژوهش‌های علمی، به اعتبار منابع اهمیت می‌داد»، «با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود، از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند»، «با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی فرهنگ جامعه هند پرداخت» و «علم اجتماعی را زیرمجموعه علوم انسانی می‌دانسته و آن را علم مدنی نامیده است»؟

- (۱) ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی - ابوعلی مسکویه - ابن‌خلدون
- (۲) فارابی - ابن‌خلدون - ابوعلی مسکویه - فارابی
- (۳) فارابی - ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی - ابن‌خلدون
- (۴) ابوریحان بیرونی - ابن‌خلدون - ابوریحان بیرونی - فارابی

۸۱- دسته‌بندی فارابی از جوامع مختلف بر چه اساسی انجام شد و این تقسیم‌بندی چگونه صورت پذیرفته است؟

- (۱) نوع حکومت، دانش‌ها و آثار مادی و معنوی آن‌ها - با تأثیرپذیری از قرآن و شناخت سنت‌های الهی
- (۲) نوع علم، اندیشه، فرهنگ و رفتار آن‌ها - با توجه به جوامع زمان خود و جوامع گذشته و با استدلال عقلی
- (۳) شناخت آرمان‌ها، ارزش‌ها و تجربه تاریخی آن‌ها - با روش‌های تجربی و تفهیمی و براساس باورهای دینی
- (۴) نوع علم، اندیشه، آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها - با تأثیرپذیری از قرآن و تجربه تاریخی گذشته و حال

۸۲- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر از کدام نوع عقل استفاده می‌کنند؟

- جامعه‌شناسان برای فهم دیگران و ارتباط با آنان یا معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی، از این عقل مدد می‌گیرند.
- عقلی است که برای ارزیابی و داوری دربارهٔ مناسبات و ارتباطات انسانی به کار می‌رود.
- دانشمندان برای کسب دانش دربارهٔ پدیده‌های طبیعی و مادی (محسوس)، از این نوع عقل استفاده می‌کنند.

- عقلی است که برای پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی مثل درک عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی به کار می‌رود.

- (۱) تفسیری - انتقادی - ابزاری - تجربی
(۲) انتقادی - تجربی - تفسیری - ابزاری
(۳) تفسیری - تجربی - انتقادی - انتقادی
(۴) انتقادی - انتقادی - تجربی - تفسیری

۸۳- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، بیانگر تفکر کدام‌یک از اندیشمندان مسلمان می‌باشد؟

- وی، علت وجود کاست‌ها در جامعهٔ هند را نتیجهٔ باورهای دینی هندوها می‌داند.

- به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف می‌پردازد و باید‌ها و نیاید‌هایی برای زندگی اجتماعی تجویز می‌کند.

- روش او در علوم اجتماعی، مشابه روش کنت در جامعه‌شناسی تبیینی بود.

- علم وی به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پردازد.

- (۱) ابوعلی مسکویه - ابن‌خلدون - ابوریحان بیرونی - ابن‌خلدون
(۲) ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی - ابوعلی مسکویه - فارابی
(۳) ابوعلی مسکویه - ابوریحان بیرونی - فارابی - ابوریحان بیرونی
(۴) ابوریحان بیرونی - فارابی - ابن‌خلدون - فارابی

۸۴- کدام گزینه به ترتیب بیانگر «وجه اشتراک فارابی و بیرونی» و «چگونگی پیدایش مدینهٔ صالحهٔ فارابی» است؟

(۱) هر دو از روش و استدلال عقلی استفاده کرده‌اند - جوامعی هستند که مردمش، علوم وحیانی و عقلانی را می‌شناسند، ولی علی‌رغم شناخت عدالت، از آن بهره نمی‌گیرند.

(۲) هر دو رویکرد انتقادی به جامعه و فرهنگ دارند - جامعه‌ای است که در اثر انحرافات نظری از مدینهٔ فاضله شکل گرفته است و آرمان‌ها و امور غیرعقلانی را عقلانی معرفی می‌کند.

(۳) هر دو در حوزهٔ علوم اجتماعی، آثار مهمی از خود به جای گذاشته‌اند - جوامعی هستند که از امور عقلانی بی‌بهره‌اند، یعنی علی‌رغم شناخت حقیقت، براساس آن عمل نمی‌کنند.

(۴) هر دو از روش و استدلال عقلی استفاده کرده‌اند - جامعه‌ای است که در اثر انحرافات عملی از مدینهٔ فاضله به وجود آمده است ولی از علوم عقلانی و وحیانی بهره نمی‌گیرد.

۸۵- کتاب «سنت‌های تاریخی قرآن»، اثر کدام متفکر مسلمان می‌باشد و با توجه به روش، رویکرد و اندیشه‌های اجتماعی ابن‌خلدون، کدام‌یک از

عبارات‌های زیر درست نیست؟

(۱) محمدباقر صدر - جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی، محافظه‌کارانه است، ابن‌خلدون، علم اجتماعی خود را علم عمران می‌نامد ولی روش او، بیشتر حسی و تجربی است.

(۲) احمد حامد مقدم - او در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و بنابراین از جامعهٔ آرمانی سخنی نگفت.

(۳) محمدباقر صدر - وی با نگاه انتقادی به جوامع زمان خود می‌نگرد و با استفاده از تجربهٔ تاریخی جوامع پیرامون خود، از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند.

(۴) احمد حامد مقدم - از اندیشمندان مسلمانی است که با تأثیرپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود ولی رویکردش انتقادی نیست.

جامعه‌شناسی (۱)

۸۶- کدام فعالیت زیر، باعث تمایز کنش از موارد دیگر می‌شود و با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش، کدام گزینه درست نیست؟

(۱) فعالیت مخلوقات دیگر - انسان‌ها در بسیاری از موارد، کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند.

(۲) انجام نرمش صبحگاهی - پیامدهای غیرارادی کنش، احتمالی است یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود.

(۳) جاری شدن رودها - انسان‌ها از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

(۴) فعالیت دستگاه گوارش انسان - پیامدهای ارادی کنش، خودشان کنش هستند و به ارادهٔ افراد دیگر نیز وابسته می‌باشند.

۸۷- در هر جامعه‌ای، احوالپرسی از دیگران، شیوه‌های معینی دارد که نمونه‌ای از است. بیت «هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است»، به عبارت اشاره دارد و از جنس هدف و مقصود هستند.

(۱) هنجار اجتماعی - کنش‌هایی که در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد - هنجارها

(۲) ارزش اجتماعی - نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود و نوعی کنش درونی است - هنجارها

(۳) هنجار اجتماعی - کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتد - ارزش‌ها

(۴) ارزش اجتماعی - نوعی کنش است که آگاهی و اراده کنشگر، ناظر به دیگران است - ارزش‌ها

۸۸- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- کدام مفهوم یا اجزای جهان اجتماعی‌اند که می‌توان آن‌ها را براساس اندازه و دامنه از یک‌دیگر تفکیک کرد؟

- آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، چه نوع شناختی است؟

- به مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی در تمامی جهان‌های اجتماعی وجود دارند، چه می‌گویند؟

- شناخت خداوند و شناخت جهان ماوراء طبیعی، چه تأثیراتی در زندگی انسان‌ها دارند؟

(۱) پدیده‌های اجتماعی - آگاهی مشترک و عمومی - نهاد اجتماعی - تغییر ارزش‌های زندگی آدمیان

(۲) نظام‌های اجتماعی - آگاهی خصوصی و فردی - نهاد اجتماعی - فرو ریختن جهان اجتماعی انسان‌ها

(۳) پدیده‌های اجتماعی - آگاهی خصوصی و فردی - ساختار اجتماعی - دگرگون ساختن کنش‌های آدمیان

(۴) نظام‌های اجتماعی - آگاهی مشترک و عمومی - ساختار اجتماعی - تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان دیگر

۸۹- انسان در قبال فرهنگی که از طریق به او منتقل می‌شود، است. تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و همچنین تنوع اراده و اختیار آن‌ها، سبب پیدایش می‌شود. بنابراین جهان اجتماعی انسان‌ها، ندارد و همواره تغییرات و در آن به وجود می‌آید.

(۱) وراثت - صرفاً موجودی منفعل و پذیرنده - لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - شکل یکسانی - تحولاتی

(۲) تربیت - صرفاً موجودی منفعل و پذیرنده - جهان‌های اجتماعی هماهنگ - اشکال متفاوتی - مشابهت‌هایی

(۳) وراثت - کنشگری فعال و تأثیرگذار - لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - اشکال متفاوتی - تحولاتی

(۴) تربیت - کنشگری فعال و تأثیرگذار - جهان‌های اجتماعی مختلف - شکل یکسانی - تفاوت‌هایی

۹۰- با توجه به تقسیم‌بندی جهان‌های اجتماعی براساس فرهنگ آن‌ها، مصادیق «الف»، «ب»، «ج» و «د» در جدول زیر کدام‌اند؟

(ب)	جهان توحیدی
جهان دنیوی	(الف)
(ج)	قائل به خداوندگاران و قدرتهای فوق طبیعی
فراموشی ظرفیت و خواسته‌های معنوی انسان‌ها	(د)

(۱) محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است - انسان، مسئول عمران و آبادانی طبیعت است - فرهنگ دنیوی - جهان اساطیری

(۲) محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است - بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی، محصول همین دیدگاه است - جهان معنوی - فرهنگ سکولار

(۳) طبیعت هیچ‌گونه غایت و معنایی ندارد - از محدوده مرزهای این جهان، عبور می‌کند - جهان اساطیری - جهان دنیوی

(۴) طبیعت هیچ‌گونه غایت و معنایی ندارد - طبیعت را قلمرو قدرتهای فوق طبیعی می‌بیند - فرهنگ توحیدی - جهان دنیوی

۹۱- به ترتیب، کدام گزینه در ارتباط با «قلمرو واقعی جهان اجتماعی» نادرست اما در رابطه با «مثال‌های هویت متغیر هر فرد که خودش در شکل‌گیری آن نقش دارد» درست می‌باشد؟

(۱) ارزش‌هایی هستند که مردم یک جامعه از آن‌ها جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند - کارمند و کشاورز بودن

(۲) هر اندازه، مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی می‌شوند - روستازاده و پرتلاش بودن

(۳) واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن، ارزیابی کرد - سفیدپوست و ایرانی بودن

(۴) ارزش‌هایی که مردم هر جامعه‌ای به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی است - وقت‌شناسی و راستگو بودن

۹۲- در ارتباط با «اقناع و قدرت اقناع» از روش‌های کنترل کژروی اجتماعی، کدام یک از عبارتهای زیر، درست نیست؟

(۱) هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد و با فطرت افراد سازگارتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند و فرهنگ درونی می‌شود.

(۲) فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.

(۳) هر فرهنگی که افرادش مطابق ارزش‌ها و قواعد آن عمل کنند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردار است و بیشتر پاداش می‌گیرند.

(۴) اقناع روشی است که به واسطه آن فرهنگ در افراد درونی می‌شود و می‌کوشد تا افراد را برای پذیرش عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی قانع کند.

۹۳- به ترتیب در ارتباط با «تعارض فرهنگی» و «تحرك اجتماعی نزولی میان‌نسلی» درست نیست؟

- ۱) در برخی موارد، به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد - فرزند یک کارگر خدماتی که صاحب پروانه وکالت می‌شود
- ۲) تغییرات هویتی، شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال می‌آورد - فرزند پزشکی که کارمند روابط عمومی وزارت آموزش و پرورش می‌شود.
- ۳) تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود - کارمندی که از یک بخش اداره به بخش دیگر آن اداره منتقل می‌شود.
- ۴) نوعی تغییرات هویتی است که در چارچوب عقاید و ارزش‌های اساسی جهان اجتماعی، شکل می‌گیرد - مدیر کلی که به صورت کارمند عادی به کار خود ادامه می‌دهد.

۹۴- به ترتیب هر یک از عبارتها و گزاره‌های زیر، به کدام گزینه مربوط می‌شود؟

- عدم توانایی یک جهان اجتماعی برای حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود
- هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.
- محصول عضویت گروهی افراد
- موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت.

- ۱) تزلزل فرهنگی - جهان سکولار - هویت فرهنگی جهان اجتماعی - جوامع فئودالی غربی
 - ۲) تزلزل فرهنگی - جوامع مبتنی بر ارزش‌های نژادی - هویت اجتماعی خانوادگی - جوامع مبتنی بر ارزش‌های اقتصادی
 - ۳) بحران هویت فرهنگی - جوامع سکولار و دنیوی - هویت اجتماعی افراد - جوامع فئودالی غربی
 - ۴) بحران هویت فرهنگی - جامعه آپارتاید - هویت فرهنگی افراد - جوامع مبتنی بر ارزش‌های اقتصادی
- ۹۵- کدام گزینه به ترتیب، در رابطه با «روش‌های جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با فرهنگ‌های دیگر» درست نیست ولی در رابطه با «از خودبیگانگی تاریخی» درست می‌باشد؟

- ۱) به تناسب هستی‌شناسی توحیدی خود، در مواجهه با فرهنگ یونان و روم در علوم مختلف آن‌ها تصرف کرد و عناصر مشرکانه آن‌ها را نپذیرفت - جوامع خودباخته‌ای که مانع رسیدن انسان به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم می‌شوند.
- ۲) با تعدیل اصول خود در تعامل با فرهنگ‌های دیگر، عناصر غیراساطیری آن‌ها را اخذ کرد و در صورت نیاز به بازسازی آن عناصر اقدام کرد - جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند.
- ۳) به دلیل اهمیتی که اسلام به عقل و عقلانیت می‌دهد، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی آن‌ها را اخذ کرد - وقتی جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند.
- ۴) با حفظ اصول خود به تعامل پرداخت و به همین دلیل، عناصر سازگار با هویت خود را از دیگر فرهنگ‌ها اخذ کرد و در صورت نیاز به بازسازی آن عناصر اقدام کرد - در این جوامع، انسان‌ها از حقیقت خود و هستی دور می‌مانند.

۹۶- متفکران ایرانی از دهه سی به بعد، در نقد آثاری با عناوینی نظیر پدید آوردند و جهان اسلام، یا مانند جنگ‌های صلیبی به پرداخت یا مانند آن‌چه در برخورد با حمله مغولان رخ داد، به پرداخت.

- ۱) سکولاریسم و دنیوی شدن نظریه‌پردازان غربی - بازگشت به خویشتن و شرق‌شناسی - طی یکصد سال اخیر - دفع مهاجمان - هضم و جذب مهاجمان
 - ۲) هویت‌های کاذب ساخته‌شده توسط غرب - عدل الهی و شیعه در اسلام - طی سده‌های مختلف - هضم و جذب مهاجمان - دفع مهاجمان
 - ۳) رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و غربزدگی - خدمات متقابل اسلام و ایران - طی سده‌های مختلف - دفع مهاجمان - هضم و جذب مهاجمان
 - ۴) هویت اساطیری و ناسیونالیستی غرب - شیعه در اسلام و جهان‌بینی توحیدی - طی یکصد سال اخیر - هضم و جذب مهاجمان - دفع مهاجمان
- ۹۷- کدام گزینه، به ترتیب عبارتهای زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

- نظریه‌پردازان غربی، طی قرن بیستم، را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند.
- ارسطو، حاکمیت اکثریت را در صورتی که بر مدار خواسته‌های آن‌ها باشد، می‌نامد.
- زبان فارسی دری به دلیل به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری گورکانی و عثمانی را درنوردید.
- ۱) سکولاریسم و دنیوی شدن - جمهوری - گسترش زبان فارسی در جهان اسلام
- ۲) هویت قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی - جمهوری - مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام
- ۳) هویت قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی - دموکراسی - گسترش زبان فارسی در جهان اسلام
- ۴) سکولاریسم و دنیوی شدن - دموکراسی - مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام

- ۹۸- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «قدرت اجتماعی»، «قدرت مقبول» و «تبعیت» درست است؟
- (۱) بدون پذیرش و توافق دیگران، پدید نمی‌آید - بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می‌آید - هم با رضایت و هم با کراهت می‌تواند حاصل شود.
- (۲) با رضایت و میل درونی افراد شکل می‌گیرد - مدار مقبولیت، حق و باطل بودن آن است - تبعیت و مشروعیت بایستی با یکدیگر همراه باشند.
- (۳) به شکل آشکار و پنهان اعمال می‌شود - خواست و اراده‌ی کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود - وقتی که قدرت بر اساس یک نظام ارزشی خاص اعمال شود.
- (۴) با پذیرش و توافق دیگران پدید نمی‌آید - قدرت نامشروع، فاقد مقبولیت است - قدرت بدون مشروعیت با تبعیت همراه نیست.
- ۹۹- پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟
- تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، چگونه است؟
- روزنه‌ی ورود استعمار و نابودی هویت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع چیست؟
- شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده نتیجه‌ی چیست؟
- کدام عامل، شاخص و نشانه‌ی جهان اجتماعی متجدد است؟
- (۱) هویت فرهنگی - سیاست - اقتصاد وابسته به نفت - افزایش جمعیت
- (۲) مسئله‌ای فرهنگی - سیاست - اقتصاد تک‌محصولی - سیاست‌های جمعیتی
- (۳) مسئله‌ای هویتی - اقتصاد - اقتصاد وابسته به نفت - کاهش جمعیت
- (۴) هویت اقتصادی - اقتصاد - اقتصاد تک‌محصولی - تضمین حداکثر سود
- ۱۰۰- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
- الف) کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد.
- ب) مجموعه‌ی کنش‌ها، روابط و قواعدی که حول تولید و مصرف کالا و خدمات و توزیع درآمد و ثروت صورت می‌گیرد، کنش اقتصادی نامیده می‌شود.
- ج) مدار مشروعیت، خواست و اراده‌ی کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود.
- (۱) ص - غ - غ (۲) غ - ص - غ (۳) ص - ص - غ (۴) غ - غ - ص

آزمون شماره ۲۱

جمعه ۱۴۰۳/۰۱/۳۱

آزمون‌های سراسر کاج

گزینه درسی را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۲)

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۱۱۰	مدت پاسخگویی: ۱۱۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	وضعیت پاسخگویی	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	اجباری	۱۰۱	۱۲۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۰	اجباری	۱۲۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۱۳۱	۱۴۰	
		۱۰	زوج کتاب	۱۴۱	۱۵۰	
۳	جغرافیا	۱۰	اجباری	۱۵۱	۱۶۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۱۶۱	۱۷۰	
		۱۰	زوج کتاب	۱۷۱	۱۸۰	
۴	فلسفه	۱۵	اجباری	۱۸۱	۱۹۵	۳۰ دقیقه
		۱۵	اجباری	۱۹۶	۲۱۰	
۵	اقتصاد	۲۰	اجباری	۲۱۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه

زبان عربی (اختصاصی)

■ عین الأنسب في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (۱۰۸ - ۱۰۱):

۱۰۱- «كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا»:

(۱) «موسی بلاشک با خدا سخن گفت!»

(۲) «خداوند با موسی قطعاً سخن گفت!»

(۳) «همانا خدا با موسی حرف زد!»

(۴) «خداوند با موسی سخن گفت، سخن گفتنی!»

۱۰۲- «بعدما شاهدنا مشاكل جديدة في عملنا مشاهدة مؤلمة قررنا أن نتخلص منها و نحن نفهم سبب وقوعها!»:

(۱) بعد از این که مشکلات جدیدی را در کارمان به طور دردناکی دیدیم، تصمیم گرفتیم که از آن‌ها رهایی یابیم، در حالی که دلیل وقوعشان را می‌فهمیم!

(۲) پس از این که به شکل دردآوری مشکلاتی تازه در کار خود مشاهده نمودیم، قرار گذاشتیم با این که دلیل رخ‌دادنشان را می‌فهمیم، از آن‌ها خلاص شویم!

(۳) در حالی که مشکلاتی جدید را در کارمان به شکل دردناکی مشاهده کردیم، قرار گذاشتیم که با فهمیدن دلیل وقوعشان، آن‌ها را حل کنیم!

(۴) بعد از این که مشکلات جدید دردناکی را در کار خود دیدیم، تصمیم گرفتیم که از آن‌ها خلاصی یابیم در حالی که دلیل رخ‌دادنشان را متوجه می‌شویم!

۱۰۳- «اللَّهُمَّ، لَا تُبْرِ عَقُولَنَا وَ قُلُوبَنَا إِلَّا بِالْعِلْمِ النَّافِعَةِ وَ أَحِبَّ الْأُمَّةَ الْإِسْلَامِيَّةَ مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ يَقُومُ بِنَشْرِ التَّفْرِقَةِ فِيهَا!»:

(۱) خداوند، خردها و دل‌هایمان را فقط با علوم نافع روشن نما و امت اسلامی را از شرّ هر کسی که اقدام به تفرقه‌افکنی در آن می‌کند، محفوظدار!

(۲) بار الهی، عقل‌های ما و دل‌های ما را تنها با دانش‌های سودمند روشنی ببخش و امت اسلامی را از بدی هر آن‌که در آن تفرقه‌افکنی می‌کند، خالی کن!

(۳) پروردگارا! عقل‌ها و دل‌های ما را پر نور نکن، مگر با دانش‌های سودمند و از امت اسلامی نگه‌داری کن از شرّ هر کس که در آن اقدام به نشر تفرقه می‌کند!

(۴) خدایا، جز با علوم نافع عقل‌هایمان و دل‌هایمان را روشن نکن و حامی امت اسلامی باش از شرّ هر کسی که در آن باعث نشر تفرقه می‌شود!

۱۰۴- «ما أخطأ هو أن يكذب المرء على نفسه لأنه يتعوذ على عمله تعوذاً و يصدق كذبه!»:

(۱) چه خطرناک است که انسان به خویشتن دروغ بگوید، چه او بر کارش بی‌شک عادت می‌کند و دروغش را راست می‌پندارد!

(۲) چقدر خطرناک است این که آدمی به خودش دروغ بگوید، همانا او بر کار خود عادت می‌نماید و دروغش را باور می‌کند!

(۳) چیزی که خطرناک‌تر است این است که انسان خودش دروغ بگوید، زیرا حتماً به کارش عادت می‌نماید و دروغ خودش را راست می‌پندارد!

(۴) آنچه خطرناک‌تر است این است که آدمی به خودش دروغ بگوید، چون که به کارش قطعاً عادت می‌کند و دروغ خود را باور می‌کند!

۱۰۵- «مع أن الناس خلقوا في قبائل مختلفة لكي يتعارفوا و لكن الذي يتقي ربه هو أكرمهم!»:

(۱) با وجود این که مردمان در قبایل مختلفی آفریده شده‌اند تا شناخته شوند، ولیکن کسی از پروردگارش پروا می‌کند، همان گرامی‌ترین آن‌ها است!

(۲) با این که مردم در قبیله‌هایی متفاوت خلق شدند تا همدیگر را بشناسند، اما هر کس تقوای پروردگارش را پیشه کند، والاترین آن‌ها است!

(۳) با وجود این که مردم در قبایل متفاوتی آفریده شده‌اند تا یکدیگر را بشناسند، ولی آن‌که از پروردگار خویش پروا می‌نماید، همان گرامی‌ترین آن‌ها است!

(۴) افزون بر این که مردم در قبیله‌هایی مختلف خلق شدند تا یکدیگر را بشناسند، ولی آن‌که از پروردگارش پروا می‌نماید، گرامی‌ترین آن‌ها است!

۱۰۶- عین الصحيح:

(۱) الفم الذي يترين بالسمة يجذب القلوب جذاباً دهانی که به لبخند آراسته می‌شود، دل‌ها را حتماً می‌رباید!

(۲) قال الطائر لصديقه: حينما رأيت حيواناً مفترساً تظاهراً أمامه بأن جناحك مكسور فخادعاً! پرنده به دوستش گفت: وقتی جانوری درنده را دیدی، در

برابریش وانمود کن که بالت شکسته است، پس او فریب می‌خورد!

(۳) كان طعام الفندق للفطور خبز و جبنة و زبدة مع الشاي! غذای اتاق برای صبحانه، نان و خامه و کره به همراه چای بود!

(۴) أنابيب نقل النفط تُفتح و تُغلق بحنفیات! لوله‌های انتقال نفت، به وسیله دستگه‌هایی باز و بسته می‌شوند!

۱۰۷- عین الخطأ:

- (۱) هذان العواصن التقطاً صوراً في عمق المحيط! اين دو غواص، در عمق اقیانوس عکس برداری کردند!
 (۲) هؤلاء أفضل الناس فينقدون الآخرين من الجهل! اين مردم بهترينند، چرا که ديگران را از نادانی می‌رهانند!
 (۳) أولئك أمهات يجتهدن في تربية أولادهن! آن‌ها مادرانی‌اند که در تربیت اولاد خود تلاش می‌کنند!
 (۴) هذه خضراوات لذیذة تُباع في السوق! اين‌ها سبزیجاتی خوشمزه‌اند که در بازار فروخته می‌شوند!

۱۰۸- «زبانه‌های صنعتی یک تهدید برای نظام طبیعت به شمار می‌آیند»:

- (۱) الزبالات المصنعية يُعدّ تهديداً واحداً لنظام البيئة!
 (۲) يَعَدُّون النفايات المصنعية تهديداً لنظام البيئة!
 (۳) تُعَدُّ النفايات الصناعية تهديداً لنظام الطبيعة!
 (۴) النفايات الصناعية تُعَدُّ تهديداً واحداً لنظام البيئة!

■ ■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة التالية بما يناسب النص (۱۱۳ - ۱۰۹):

ذهب جحا* إلى الخبز لتهيئة الخبز و رأى كثيراً من الناس ينتظرون هناك في الصف. فقال في نفسه أن دوره لن يكون قريباً. فكّر في نفسه بما يجب أن يفعله و ما هي الحيلة التي يلجأ إليها ليحصل على الخبز بشكل سريع... صرخ جحا بصوت مرتفع: «أيها الناس، كم أنتم جاهلون تقفون هكذا في الصف للحصول على الخبز و ستدفعون المال مقابلته أيضاً، بينما في الشارع الخلفي هناك وليمة كبيرة في بيت فلان و يعطون الطعام مجاناً!» فانصرف الناس مسرعين نحو منزل أشار إليه جحا. فتقدّم جحا بهدوء نحو المخبز لشراء الخبز! و لكنّه أثار فضول رخص* الناس و قال في نفسه: «ربّما يكون هذا الخبر حقيقياً. من الأفضل أن أذهب نفسي إلى هناك!»* (جحا: رجل تنقل عنه حكايات مضحكة و هو يُسمّى في الفارسية: ملاً نصرالدين!)

(* زَغَضَ: مَشَى بسرعة كثيرة!)

۱۰۹- عین الخطأ:

- (۱) لم ينفص الناس من الصف!
 (۲) فرّق جُحا الصفّ بحيلة اتّخذها!
 (۳) ذهب جُحا نفسه إلى منزل أشار إليه!
 (۴) كان الصفّ مزدحماً جداً!

۱۱۰- عین الخطأ:

- (۱) إنطلق الناس نحو الشارع الخلفي و هم يركضون!
 (۲) ما اشترى جُحا الخبز لأنه خودعت نفسه!
 (۳) كانت وليمة تحدّث عنها جُحا خيالياً!
 (۴) لم يقصد جُحا تهيئة الخبز بل كان قصده مخادعة الناس!

۱۱۱- عین ما لا يرتبط بمفهوم النص:

- (۱) إسمع و لا تصدّق!
 (۲) ريگی به كفش داردا!
 (۳) يکی به نعل می‌زند، یکی به میخ!
 (۴) الكذاب كالسراب يبعّد عليك القريب!

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۱۱۳ و ۱۱۲):

۱۱۲- «الخباز - يكون - مُرتفع - ستدفعون»:

- (۱) يكون: فعل مضارع - مجرّد ثلاثي - للغائب / من الأفعال الناقصة، فعل منصوب بحرف «لن»
 (۲) الخباز: اسم - مذکر - معرب - اسم مبالغة (للدلالة على صاحب (الحرفة) / مجرور بالكسرة
 (۳) مرتفع: اسم - معرب - اسم فاعل / صفة و مجرور بالتبعية
 (۴) ستدفعون: فعل مستقبل - للجمع المذکر الغائب - لازم / مفعوله: المال

۱۱۳- «مُسْرَعِينَ - المَخْبِزَ - هذا - الأفضَل»:»

- (١) هذا: اسم الإشارة - معرب - للقريب / اسم الفعل الناقص، خبره: حقيقياً
 (٢) مُسْرَعِينَ: اسم - جمع سالم - اسم فاعل (من باب إفعال) / حال و منصوب
 (٣) الأفضَل: مفرد مذكّر - معرب - معرفة / من الأفضَل: جازّ و مجرور
 (٤) المَخْبِزَ: اسم - مذكّر - اسم مكان - معرفة (بأل) / مضاف إليه و مجرور

■ عيّن المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (١٢٥ - ١١٤):

۱۱۴- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) ظَنَّ المُرَارِعُ أَنَّ البومَات هي التي تَأْكُلُ أفْرَاحَ الطُّيُورِ!
 (٢) عُضُوٌّ خَلَفَ جِسْمِ الحَيَوَانِ يُحَرِّكُهُ غَالِباً لِطَرْدِ الحَشَرَاتِ!
 (٣) مِنَ الأَثَارِ و المَعَالِمِ التَّارِيخِيَّةِ فِي إيران: مَوْفَدُ الإمامِ الرِّضَا (ع)!
 (٤) تُؤَدِّي الدَّلَافِينُ دُوراً مُهِمّاً فِي الحَرْبِ و السَّلْمِ!

۱۱۵- «لكلّ مأموم إمامٌ يقتدي به و يستضيءُ بنور علمه!»: عيّن الأنسب للمفهوم:

- (١) سخن نخست بیاموز و سپس بده فتوا!
 (٢) هلك من ليس له حكيم يرشده!
 (٣) إِنَّ العقل مُصلِحُ كُلِّ أمرٍ!
 (٤) من نصب نفسه للناس إماماً فليبدأ بتعليم نفسه!

۱۱۶- نصف عدد خمسين ناقصُ خُمسه يُساوي

- (١) ثلاثين (٢) عشرين
 (٣) خمسة و عشرين (٤) خمسة عشر

۱۱۷- «..... تيار الماء أمواجاً عظيمة في البحر!»: عيّن المناسب للفراغ:

- (١) أَحَدَتْ (٢) حَدَّتْ (٣) حَدَّتْ (٤) تَحَدَّتْ

۱۱۸- عيّن إعراب الصفة يختلف:

- (١) من أراد أن ينتصر فعليه بالمحاولة الكثيرة!
 (٢) شاطئ مازندران رائع فنحن نرجحها لاستراحتنا الشهرية!
 (٣) قرأت في موسوعة علمية أن الدلفين من أذكى الحيوانات!
 (٤) تلك ظاهرة طبيعية حيرت أهالي الهندوراس حقاً!

۱۱۹- «اصبرْ على مصائب الحياة صبر العظماء!»: المصدر في العبارة جاء لـ...:

- (١) التأكيد على الجملة بأجمعها!
 (٢) لبيان نوع وقوع الفعل!
 (٣) التأكيد على وقوع الفعل!
 (٤) تبين حالة الفاعل عند وقوع الفعل!

۱۲۰- عيّن الخطأ (في النداء):

- (١) أيها الله، لا معبود سواك فأستعين بك!
 (٢) يا إلهي، أنت رفيق من لا رفيق له!
 (٣) ربّ، آتني في الدنيا ما ينفعني!
 (٤) يا رحمان، ارحمنا و أنت خير الراحمين!

تاریخ

۱۲۱- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«قرارداد الحاقی که میان نماینده شرکت نفت ایران و انگلیس منعقد شد،»

(الف) پس از گسترش انتقادات نسبت به قرارداد ۱۹۳۳ ایران و انگلیس - با مخالفت معدودی از نمایندگان مجلس مواجه شد.

(ب) به قرارداد گس، گلشائیان مشهور است - حاکمیت ملی و استقلال کشورمان را به نوعی نقض می‌کرد.

(ج) قرارداد ۱۹۳۳ را اندکی تعدیل می‌کرد - اما نمایندگان عضو جبهه ملی مانع از تصویب آن در مجلس شدند.

(د) به نوعی تجدید نظر در قرارداد نفت جنوب به حساب می‌آمد - اما باز تأمین‌کننده حقوق و منافع کشور ما نبود.

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

۱۲۲- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) نمایندگان دوره شانزدهم مجلس شورای ملی به پیشنهاد دکتر مصدق، طرحی را به تصویب رساندند که دولت را از مذاکره و انعقاد

قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تأیید مجلس، منع می‌کرد.

(ب) مدتی پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا، ابتدا مجلس سنا و چند روز بعد، مجلس شورای ملی، طرح ملی شدن نفت را تصویب کردند.

(ج) یکی از اقدامات انگلیسی‌ها برای جلوگیری از ملی شدن صنعت نفت، فرستادن کشتی‌های جنگی به خلیج فارس و بنادر ایران بود.

۱ (غ) - غ - ص ۲ (غ) - ص - غ ۳ (ص) - غ - ص ۴ (غ) - غ - غ

۱۲۳- پس از پیروزی ایران در دادگاه لاهه،

(۱) دکتر مصدق با حمایت گسترده افکار عمومی و پشتیبانی قاطع آیت‌الله کاشانی، نخست‌وزیر شد.

(۲) دکتر مصدق هیئتی را به سرپرستی مهندس بازرگان به خوزستان فرستاد تا مراکز و تأسیسات نفتی را از حوزه اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس خارج کند.

(۳) دولت مصدق برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی انگلستان، اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد.

(۴) دولت ایران از انگلستان خواست که بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر را بپردازد.

۱۲۴- امام خمینی (ره) کدام اقدام رژیم پهلوی را زمینه‌ساز تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان در حکومت می‌دانست؟

(۱) تصویب اصول شش‌گانه انقلاب سفید

(۲) تغییر در قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی

(۳) تصویب قانون کاپیتولاسیون

(۴) جایگزین کردن تاریخ شاهنشاهی به جای تقویم هجری شمسی

۱۲۵- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در پی امام خمینی (ره) طی اعلامیه مهمی، شاه را به طور مستقیم سرزنش کردند و تقیه و سکوت در برابر ظلم حکومت را حرام

دانستند.»

(۱) به خاک و خون کشیده شدن مردم در قیام پانزده خرداد توسط حکومت پهلوی

(۲) جنایت هولناک رژیم پهلوی در سرکوب قیام ۱۷ شهریور

(۳) یورش مأموران حکومتی به مدرسه فیضیه قم و مدرسه طالبیه تبریز

(۴) واگذاری مصونیت سیاسی و قضایی به مستشاران آمریکایی در ایران

۱۲۶- ترتیب وقوع رویدادهای زیر، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) انتشار مقاله توهین آمیز نسبت به امام در روزنامه اطلاعات

ب) برگزاری جشن‌های دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی

ج) درگذشت ناگهانی دکتر علی شریعتی

۱) «ب» پس از «ج» و پیش از «الف»

۲) «ج» پس از «ب» و پیش از «الف»

۳) «ب» پس از «الف» و پیش از «ج»

۴) «الف» پس از «ب» و پیش از «ج»

۱۲۷- کدام گزینه به ترتیب درباره «هیئت‌های مؤتلفه اسلامی» درست و درباره «سازمان مجاهدین خلق» نادرست است؟

۱) با آرمان برپا کردن حکومت اسلامی به نبرد مسلحانه روی آورد - در آغاز تفکر اسلامی داشت ولی به مرور به مارکسیسم تمایل پیدا کرد.

۲) این گروه پس از تبعید امام خمینی (ره)، مبارزه مسلحانه را محور کار خود قرار داد - هسته اولیه آن را گروهی از جوانان عضو نهضت آزادی تشکیل می‌داد.

۳) یکی از اعضای آن، حسنعلی منصور (نخست‌وزیر وقت) را ترور کرد - از همان ابتدا با الهام از افکار مارکسیستی به مبارزه مسلحانه روی آورد.

۴) اعضای آن پیش از هر اقدامی دستگیر و زندانی شدند - در سال ۱۳۵۰ بیشتر اعضای آن دستگیر شدند یا در تسویه‌های درون‌گروهی از میان رفتند.

۱۲۸- کدام عبارت‌ها درباره وقایع دوره دولت «آشتی ملی» صحیح است؟

الف) امام خمینی (ره) تحت فشار سیاسی و امنیتی سازمان امنیت عراق و ساواک مجبور به اقامت در فرانسه شدند.

ب) تظاهرات دانشجویان و دانش‌آموزان در مقابل دانشگاه تهران (۱۳ آبان)، سرکوب شد.

ج) مقاله توهین آمیزی علیه امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات منتشر شد که خشم عمومی را در پی داشت.

د) به بهانه ناهمخوانی تاریخ هجری شمسی با فرهنگ ایرانی، تاریخ شاهنشاهی جایگزین تقویم هجری شمسی شد.

۱) الف - ب ۲) ج - د ۳) الف - ج ۴) ب - د

۱۲۹- کدام گزینه، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«شورای انقلاب که به دستور امام خمینی (ره) تشکیل شده بود،»

۱) پس از فرار شاه - اعضای آن همگی از اعضای جبهه ملی و نهضت آزادی بودند.

۲) در دوره نخست‌وزیری بختیار - وظیفه داشت زمینه انتقال قدرت را فراهم کند.

۳) پس از ورود امام به کشور - مهندس بازرگان را به عنوان نخست‌وزیر دولت موقت معرفی کرد.

۴) پس از پیروزی انقلاب اسلامی - مراکز نظامی رژیم پهلوی را در تهران و شهرهای بزرگ تصرف کرد.

۱۳۰- کدام نخست‌وزیر دوره پهلوی، مأموریت یافت تا با انتقاد از گذشته، در کشور فضای باز سیاسی ایجاد کند؟

۱) شاپور بختیار ۲) امیرعباس هویدا ۳) جمشید آموزگار ۴) غلامرضا ازهاری

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (تاریخ ۱)، شماره ۱۳۱ تا ۱۴۰) و زوج درس ۲ (تاریخ ۲)، شماره ۱۴۱ تا ۱۵۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

تاریخ (۱) (سؤالات ۱۳۱ تا ۱۴۰)

۱۳۱- نیاکان ما به اتکای کدام عناصر، مانع فروپاشی جامعه و فرهنگ ایرانی در برابر هجوم‌های خارجی شدند؟

۱) ارزیابی درست از اوضاع و شرایط جامعه خویش و سایر جوامع ۲) محدود نکردن دامنه شناخت خود به گذشته‌ها

۳) آگاهی تاریخی از گذشته خود و دلبستگی به زبان و فرهنگ خویش ۴) قوه درک و مهارت اندیشه‌ورزی

۱۳۲- حکومت که موجب تبادل بیشتر فرهنگ و تمدن در بین‌النهرین شد،

- (۱) اکدی‌ها - حدود ۲۴۰۰ ق.م در شمال بین‌النهرین تأسیس شد.
- (۲) اکدی‌ها - حدود دو قرن دوام آورد.
- (۳) اموری‌ها - به حکومت بابل قدیم مشهور است.
- (۴) اموری‌ها - مخترع خط بودند.

۱۳۳- «پریکلس» که بود؟

- (۱) فیلسوف بزرگ یونانی که با تکیه بر استدلال‌های عقلانی و منطقی، دربارهٔ موضوعات مختلف به بحث و گفت‌وگو می‌پرداخت.
- (۲) پزشک نامدار یونانی در عهد باستان که به «پدر علم پزشکی» معروف است.
- (۳) سیاستمداری آزادی‌خواه که در زمان رهبری او، آتن در مسیر توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی قرار گرفت.
- (۴) فیلسوف و ریاضی‌دان مشهور یونانی که اصول هندسه را کشف کرد.

۱۳۴- دوران تاریخی فلات ایران با کدام تمدن باستانی آغاز می‌شود و کدام عبارت دربارهٔ آن نادرست است؟

- (۱) ماد - در این دوره، معماری پیشرفت چشمگیری کرد و استفاده از آجر در ساخت بناها رایج شد.
- (۲) ایلام - با سرزمین‌های آسیای صغیر و هند روابط تجاری داشت.
- (۳) ماد - به حاکمیت آشوریان در بین‌النهرین پایان داد.
- (۴) ایلام - برای اولین بار در قرن ۹ ق.م در سالنامه‌های آشوری به آن‌ها اشاره شده است.

۱۳۵- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر دربارهٔ «پادشاهان هخامنشی و رخدادهای زمان آن‌ها» در کدام گزینه به درستی بیان شده

است؟ (به ترتیب)

- (الف) اردشیر دوم ← کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران رومی راهی پایتخت شد.
 - (ب) اردشیر سوم ← به خوش‌گذرانی و راحت‌طلبی مشهور بود و در دوران فرمانروایی او، مصر از سیطرهٔ هخامنشیان خارج شد.
 - (ج) داریوش سوم ← در آستانهٔ حملهٔ اسکندر مقدونی به ایران، به دست یکی از خدمتکاران کاخ شاهی به قتل رسید.
- (۱) ص - غ - غ (۲) غ - ص - ص (۳) ص - ص - ص (۴) غ - غ - غ

۱۳۶- کدام گزینه دربارهٔ سپاهی که مصر را فتح کرد و آن را برای نخستین بار ضمیمهٔ قلمرو هخامنشیان نمود، صحیح است؟

- (۱) متکی بر واحدهای مختلف پیاده‌نظام بود که از قبایل، اقوام و ملل تابعه به آن پیوسته بودند.
- (۲) این سپاه شامل نیروی ویژهٔ ده هزار نفری بود و آن را «سپاه جاویدان» می‌نامیدند.
- (۳) اساس تشکیلات نظامی این سپاه، سواره‌نظام چابکی بود که در هنگام سواری، تیراندازی می‌کرد.
- (۴) اصلی‌ترین بخش این سپاه را سواره‌نظام سنگین‌اسلحهٔ زره‌پوش تشکیل می‌داد.

۱۳۷- پس از گشایش جادهٔ ابریشم، ایران چه نقشی در تجارت بین‌المللی ایفا می‌کرد و پیامد این مسئله چه بود؟

- (۱) بر قوانین مربوط به خرید و فروش نظارت می‌کرد - کسب درآمد هنگفتی از حقوق گمرکی و عوارض حمل و نقل و راهداری
- (۲) بر قوانین مربوط به خرید و فروش نظارت می‌کرد - رونق فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی
- (۳) به عنوان واسطهٔ تجاری میان چین و هند از یک سو و اروپا از سوی دیگر عمل می‌کرد - لشکرکشی پی‌درپی رومیان به ایران
- (۴) به عنوان واسطهٔ تجاری میان چین و هند از یک سو و اروپا از سوی دیگر عمل می‌کرد - افزایش حجم صدور کالاهای تجملی و ارزان‌قیمت به خارج

۱۳۸- وجه تمایز باورها و اعتقادات دینی اقوام آریایی با مردم ایلام، بین‌النهرین و یونان در چه بود؟

- (۱) دایره نفوذ و قدرت خدایانشان
(۲) آداب و مناسک قربانی کردن
(۳) پیچیدگی نیایش‌ها و اعمال دینی‌شان
(۴) تقدیس عناصر غیرطبیعی

۱۳۹- ایران در دوران هخامنشیان، مرکز دانش‌ها و مبادلات فرهنگی با کدام تمدن‌ها بود؟

- (۱) بابل، چین، هند، یونان و ایلام
(۲) بابل، ایلام، روم، آسیای صغیر و چین
(۳) مصر، روم، هند، چین و آسیای صغیر
(۴) بین‌النهرین، مصر، ایلام، هند و آسیای صغیر

۱۴۰- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده درباره عبارت زیر، صحیح است؟

- «نقش اهوره‌مزدا به شکل نمادین حلقه‌ای بال‌دار در حال پرواز بر بالای سر پادشاه در نقش برجسته‌های هخامنشی نمایان است.»
- (الف) به حکومت آنان، جنبه دینی می‌داد.
(ب) مردم را تشویق می‌کرد که از آنان فرمانبری کنند.
(ج) می‌تواند بیانگر پیروی هخامنشیان از دین زرتشتی باشد.
(د) تقلیدی از نقش برجسته‌های ایلامی بود.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

زوج درس ۲

تاریخ (۲) (سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰)

۱۴۱- منظور از «منشآت» چیست و در زمره کدام گروه از منابع تاریخی قرار می‌گیرد؟

- (۱) نامه‌ها - اسناد برجای‌مانده از دیوان‌های حکومتی
(۲) نامه‌ها - متون فلسفی، کلامی و فقهی
(۳) فرمان‌ها - متون نظم و نثر ادبی
(۴) فرمان‌ها - فرهنگ‌نامه‌های زندگی‌نامه‌ای

۱۴۲- چه تعداد از عبارت‌ها درباره مشهورترین چهره تاریخ‌نگاری روایی، صحیح است؟

- (الف) نویسنده مشهورترین کتاب تاریخ عمومی نیز هست.
(ب) در کتاب خود، نگارش تاریخ جهان را از آفرینش آدم آغاز می‌کند.
(ج) از جمله مورخان قرن سوم هجری است.
(د) بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آن‌ها را ذکر می‌کرد.
(ه) گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به روش سال‌شماری ارائه کرده است.
(و) روایت‌های متعدد و مختلف درباره موضوع واحد را با آوردن اسناد ذکر می‌کرد.

(۱) ۶ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۳

۱۴۳- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«پیامبر (ص) در فاصله سال‌های یازدهم تا سیزدهم بعثت»

- (۱) برای کاهش آثار مخرب محاصره اجتماعی و اقتصادی بنی‌هاشم به همراه طایفه خود به شعب ابی‌طالب پناه بردند.
(۲) به تبلیغ اسلام در میان افراد و قبایلی پرداخت که برای مراسم حج و یا کار دیگری به مکه سفر می‌کردند.
(۳) اقدام به تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام کرد.
(۴) ضمن تشکیل نیروی نظامی به مقابله با مشرکان مکه پرداخت.

۱۴۴- کدام یک از افراد زیر حاضر به بیعت با یزید بن معاویه نشد؟

- (۱) عبدالله بن زبیر
(۲) مغیره بن شعبه
(۳) عمر بن عبدالعزیز
(۴) عبدالرحمان بن اشعث

۱۴۵- ترتیب وقایع زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- الف) تسخیر تیسفون پایتخت پراوازه ساسانیان توسط اعراب مسلمان
ب) بازگرداندن حکم بن ابی العاص از طائف به مدینه
ج) انتقال مرکز خلافت از مدینه به کوفه
د) «الف» پس از «ب» و پیش از «ج»
۱) «الف» پس از «ب» و پیش از «ج»
۲) «ج» پیش از «الف» و پس از «ب»
۳) «ب» پیش از «ج» و پس از «الف»
۴) «الف» پس از «ج» و پیش از «ب»

۱۴۶- با توجه به رابطه «علت ← معلول»، چه تعداد از عبارات زیر صحیح است؟

- الف) رشد و گسترش شهرنشینی در قلمرو آل بویه ← رشد کشاورزی، تجارت و صنعت و رونق فعالیت های اقتصادی
ب) گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام ← توسعه چشمگیر تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی
ج) گرایش جمعیت کثیری از مردم ایران به اسلام در سده های سوم و چهارم هجری ← افزایش توجه به علوم و معارف اسلامی
د) روی کار آمدن سلسله های ایرانی در سده های سوم تا پنجم هجری ← افزایش فعالیت های علمی و فکری ایرانیان
- ۱) ۴
۲) ۳
۳) ۲
۴) ۱

۱۴۷- کدام گزینه درباره «اقطاع» نا درست است؟

- ۱) شکلی از زمین داری بود که در عصر سلجوقی و با تدبیر نظام الملک پدید آمد.
۲) به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می شد.
۳) هدف از توسعه آن، نظارت و آباد کردن زمین های بایر و بلا استفاده بود.
۴) به سبب تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد.

۱۴۸- چه تعداد از عبارات زیر، درباره حکومت تیموریان صحیح است؟

- الف) تجارت در مسیر جاده ابریشم و راه های دریایی که از بنادر و جزایر ایرانی در خلیج فارس و دریای مکران به هند و چین می رفت، پررونق بود.
ب) اصحاب دین مورد احترام بودند و مدارس، مساجد و خانقاه های بسیاری در این دوره ساخته شد.
ج) هنر نگارگری و نقاشی رونق و رشد بسیاری داشت.
د) فنون و شیوه های معماری پیشرفت چشمگیری کرده بود.
ه) شعر و شاعری رواج داشت.
- ۱) ۵
۲) ۴
۳) ۳
۴) ۲

۱۴۹- کدام عبارت‌ها مربوط به دورهٔ تثبیت حکومت صفوی است؟

(الف) پایه‌گذاری مکتب تبریز از ترکیب مکتب هرات با عناصر جدید

(ب) تألیف کتاب «احسن التواریخ» توسط حسن بیگ روملو

(ج) بافته شدن فرش اردبیل توسط هنرمندان کاشانی

(د) طراحی و ساخت مسجد جامع عباسی

(۱) الف - د (۲) الف - ب (۳) ج - د (۴) ب - ج

۱۵۰- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) اختراع و توسعهٔ صنعت چاپ، کمک زیادی به فراگیر شدن پژوهش‌های علمی و نشر علم در اروپا کرد.

(ب) پایگاه‌های تجاری پرتغالی‌ها و دیگر استعمارگران اروپایی، تأثیر زیادی بر تمدن و ساختار سیاسی و اجتماعی آسیا گذاشت.

(ج) اکتشافات جغرافیایی و کشف راه‌های دریایی جدید، موجب به هم خوردن موازنهٔ تجارت جهانی و آغاز استعمارگری اروپاییان شد.

(۱) غ - ص - ص (۲) ص - غ - ص (۳) غ - غ - غ (۴) ص - ص - ص

جغرافیا

۱۵۱- کدام گزینه درباره زمین لرزه‌ها نادرست است؟

- (۱) محل زمین لرزه‌ها و مرز صفحات، ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند.
- (۲) شناخت موقعیت گسل‌ها در درک عمل زمین لرزه، اهمیت زیادی دارد.
- (۳) هر چه عمق کانونی زمین لرزه بیشتر باشد، میزان تخریب و خسارت ناشی از آن نیز بیشتر است.
- (۴) میزان تخریب و خسارت‌های ناشی از نزدیک شدن گسل‌های همگرا نسبت به سایر گسل‌ها بیشتر است.

۱۵۲- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«حرکت پوسته زمین در منطقه زلزله‌خیز کمربند میانی اقیانوس اطلس کمربند اطراف اقیانوس آرام، از نوع است.»

- (۱) همانند - نزدیک‌شونده (۲) همانند - دورشونده (۳) برخلاف - همگرا (۴) برخلاف - واگرا

۱۵۳- کدام گزینه درباره زمین‌های پست و هموار مجاور رود که در زمان طغیان رود از آب پوشیده می‌شود، نادرست است؟

- (۱) در اغلب ایام سال خشک است.
- (۲) در زمان بارش، جریان وسیع آب، آن را فرا می‌گیرد.
- (۳) سطح آن از رسوبات آبرفتی پوشیده شده است.
- (۴) در برخی مناطق ایران در دوره بدون بارش سال، در سطح آن، اقدام به کشت محصولات کشاورزی می‌کنند.

۱۵۴- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در حوضه‌های به علت انشعابات پراکنده و یک‌اندازه سرشاخه‌ها، مدت زمان صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند؛ در نتیجه

- (۱) گرد - کم‌تری - همه جریان‌ها همزمان به خروجی می‌رسند و موجب وقوع سیل می‌شوند.
- (۲) گرد - بیشتری - آب سرشاخه‌ها به طور متوالی از حوضه تخلیه می‌شوند.
- (۳) کشیده - کم‌تری - آبدهی آن نیز بیشتر است.
- (۴) کشیده - بیشتری - احتمال وقوع سیل کم‌تر است.

۱۵۵- با توجه به رابطه «علت ← معلول» در عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش‌ها کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) لرزش‌های ناشی از وقوع یک زلزله شدید ← گسیختگی مواد منفصل از سطح پایدار زیرینای دامنه
- (۲) ذوب تدریجی برف‌ها ← اشباع مواد رسوبی سطح دامنه‌ها و از بین رفتن مقاومت آن‌ها
- (۳) انباشته شدن خاکسترهای آتشفشانی با ضخامت زیاد بر سطح دامنه‌ها و وقوع بارش ← پیدایش و حرکت روانه‌های سیال به صورت دوغاب گلی
- (۴) زیرپری دامنه‌ها برای ساخت جاده‌ها ← افزایش وزن دامنه‌ها و فشار روی آن‌ها

۱۵۶- کدام گزاره‌ها، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«میزان در دامنه‌های پوشیده از درختان و گیاهان متراکم و در نتیجه احتمال وقوع

- (الف) سرعت جریان رواناب‌ها - کم‌تر - زمین لغزش در آن‌ها بیشتر است.
- (ب) سرعت جریان رواناب‌ها - بیشتر - سیل در آن‌ها بیشتر است.
- (ج) نفوذ باران - بیشتر - زمین لغزش در آن‌ها بالاتر است.
- (د) نفوذ باران - کم‌تر - وقوع سیل در آن‌ها کم‌تر است.

(۴) ج - د

(۳) الف - ب

(۲) الف - ج

(۱) ب - د

۱۵۷- کدام گزینه می‌تواند هم از علل و هم از پیامدهای خشکسالی باشد؟

- (۱) کاهش ذخایر آب سطحی و زیرزمینی یا خشک شدن آن‌ها
- (۲) افزایش ریزگردها و حرکت آن‌ها به سوی سکونتگاه‌ها
- (۳) افزایش جمعیت و میزان مصرف آب
- (۴) کاهش یا از میان رفتن محصولات کشاورزی

۱۵۸- چه تعداد از تعاریف زیر صحیح هستند؟

- (الف) مخاطره ← هرگونه عامل محیطی که سلامتی و حیات انسان‌ها و موجودات زنده را تهدید کند یا به اموال و دارایی‌های انسان‌ها خسارت وارد آورد.
- (ب) بحران ← پیشامدی است که به صورت ناگهانی و گاهی شدید رخ می‌دهد و به وضعیتی خطرناک و پایدار برای فرد یا جامعه می‌انجامد.
- (ج) مدیریت مخاطرات ← کلیه اقداماتی است که به کمک آن‌ها بتوان از بروز حوادث ناگوار پیشگیری کرد یا در صورت بروز آن‌ها، بتوان آثار این حوادث را کاهش داد.

(د) مخاطرات طبیعی ← به حوادثی گفته می‌شود که بر اثر فرآیندهای طبیعی درونی یا بیرونی زمین رخ می‌دهد.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۱۵۹- کدام گزینه درباره «سازمان مدیریت بحران» درست است؟

- (۱) وابسته به وزارت کشور است و در همه شهرها وجود دارد.
- (۲) هدف از ایجاد آن، صرفاً مدیریت مخاطرات طبیعی است.
- (۳) برای انجام وظایف خود از کلیه ظرفیت‌های موجود مانند وزارتخانه‌ها، انواع سازمان‌های خصوصی و دولتی و نیروهای نظامی و انتظامی و سازمان‌های امدادی استفاده می‌کند.
- (۴) وظیفه ایجاد آمادگی برای مقابله با بحران و پیشگیری از آن، مدیریت بحران و رساندن کمک‌های اولیه به آسیب‌دیدگان و ساماندهی و بازسازی مناطق آسیب‌دیده را به عهده دارد.

۱۶۰- با توجه به مدیریت پیش از وقوع زلزله، هنگام وقوع زلزله و پس از وقوع زلزله، کدام گزینه درست است؟

- (الف) نقاط امن پناهگیری در خانه، مدرسه و محل کار را شناسایی کنیم.
- (ب) شیرهای آب و گاز را ببندیم و محل را ترک کنیم.
- (ج) از پله و آسانسور استفاده نکنیم.
- (د) تا حد ممکن روی آوار حرکت نکنیم.

(۱) «ب» و «ج» = حین وقوع (۲) «الف» و «ب» = پیش از وقوع

(۳) «الف» و «د» = حین وقوع (۴) «ب» و «د» = پس از وقوع

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (جغرافیای ایران، شماره ۱۶۱ تا ۱۷۰) و زوج درس ۲ (جغرافیا ۲)، شماره ۱۷۱ تا ۱۸۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

جغرافیای ایران (سؤالات ۱۶۱ تا ۱۷۰)

۱۶۱- چرا جغرافی دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه و بررسی می‌کند؟

- (۱) زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.
- (۲) زیرا شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست.
- (۳) چون محیط‌های جغرافیایی حاصل روابط متقابل انسان و محیط هستند.
- (۴) چون بین جغرافیا و سایر رشته‌ها ارتباط وجود دارد و جغرافیا با کمک گرفتن از سایر علوم به سؤالات خود پاسخ می‌دهد.

۱۶۲- چه تعداد از عبارات‌های زیر به عنوان «طرح سؤال و بیان مسئله» برای انجام یک پژوهش جغرافیایی مناسب است؟

(الف) کدام فعالیت‌های انسان موجب بر هم خوردن تعادل محیط طبیعی می‌شود؟

(ب) دانش جغرافیا چه نقشی در بهبود زندگی انسان دارد؟

(ج) به نظر می‌رسد که آب و هوا بر نوع کشاورزی، معماری و تراکم جمعیت در یک ناحیه تأثیرگذار است.

(د) عوامل اصلی بروز بحران خشکی در دریاچه ارومیه کدام است؟

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

۱۶۳- چه عاملی خلیج فارس را در کانون توجه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و غیرصنعتی قرار داده است؟

(۱) نقش ارتباط آن بین سه قاره آفریقا، اروپا و آسیا

(۲) وجود بزرگ‌ترین ذخایر نفتی و گازی جهان

(۳) درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت

(۴) قرارگیری در قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام

۱۶۴- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«توده کوهستانی دماوند سیلان،»

(الف) همانند - در منطقه کوهستانی شمال کشور قرار گرفته است.

(ب) همانند - حاصل فعالیت‌های آتشفشانی است.

(ج) برخلاف - از برخورد صفحات زمین پدید آمده است.

(د) برخلاف - تحت تأثیر عوامل فرسایش قرار دارد.

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

۱۶۵- یکسان نبودن کدام عناصر آب و هوایی در نقاط مختلف کشورمان موجب شده که کارشناسان، اقلیم ایران را به چهار ناحیه مختلف آب و

هوایی تقسیم کنند؟

(۱) فشار هوا، دما و زاویه تابش خورشید

(۲) دما، رطوبت هوا و میانگین سالانه بارش

(۳) رطوبت هوا، سرعت و جهت وزش باد و میزان بارش

(۴) دمای هوا، میزان بارندگی و فشار هوا

۱۶۶- چه تعداد از عبارات‌های زیر درباره «دریای خزر» درست هستند؟

(الف) پهنه آبی بزرگی است که در امتداد شمال به جنوب کشیده شده است.

(ب) مساحت آن با توجه به تغییرات سطح آب، متفاوت است.

(ج) سطح آب آن از سطح آب‌های آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است.

(د) از طریق کانال دن - ولگا به دریای سیاه ارتباط پیدا کرده است.

(ه) به ترتیب رودهای اورال و کورا از سمت شمال و جنوب غرب به این دریا می‌ریزند.

۵ (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴)

۱۶۷- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارات‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

(الف) در محاسبه فرمول قانون ۷۰، اطلاع از میزان رشد جمعیت به عنوان پایه محاسبه قرار گرفته و نتیجه به دست آمده، میزان رشد جمعیت را نشان می‌دهد.

(ب) ساختمان جمعیت، همه ویژگی‌های جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.

(ج) سیاست‌های جمعیتی به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در تغییرات جمعیت، مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جوامع است.

۱ (۱) ص - ص - غ (۲) ص - غ - ص (۳) غ - غ - ص (۴) غ - غ - غ

۱۶۸- کدام گزینه درباره تقسیمات کشوری از دوره افشاریه تا پیروزی انقلاب اسلامی، نا درست است؟

- ۱) کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری در دوره افشاریه، قصبه بود.
- ۲) در دوره قاجاریه، ایران به چهار ولایت و دوازده ایالت تقسیم شد.
- ۳) با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ۴۹ شهرستان تقسیم شد.
- ۴) از فاصله سال‌های ۱۳۱۷ تا ۱۳۵۷، ۱۴ استان به تقسیمات کشوری اضافه شد.

۱۶۹- کدام گزینه درباره سکونتگاه‌ها نا درست است؟

- ۱) آب، خاک و شیب زمین، از جمله عوامل تأثیرگذار در پیدایش سکونتگاه‌ها و تغییرات به وجود آمده در آن‌هاست.
- ۲) شهر بوشهر به دلیل قرارگیری در کنار دریا به شکل خطی است.
- ۳) اشکال مختلف سکونتگاه‌ها متأثر از چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی در آن‌هاست.
- ۴) در سال‌های اخیر، برخی از شهرهای بزرگ به دلیل بروز مشکلاتی چون آلودگی هوا، کمبود اشتغال و گرانی مسکن با پدیده مهاجرت معکوس مواجه شده‌اند.

۱۷۰- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره انواع صنایع ماشینی ایران صحیح است؟

- الف) صنایع مربوط به فلزات اساسی ← بخش زیادی از صادرات غیرنفتی کشور را پوشش می‌دهد.
- ب) صنایع پتروشیمی ← بعد از نفت و گاز، بزرگ‌ترین بخش صنعتی کشورمان است.
- ج) صنایع دفاعی ← از بخش‌های تحقیق و توسعه، تولید تجهیزات نظامی و تأسیسات و کارخانجات تشکیل شده است.
- د) صنایع خودروسازی ← از جمله صنایعی است که در سند چشم‌انداز به آن توجه خاصی شده است.

- ۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

زوج درس ۲

جغرافیا (۲) (سوالات ۱۷۱ تا ۱۸۰)

۱۷۱- با توجه به پراکندگی توزیع بارش در جهان و عوامل مؤثر در وقوع بارش، کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) میزان بارندگی در آسیای موسمی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال است.
- ۲) میزان بارش در نواحی استوایی به دلیل گرمای هوا کم‌تر از ۵۰ تا ۱۰۰ میلی‌متر در سال است.
- ۳) هر چه نواحی به اقیانوس‌ها و دریاها نزدیک‌تر باشند، میزان بارش در آن‌ها بیشتر است.
- ۴) بارندگی در نواحی پرفشار بیشتر است.

۱۷۲- کدام عبارت یا عبارت‌ها، گزاره زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«بیشتر تراکم جمعیتی جهان در نواحی است. در این نواحی، فرسایش موجب پیدایش اشکالی چون شده است.»

الف) کوهستانی - آبی - دره‌های U شکل

ب) کوهستانی - انحلالی - اشکال کارستی

ج) ساحلی - تراکمی - دماغه ماسه‌ای

د) ساحلی - کاوشی - جزایر مرجانی

- ۱) الف - ب ۲) ج - د ۳) فقط ب ۴) فقط ج

۱۷۳- به ترتیب هر یک از موارد زیر از جمله قابلیت‌های کدام نواحی زیستی است؟

الف) معادن	ب) گردشگری	ج) فعالیت‌های بازرگانی	د) تنوع زیستی
۱) بیابانی - ساحلی - کوهستانی - کوهستانی		۲) کوهستانی - ساحلی - ساحلی - ساحلی	
۳) بیابانی - بیابانی - ساحلی - کوهستانی		۴) کوهستانی - بیابانی - کوهستانی - ساحلی	

۱۷۴- عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ چیست و چرا؟

- ۱) دین - چون نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد.
- ۲) دین - زیرا ادیان بر عقاید و ارزش‌های اخلاقی و حتی پدیده‌های قابل مشاهده مانند بناها و آثار هنری تأثیر زیادی دارند.
- ۳) زبان - زیرا برای افرادی که به آن تکلم می‌کنند، هویت مشترکی به وجود می‌آورد.
- ۴) زبان - چون انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربیات، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و نسل بعدی منتقل می‌کنند.

۱۷۵- کدام یک از فعالیت‌های اقتصادی بر چشم‌انداز و منظره شهرها تأثیرات بسیار زیادی می‌گذارد؟

- ۱) فعالیت‌های مربوط به استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا
- ۲) فعالیت‌های مربوط به تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم.
- ۳) فعالیت‌هایی که در فرآیند آن‌ها، خدماتی به دیگران ارائه می‌شود.
- ۴) فعالیت‌های فراهم‌کننده خدمات مربوط به پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی

۱۷۶- کدام گزینه درباره «صنایع و تولیدات صنعتی» نادرست است؟

- ۱) شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل یافته و به کالا تبدیل می‌شوند.
- ۲) زندگی بشر امروز به انواع مختلف آن وابسته است و تقریباً در همه کشورهای وجود دارد.
- ۳) نقش مهمی در اقتصاد جهان دارد.
- ۴) کیفیت و کمیت این تولیدات در سراسر جهان یکسان نیست.

۱۷۷- حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی از نظر وزن کالاهای جابه‌جا شده، از طریق حمل و نقل صورت می‌گیرد. این روش به دلیل بر

دیگر شیوه‌های حمل و نقل برتری دارد.

- ۱) هوایی - عدم آلودگی محیط زیست
- ۲) دریایی - بالا بودن سرعت جابه‌جایی کالاها
- ۳) هوایی - امکان جابه‌جایی کالا تا مسافت دور
- ۴) دریایی - پایین بودن هزینه‌ها با وجود وزن زیاد کالاها

۱۷۸- با توجه به عبارتهای داده‌شده و تأثیرگذاری و تأثیرپذیری فضای جغرافیایی و تصمیمات سیاسی، کدام گزینه صحیح است؟

الف) دولت‌های غربی معتقدند که تسلط بر شبه‌جزیره کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیاست و به همین دلیل، به پیوستن کریمه به روسیه اعتراض دارند.

ب) براساس تصمیم و توافق حکومت‌های انگلستان و فرانسه طی قرارداد مشترکی، عملیات احداث تونل مانش آغاز و به بهره‌برداری رسید.

ج) امروزه کشورهای سلطه‌گر با ایجاد پایگاه‌های نظامی و نفوذ در کشورهای حاشیه خلیج فارس، به دنبال به دست گرفتن کنترل منطقه هستند.

۱) در عبارت «الف» و «ج»، فضای جغرافیایی، متأثر از سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی کشورهاست.

۲) در عبارت «الف» برخلاف «ج»، تصمیمات سیاسی متأثر از فضای جغرافیایی است.

۳) در عبارت «ب» و «الف»، فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی تأثیرگذار بوده است.

۴) در عبارت «ب» برخلاف «ج»، تصمیم‌گیری‌های سیاسی بر فضای جغرافیایی اثرگذار بوده است.

۱۷۹- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«مرز بین کره شمالی و کره جنوبی از نوع»

(۱) طبیعی و منطبق با شرایط فرهنگی دو کشور است.

(۲) از نوع پیشتاز است و پس از جنگ جهانی اول ترسیم شده است.

(۳) مصنوعی است و موجب شده که افراد یک ملت در دو کشور و دو حکومت جداگانه قرار بگیرند.

(۴) تطبیقی و روی مدار ۳۸ درجه تعیین شده است.

۱۸۰- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«براساس نظریه که»

الف) مکیندر - مقدم بر نظریه فضای حیاتی است، شرق اروپا منبع بزرگ قدرت است.

ب) فضای حیاتی - توسط راتزل مطرح شد، در کشمکش بر سر قدرت، دولت‌های بزرگ پیروز می‌شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می‌کنند.

ج) هارتلند - در سیاست‌های جنگ طلبانه آلمان و بروز جنگ جهانی اول و دوم تأثیرگذار بوده، از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق برای قدرت‌های دریایی غیرقابل دسترس است.

د) راتزل - در قرن نوزدهم مطرح شد، موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

فلسفه

فلسفه (۲)

۱۸۱- مجموع صفات کدام گزینه، نشان دهنده ویژگی‌های عالم طبیعت نزد ابن‌سینا است؟

- (۱) مرتبه‌ای از هستی، دارای حرکت و مقصد و هدف جدایی‌ناپذیر از آن
- (۲) کل آن دارای طبع و ذات غایتمند و اجزای آن فاقد طبیعت خاص
- (۳) تغییرناپذیر، دارای طبع و ذات خاص و ثمره حکمت بالغه الهی
- (۴) دارای اعتدال و طی‌کننده مسیر کمال در هر حالت قابل فرضی

۱۸۲- کدام عبارت با دیدگاه‌های فیلسوفی که فلسفه مشائی را به صورت مدون و نظام‌مند ارائه کرد، سازگاری بیشتری دارد؟

- (۱) بندگان عالم با مطالعه تجربی جهان طبیعت به یک بینش کلی نسبت به مراتب وجود می‌رسند.
- (۲) حوادث ناگواری چون مرگ یک انسان مؤمن، باعث شر بزرگ‌تری در نظام کلی عالم می‌شوند.
- (۳) هر شیئی در طبیعت دارای ویژگی‌هایی است که طبیعت آن شیء، اقتضای آن ویژگی‌ها را دارد.
- (۴) شناخت عالم طبیعت صرفاً از طریق روش استقرا و مشاهده عینی و تجربی امکان‌پذیر است.

۱۸۳- طبق نظام فلسفی ابن‌سینا، مجموعه نظام آفرینش با وجود کدام ویژگی، احسن به شمار می‌آید؟

- (۱) حتی نشانه‌ای از شر ظاهری در آن نبوده و بهتر از آن، هیچ نظامی قابل تصور نباشد.
- (۲) همه اجزای آن نظام چنان ترکیب و تألیف شده‌اند که خیر و شر آن مساوی هم باشد.
- (۳) خیر و نه شر آن متوجه غایتی خاص بوده و در نظم کلی جهانی تأثیر مثبت داشته باشد.
- (۴) مولود لطف و عنایت خداوند بوده، یکپارچه خیر، و شرور آن لازمه کمال نهایی طبیعت باشد.

۱۸۴- کدام عبارت درست نیست؟

- (۱) به عقیده ابن‌سینا، سنگ به مقتضای طبیعت خود، اگر به سمت بالا پرتاب شود، اگر مانعی نباشد، تحت فرمان طبیعت درونی خود به سمت پایین حرکت می‌کند.
- (۲) با تحلیل استدلال ابن‌سینا در مورد نظام احسن بودن جهان طبیعت، می‌توان گفت که با نگاه کردن به بخش کوچکی از جهان طبیعت نمی‌توان درباره آن داوری کلی کرد.
- (۳) از نظر ابن‌سینا، این سخن که وقوع سیل به دلیل ایجاد خرابی و مرگ انسان‌ها با هدمندی پدیده‌های جهان طبیعت، منافات دارد، برخاسته از نگرش ناصحیح به جهان است.
- (۴) به نظر ابن‌سینا، طبیعت رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد جزء ذات عالم طبیعت و از آن جدایی‌ناپذیر است، لذا هر موجودی با توجه به طبیعتش ضرورتاً به کمال می‌رسد.

۱۸۵- با توجه به عقیده قطب‌الدین رازی، دلیل تسمیه «حکمت اشراق» به این نام چیست؟

- (۱) چون این حکمت، از ظهور و انوار عقلی و تابش آن‌ها بر نفس انسان‌های کامل به دست می‌آید.
- (۲) زیرا سهروردی در این حکمت از شیوه مشائیان فراتر می‌رود و فلسفه نوینی را بنیان می‌نهد.
- (۳) زیرا سهروردی کوشید حکمت استدلالی را با چاشنی کشف و شهود قلبی به کمال برساند.
- (۴) چون برآمده از فلسفه نور و اشراق ایران پیش از باستان و تلفیق آن با عرفان اسلامی است.

۱۸۶- نام «حکیم متأله» از دیدگاه سهروردی، تنها به چه کسی گفته می‌شود؟

- (۱) آن حکیم اشراقی که بتواند بین معرفت ظاهری و فلسفه استدلالی، توافق عقلی برقرار نماید.
- (۲) آن کس که بهره‌مند از حکمت عقلی بوده، و از برهان عقلی به شهودهایی دست یافته است.
- (۳) عارفی که همواره به سیر و سلوک پرداخته و درون را به نور معرفت روشنی بخشیده است.
- (۴) فیلسوف اشراقی که هم بهره‌مند از حکمت عقلی بوده و هم اهل سیر و سلوک قلبی است.

۱۸۷- کدام مورد، عبارت زیر را به نحو مناسب تکمیل می‌کند؟

«..... برخلاف دیدگاه ، مفهوم را به جای مفهوم ، مرکز و محور فلسفه خود قرار داد و ثقل فلسفه خود را از

..... محوری، به محوری تغییر داد.»

- (۱) سهروردی - ابن‌سینا - نور - وجود - استدلال - اشراق و شهود
- (۲) ابن‌سینا - سهروردی - وجود - نور - اشراق و شهود - استدلال
- (۳) ملاصدرا - ابن‌سینا - نور - وجود - اشراق و شهود - استدلال
- (۴) سهروردی - ملاصدرا - نور - وجود - اشراق و شهود - استدلال

۱۸۸- کدام مورد را نمی‌توان از دیدگاه‌های سهروردی نتیجه گرفت؟

- (۱) تأکید بر کشف، اشراق و شهود حقایق الهی به جای شناخت استدلالی آن‌ها
- (۲) بازگشت تفاوت‌های موجودات با یکدیگر به کثرت ماهیات و ویژگی‌های آن‌ها
- (۳) تبیین ساختار جهان هستی براساس میزان بهره‌مندی آن از حقیقت نور و ظلمت
- (۴) جداسازی دو مفهوم مشرق و مغرب و تقسیم‌بندی مغرب به مغرب کامل و میانه

۱۸۹- کدام عبارت درست است؟

- (۱) در حکمت متعالیه، سیر و سلوک به سوی کمال نهایی در چهار سفر عرفانی انجام می‌شود.
- (۲) ملاصدرا، انکار علم لدنی را ناشی از معرفت کشفی و نیز فهم نادرست قرآن کریم می‌داند.
- (۳) ملاصدرا نام مهم‌ترین کتاب فلسفی خود را براساس مراحل سفر عرفانی انتخاب کرده است.
- (۴) در حکمت متعالیه تنها سه جریان حکمت مشاء، حکمت اشراق و عرفان به هم آمیخته می‌شود.

۱۹۰- کدام گزینه، می‌تواند پاسخ مناسبی به این سؤال باشد که چرا ملاصدرا سفر چهارمرحله‌ای عارفان به سوی کمال نهایی را از سیر قلبی به سیر

عقلی تغییر داد؟

- (۱) چون از دید وی، همه انسان‌ها دارای ادراک اولیه و نسبتاً روشنی از مفاهیم ذهنی هستند تا درک درستی از مفاهیم شهود قلبی.
- (۲) زیرا وی در مقام فیلسوف می‌داند که هر مبحثی که طرح می‌کند باید متکی بر عقل و استدلال عقلی باشد، نه شهود قلبی.
- (۳) زیرا می‌داند که بهره‌مندی از مفاهیم عرفان و شهود، فلسفه‌اش را از معیارهای پذیرفته‌شده در دانش فلسفه تهی می‌سازد.
- (۴) چون می‌پنداشت تنها راه ممکن در توفیق میان عقل و استدلال و کشف و شهود، تغییر شهود قلبی عرفا به معقول فلاسفه است.

۱۹۱- هر یک از موارد «الف» و «ب» به ترتیب، با کدام یک از مسائل اصالت وجود و ماهیت، تناسب بیشتری دارد؟

الف) هنگامی که آهویی را می‌بینیم، ذهن ما وجود آهو را، از آهو بودن آن نتیجه می‌گیرد.

ب) اگر سیبی را در نظر بگیریم، مابازای واقعیت، وجود این سیب است و سیب بودنش، همان ماهیتش است.

- (۱) اصالت وجود - اصالت وجود (۲) اصالت ماهیت - اصالت وجود (۳) اصالت وجود - اصالت ماهیت (۴) اصالت ماهیت - اصالت ماهیت

۱۹۲- کدام مطلب، «نگاه عرفانی» و «نگاه اصالت وجود ملاصدرا» نسبت به کثرت موجودات را بهتر بیان می‌کند؟

- (۱) هر دو نگاه بیشتر جنبه تمثیلی و تشبیهی دارد.
- (۲) این دو نگرش در مقابل یکدیگرند.
- (۳) هر دو دیدگاه نتیجه سلوک عقلی و استدلالی است.
- (۴) این دو نگرش در امتداد یکدیگرند.

۱۹۳- از نظر عرفا و ملاصدرا، اصل کثرت چگونه اصلی است؟ (به ترتیب)

- (۱) کثرت‌های جهان از خود هویتی و وجودی جدای از خداوند ندارند - با توجه به واقعی بودن وجود، دیگر هیچ جایی برای تکثر و کثرت در عالم نیست.
- (۲) کثرت‌های جهان مانند نسبت آب دریا به امواج، مجازاً وجود دارند - کثرت، به جنبه ماهوی موجودات برمی‌گردد و لذا کثرت‌های جهان اصالت دارند.
- (۳) کثرت‌های جهان، مظاهر و شعونات خداوندند و اصالت ندارند - کثرت به مرتبه وجودی موجودات بازمی‌گردد و لذا تکثر واقعی در عالم وجود ندارد.
- (۴) موجودات در جهان خارج واقعاً و حقیقتاً متکثر و متعدد هستند - کثرت موجودات در جهان خارج، حقیقی و واقعی است، اما فقط وجود، تکثر واقعی ندارد.

۱۹۴- اگر بپذیریم که هر یک از اشیای خارجی تنها یک واقعیت دارند، کدام گزینه باطل می‌شود؟

- (۱) اعتباری بودن وجود (۲) اصالت داشتن ماهیت (۳) اصالت وجود و ماهیت (۴) تقدم وجود بر ماهیت

۱۹۵- کدام عبارت با دیدگاه‌های ملاصدرا سازگاری بیشتری دارد؟

- (۱) شکی نیست که از یک موجود واحد در خارج، دو مفهوم چیستی و هستی را به دست می‌آوریم، اما تا مفهوم وجود را بر ماهیت حمل نکنیم، از واقعیت خارجی آن سخنی نگفته‌ایم.
- (۲) وقتی در خارج یک موجود واحد بیشتر نداریم که دو مفهوم مختلف چیستی و هستی را از آن استنتاج می‌کنیم، چاره‌ای نیست جز این‌که بگوییم حقیقت مربوط به یکی از آن دو است.
- (۳) تنوع و گوناگونی موجودات مختلف جهان، بهترین گواه و دلیل بر وجودهای مختلف و متکثر است و معنایی جز این ندارد که بگوییم همه آن‌ها از وجود یگانه‌ای هستی گرفته‌اند.
- (۴) دوگانگی ماهیت و وجود در مقام تشبیه مانند کانون نور درخشان است که هم نور ضعیف و هم نور قوی در آن است و ترکیب این دو نور، همان ترکیب ماهیت و وجود است.

فلسفه (۱)

۱۹۶- کدام عبارت، مطابق با دیدگاه ملاصدرا پیرامون مراتب تفکر است؟

- (۱) عبور از مسائل روزمره و ترک آن‌ها، سبب ورود به فطرت ثانی می‌شود.
- (۲) آغاز فطرت ثانی مشروط به پاسخگویی صحیح به مسائل اساسی و بنیادین است.
- (۳) توقف نکردن در محسوسات و مسائل عقل معاش لازمه ورود به فطرت ثانی است.
- (۴) پرداختن به مسائل فطرت اول توسط یک شخص، سبب دوری او از فلسفه می‌شود.

۱۹۷- کدام گزینه درباره واژه «فلسفه» درست است؟

- (۱) در ابتدا صرفاً شامل علوم بنیادین بوده است.
- (۲) نخستین بار توسط فیثاغورس به کار گرفته شد.
- (۳) ریشه ابتدایی این واژه، در زبان عربی وجود دارد.
- (۴) در معنای «دوستدار دانایی» به کار می‌رفته است.

۱۹۸- درباره فلسفه علوم اجتماعی می‌توان گفت

- (۱) اگر کسی مخالف لیبرالیسم باشد، از طرفداران نظریه اصالت اجتماع است.
- (۲) اگر کسی از طرفداران نظریه اصالت فرد باشد، مخالف سوسیالیسم است.
- (۳) اگر کسی به بیمه‌های فراگیر اعتقاد داشته باشد، طرفدار سوسیالیسم است.
- (۴) اگر کسی جامعه را یک روح جمعی ببیند، موافق نظریه اصالت اجتماع است.

۱۹۹- وقتی می‌گوییم: «فلسفه هر کس معنادهنده به زندگی اوست»، به چه معناست؟

- (۱) هر انسانی با توجه به معنای زندگی خود، باورهایش را می‌سازد.
- (۲) فیلسوف درباره مسائل به نحو جدی و با روش درست می‌اندیشد.
- (۳) باورها هستند که موضوع و سطح اهداف انسان را مشخص می‌کنند.
- (۴) هر انسانی لزوماً باورهای خود را به صورت آگاهانه کسب کرده است.

۲۰۰- وقتی می‌گوییم: «یونان، مهد تفکر فلسفی است»؛ یعنی نخستین بار

- (۱) تفکر عقلانی از یونان باستان آغاز شد.
- (۲) در آن‌جا تفسیر جهان با روش عقلانی رایج شد.
- (۳) اندیشه پیرامون مسائل اساسی و بنیادین از آن‌جا آغاز شد.
- (۴) تفکر فلسفی و نخستین فیلسوفان در یونان باستان ظهور کردند.

۲۰۱- کدام گزینه در تکمیل عبارت زیر، مناسب‌تر است؟

«فیثاغورس نالس، اندیشه‌های فلسفی مشخصی داشت و ریاضیات را با و درآمیخت و دستگاه فلسفی عمیقی بنیان نهاد.»

- (۱) همانند - فلسفه - عرفان
- (۲) همانند - هندسه - عرفان
- (۳) برخلاف - فلسفه - عرفان
- (۴) برخلاف - هندسه - عرفان

۲۰۲- کدام عبارت درباره سقراط، درست است؟

- (۱) ضمن دادگاه، استدلالی مبنی بر وجود خداوند با ویژگی‌های مادی ارائه داد.
- (۲) به جای توجه به اخلاق و فضیلت، مردم یونان را به حق‌طلبی دعوت می‌کرد.
- (۳) برای احیای تفکر فلسفی و مبارزه با اندیشه‌های مغالطه‌آمیز قیام کرد.
- (۴) با روشی متفاوت از سایر اندیشمندان، مخاطب را به حقیقت می‌رساند.

۲۰۳- هرگاه شخصی نسبت به معنای «می‌دانم» تردید داشته باشد، کدام گزاره می‌تواند از زبان او بیان شده باشد؟

- (۱) انسان علی‌رغم داشتن ابزارهای شناخت، توانایی رسیدن به معرفت را ندارد.
- (۲) انسان به صورت کلی توانایی رسیدن به علم و دانشی ثابت و پایدار را ندارد.
- (۳) چپستی معرفت مبهم و ناشناخته است و انسان توانایی کسب آن را ندارد.
- (۴) چپستی معرفت مبهم است، اما با بیان معادل لغوی برای آن حل می‌شود.

۲۰۴- کدام‌یک از گزینه‌های زیر، از طریق تجربه درک می‌شود؟

- (۱) هر پدیده علتی دارد و ممکن نیست که خودبه‌خود پدید بیاید.
- (۲) آب اگر در شرایط یکسان باشد، همواره در صد درجه می‌جوشد.
- (۳) میان پدیده‌های جهان، نظم و سنت‌های ثابتی در جریان است.
- (۴) جهان طبیعت و عالم ماده همواره به صورت یکسان عمل می‌کنند.

۲۰۵- کدام گزینه درباره ابزارهای شناخت درست است؟

- (۱) شناخت شهودی صرفاً به شناخت عالم ماوراءالطبیعت اختصاص دارد.
- (۲) شناخت شهودی از حیث انتقال و آموزش به دیگران، خطاپذیر نیست.
- (۳) حواس انسان در مسیر کسب شناخت، همواره دچار خطا و اشتباه می‌شود.
- (۴) حواس انسان سبب فراهم شدن مقدمات لازم برای شناخت عقلی هستند.

۲۰۶- کدام گزینه، درست است؟

- ۱) هر اکتیویست به دلیل حسگر بودن در مقابل پارمینیدس قرار می‌گیرد.
- ۲) سوفسطائیان، درک واقعیت را حاکی از احساس حقیقت توسط انسان می‌دانستند.
- ۳) ملاصدرا به حال فلسفه‌ای که اساس آن مطابق با عقل و سنت نباشد، افسوس می‌خورد.
- ۴) کانت، تجزیه و تحلیل داده‌های حسی را در قوه عقل، عامل رسیدن انسان به شناخت می‌داند.

۲۰۷- کدام پرسش حاکی از مقصود فیلسوفان از نسبی‌گرایی است؟

- ۱) چرا برخی ابزارهای شناخت نسبت به سایر آن‌ها از قطعیت بیشتری برخوردار است؟
- ۲) چرا معیار درست و غلط بودن یک چیز، سودمند بودن آن در عالم واقع است؟
- ۳) چرا کسب معرفت و شناخت، حاصل همکاری حس و عقل است؟
- ۴) چرا رسیدن به شناختی قطعی و مطلق امکان‌پذیر نیست؟

۲۰۸- دربارهٔ انسان‌شناسی فیلسوفان یونانی، کدام گزینه درست نیست؟

- ۱) در آن دوره، افلاطون، اولین شخصی بود که به صورت روشن دربارهٔ حقیقت انسان سخن گفت.
- ۲) از نظر ارسطو، اموری مانند حرکت، ادراک و اختیار به نفس غیرمجرد انسان وابسته هستند.
- ۳) از نظر افلاطون، انسان تنها موجودی است که به صورت خاص دارای عقل و خرد می‌باشد.
- ۴) ارسطو معتقد بود که نفس در ابتدا هیچ دانشی ندارد و امور را به صورت تدریجی کسب می‌کند.

۲۰۹- با توجه به دیدگاه سهروردی در انسان‌شناسی، کدام گزینه درست است؟

- ۱) روح به عنوان جنبهٔ روحانی وجود انسان، تکامل‌یافتهٔ جسم مادی است.
- ۲) کمالات و استعدادهای انسان با نزدیک شدن به کانون نورانیت، شکوفا می‌شود.
- ۳) تعقل و تفکر سبب ارتقای درجهٔ نورانیت انسان و کسب کمالات بی‌نهایت می‌شود.
- ۴) انسان در مشرق جهان قرار دارد و تلاش می‌کند تا هر چه بیشتر به نورالانوار نزدیک شود.

۲۱۰- کدام عبارت از نظر کانت، قابل پذیرش و از نظر افلاطون و ارسطو، غیرقابل پذیرش است؟

- ۱) معیار اخلاقی بودن یک چیز در فاعل جست‌وجو می‌شود، نه فعل.
- ۲) اخلاقی بودن یک چیز به ساحت غیرمادی انسان ارتباط پیدا می‌کند.
- ۳) فعل اخلاقی همیشه و در همه جا خوب و پسندیده محسوب می‌شود.
- ۴) حاکم شدن عقل بر سایر قوای انسان، سبب انجام فعل اخلاقی می‌شود.

اقتصاد

۲۱۱- پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

(الف) عبارت «نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند» به کدام ویژگی کارآفرینان موفق اشاره دارد؟

(ب) این‌که می‌گوییم «شرکت هویتی قانونی دارد» به چه معناست؟

(ج) آن چیز که موجب روی آوردن کشورها به مبادله می‌شود، کدام عامل است؟

(۱) نوآور بودن - به این معنی که یک شرکت تمام ویژگی‌های یک انسان را دارا می‌باشد - کمیابی منابع

(۲) پراکنجیزه بودن - به این معنی که قانون با یک شرکت، مشابه با یک فرد و یا انسان رفتار می‌کند - کمیابی منابع

(۳) پراکنجیزه بودن - به این معنی که یک شرکت تمام ویژگی‌های یک انسان را دارا می‌باشد - عدم توجه به هزینه فرصت

(۴) نوآور بودن - به این معنی که قانون با یک شرکت، مشابه با یک فرد و یا انسان رفتار می‌کند - عدم توجه به هزینه فرصت

۲۱۲- با توجه به اطلاعات داده‌شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۸ نفر کارمند و فروش «سالیانه» ۳۵۰ دستگاه هر

اجاره‌بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان
حقوق متوسط ماهیانه هر یک از کارمندان	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان
خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۳۴,۰۰۰,۰۰۰ تومان
پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری سالیانه	معادل ۲۵ درصد حقوق سالیانه کارمندان

یک به ارزش ۷,۰۰۰,۰۰۰ تومان کدام است؟

(۱) ۸۷۰ میلیون تومان ضرر

(۲) ۷۸۰ میلیون تومان سود

(۳) ۸۷۰ میلیون تومان سود

(۴) ۷۸۰ میلیون تومان ضرر

۲۱۳- کدام گزینه پاسخ صحیح و کامل سوالات زیر است؟

(الف) با توجه به این‌که علم اقتصاد؛ با تصمیم‌گیری مواجه است؛ برای تصمیم‌گیری درست، کدام نوع هزینه‌ها را نباید در نظر بگیریم؟

(ب) زمانی که سهام یک شرکت را می‌خریم، نحوه مالکیت ما چگونه خواهد بود؟

(ج) خرید کردن از یک فروشگاه معمولی به دلیل ارزان بودن و حراج، به جای خرید از فروشگاه‌های اصل و با کیفیت‌تر، به کدام‌یک از موارد

تصمیم‌گیری غیرمنطقی اشاره دارد؟

(۱) الف: هزینه هدررفته ب: هر کس با خرید سهام شرکت، به سهامدار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت قطعی آن را دارد و در تمام

منافع آن سهام است. ج: توجه به هزینه‌های هدررفته

(۲) الف: هزینه فرصت ب: هر کس با خرید سهام شرکت، به سهامدار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در تمام

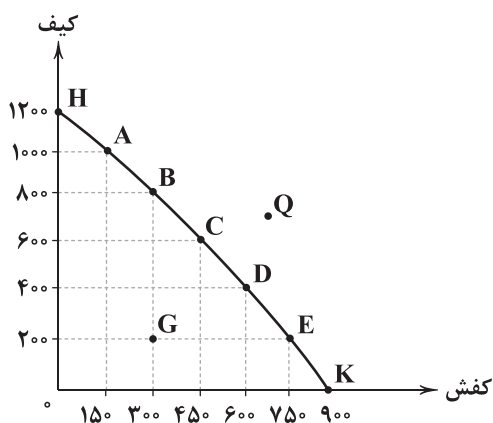
منافع به همان اندازه سهام است. ج: توجه به هزینه‌های هدررفته

(۳) الف: هزینه هدررفته ب: هر کس با خرید سهام شرکت، به سهامدار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و

مسئولیت‌ها به همان اندازه سهام است. ج: اثرگذاری حقه‌های فروش

(۴) الف: هزینه فرصت ب: هر کس با خرید سهام شرکت، به سهامدار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت قطعی آن را دارد و در منافع و

مسئولیت‌ها به همان اندازه سهام است. ج: اثرگذاری حقه‌های فروش

۲۱۴- با توجه به منحنی مرز امکانات تولید (PPF) مقابل:

الف) تولید در کدام نقطه، غیرقابل دستیابی است؟

ب) با توجه به نقطه C هزینه فرصت تولید ۲۰۰ عدد کیف بیشتر کدام است؟

ج) تولید در کدام نقطه، ناکارا است؟

۱) الف: Q ب: صرف نظر کردن از تولید ۲۰۰ عدد کفش ج: G

۲) الف: Q ب: صرف نظر کردن از تولید ۱۵۰ عدد کفش ج: G

۳) الف: G ب: صرف نظر کردن از تولید ۱۵۰ عدد کفش ج: Q

۴) الف: G ب: صرف نظر کردن از تولید ۲۰۰ عدد کفش ج: Q

۲۱۵- کدام گزینه مبین پاسخ درست و کامل سؤالات زیر است؟

الف) الگوی مرز امکانات تولید، یک الگوی اقتصادی است که

ب) کدام مورد، از عوامل تأثیرگذار بر مقدار تقاضای یک کالا نیست؟

ج) قیمت یک کالا و میزان عرضه آن از سوی تولیدکنندگان با هم چه رابطه‌ای دارد؟

د) در کدام مورد، این امکان وجود دارد که حداقل بیش از یک کالا تولید شود، بدون این‌که از تولید کالای دیگر کاسته شود؟

۱) الف: نمایشی بسیط و تقریباً ساده از عرضه و تقاضا در یک کشور را نشان می‌دهد. ب: قیمت سایر کالاها ج: رابطه معکوس د: نقطه بالای منحنی مرز امکانات تولید باشد.

۲) الف: اجازه می‌دهد تا درک بهتری از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب پیدا کنید. ب: درآمد مصرف‌کنندگان ج: رابطه تنگاتنگ د: نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید باشد.

۳) الف: نمایشی بسیط و تقریباً ساده از عرضه و تقاضا در یک کشور را نشان می‌دهد. ب: سلیقه تقاضاکنندگان ج: رابطه متقابل د: نقطه بالای منحنی مرز امکانات تولید باشد.

۴) الف: اجازه می‌دهد تا درک بهتری از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب پیدا کنید. ب: انتظارات تولیدکنندگان ج: رابطه مستقیم د: نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید باشد.

۲۱۶- به ترتیب هر یک از عبارتهای «اساس و مبنای آن، ثروت مؤدی است» و «تابع سیاست‌های کلان و شرایط اقتصادی است» به کدام نوع مالیات اشاره دارد؟

۱) مالیات بر ارث - مالیات بر ارزش افزوده

۲) مالیات بر دارایی - عوارض گمرگی

۳) مالیات بر درآمد - مالیات اتفاقی

۴) مالیات مستقیم - مالیات بر املاک

۲۱۷- به ترتیب هر یک از عبارتهای زیر، به کدام نوع بیکاری اشاره دارد؟

الف) بیکاری‌ای که به دلیل عدم تطابق مهارت‌هاست.

ب) هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.

ج) کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

د) شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.

۱) اصطکاکی - ساختاری - دوره‌ای - ساختاری

۲) ساختاری - اصطکاکی - فصلی - اصطکاکی

۳) اصطکاکی - دوره‌ای - فصلی - ساختاری

۴) ساختاری - دوره‌ای - اصطکاکی - اصطکاکی

۲۱۸- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

(الف) بروز چه اتفاقی باعث شد تا در دوره پهلوی، ایران به بازار مصرف کالاهای کشورهای صنعتی تبدیل شود؟

(ب) کدام یک از گزینه‌های زیر، از دلایل ویژه بودن جایگاه ایران در اقتصاد دوران باستان است؟

(ج) به چه نوع بانک‌هایی، قرض‌الحسنه می‌گویند؟

(۱) افزایش درآمدهای نفتی - وسعت و پهناوری زیاد - بانک‌هایی که به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند.

(۲) اصلاح اقتصاد کشور تحت نظر کشورهای دیگر - قرارگیری در چهارراه بین‌المللی - بانک‌هایی که معمولاً سپرده‌ها را با نرخ بسیار کم‌تری به عنوان وام در اختیار مردم قرار می‌دهند.

(۳) افزایش درآمدهای نفتی - برخورداری از منابع طبیعی - بانک‌هایی که معمولاً سپرده‌ها را با نرخ بسیار کم‌تری به عنوان وام در اختیار مردم قرار می‌دهند.

(۴) اصلاح اقتصاد کشور تحت نظر کشورهای دیگر - وجود حکومت‌ها و سلسله‌های بزرگ - بانک‌هایی که به‌ازای مدت‌زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند.

۲۱۹- اطلاعات مندرج در جدول زیر، بیانگر چگونگی توزیع درآمد مربوط به کشوری در طول یک سال است. براساس این داده‌ها:

وضعیت توزیع درآمد ملی	
سهم هر گروه (به درصد)	گروه‌های درآمدی
۲	دهک اول
؟	دهک دوم
۶	دهک سوم
؟	دهک چهارم
۹/۵	دهک پنجم
۱۱	دهک ششم
؟	دهک هفتم
۱۲	دهک هشتم
۱۵	دهک نهم
۲۳	دهک دهم

(الف) سهم دهک‌های دوم، چهارم و هفتم به ترتیب چند درصد است؟

(ب) شاخص وضعیت توزیع درآمد، چه عددی را نشان می‌دهد؟

(ج) در این رابطه کدام عبارت، درست است؟

(۱) الف: ۳ - ۷ - ۱۱/۵ ب: ۱۱ ج: ۷۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پردرآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پایین جامعه تعلق می‌گیرد.

(۲) الف: ۳/۵ - ۶ - ۱۲ ب: ۱۱ ج: ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪ پردرآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق می‌گیرد.

(۳) الف: ۴ - ۶ - ۱۱/۵ ب: ۱۱/۵ ج: ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪ پردرآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق دارد.

(۴) الف: ۴/۵ - ۷ - ۱۰ ب: ۱۱/۵ ج: ۷۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پردرآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پایین جامعه تعلق دارد.

۲۲۰- کدام گزینه، بیانگر پاسخ درست و کامل دو پرسش زیر است؟

(الف) تعریف و مفهوم اصطلاحات اقتصادی مندرج در گزینه‌ها، همگی درست هستند، به جز

(ب) برقراری تعادل در بازار یک کالا، چگونه حاصل می‌شود؟

(۱) الف: منابع تولید در حالت کلی، امکاناتی است که شما برای ارائه محصول یا خدمت خود در اختیار دارید. ب: عدم وجود کمبود یا مازاد عرضه و تقاضا

(۲) الف: دانش و مهارت نیروی انسانی یک مجموعه تولیدی، سرمایه انسانی محسوب می‌شود. ب: ثبات مقدار عرضه و تقاضا در یک قیمت مناسب

(۳) الف: به طور کلی عوامل تولید را در ۵ دسته اصلی: منابع طبیعی، عوامل انسانی، سرمایه، مدیریت و تکنولوژی طبقه‌بندی می‌کنند. ب: برابری مقدار عرضه و تقاضا در یک قیمت معین

(۴) الف: گاهی سازمان تولید، شخصی است و کسب و کار متعلق به یک نفر است که بیشتر این مشاغل، کوچک‌مقیاس‌اند. ب: هماهنگی قیمت و مقدار در یک سطح قیمت

۲۲۱- با توجه به اطلاعات جدول زیر، تولید ناخالص داخلی چقدر است؟

ماشین‌آلات	۲۰۰۰ دستگاه از قرار هر دستگاه	۱۰۰ ریال
پوشاک	۷۵۰ عدد از قرار هر عدد	۱۰ ریال
مواد غذایی	۲۵۰ تن از قرار هر تن	۶۰ ریال
خدمات ارائه‌شده	ارزش مواد غذایی $\frac{۳}{۵}$	

۲۱۳,۵۰۰ (۴)

۳۱۲,۵۰۰ (۳)

۲۳۱,۵۰۰ (۲)

۳۲۱,۵۰۰ (۱)

۲۲۲- کدام گزینه دربر دارنده پاسخ صحیح و درست پرسش‌های زیر است؟

(الف) چه عواملی می‌تواند باعث بروز بیکاری در جامعه شوند؟

(ب) این نکته که می‌گوییم «هزینه فرصت تولید کالای «الف» در کشور A کم‌تر از هزینه فرصت تولید کالای «ب» است» به کدام اصل اشاره دارد؟

(۱) الف: ثبات قیمت کالاها - واردات بی‌رویه کالا ب: مزیت نسبی

(۲) الف: تحریم‌ها - اختلال در بازارهای انرژی جهان ب: مزیت مطلق

(۳) الف: ثبات قیمت کالاها - واردات بی‌رویه کالا ب: مزیت مطلق

(۴) الف: تحریم‌ها - اختلال در بازارهای انرژی جهان ب: مزیت نسبی

۲۲۳- به ترتیب در هر یک از موارد زیر، چه تغییری در منحنی مرز امکانات تولید رخ می‌دهد؟

(الف) اگر یک کارخانه موتورسیکلت‌سازی، تعداد تولید یک نوع موتور خود را به درخواست مشتریانش افزایش دهد.

(ب) افزایش جمعیت، آموزش نیروی انسانی و در نتیجه افزودن نیروی کار ماهر به کارخانه و به همراه آوردن نوآوری توسط آن افراد به کارخانه

برای تولید محصولات

(۱) انتقال منحنی امکانات تولید - بدون تغییر باقی می‌ماند.

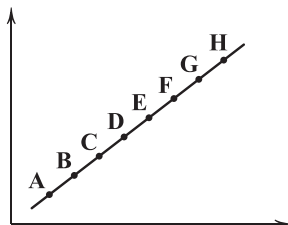
(۲) جابه‌جایی در طول مرز امکانات تولید - انتقال مرز امکانات تولید

(۳) جابه‌جایی در طول مرز امکانات تولید - جابه‌جایی در طول مرز امکانات تولید

(۴) انتقال مرز امکانات تولید - جابه‌جایی در طول مرز امکانات تولید

۲۲۴- کدام مورد، تکمیل‌کننده عبارت زیر است؟

«در نمودار حرکت از نقطه به بیانگر قیمت و حرکت از به نقطه بیانگر قیمت است.»

(۱) عرضه - D - G - کاهش - F - C - افزایش

(۲) تقاضای - G - F - افزایش - D - G - کاهش

(۳) عرضه - D - G - کاهش - D - A - افزایش

(۴) تقاضای - F - C - کاهش - A - D - کاهش

۲۲۵- کدام گزینه مبین پاسخ صحیح و کامل پرسش‌های زیر است؟

(الف) براساس اصل هر منطقه یا کشور باید کالاهایی را تولید کند که آن‌ها نسبت به هزینه تولید کالاهای مشابه در مقایسه با

سایر نقاط کم‌تر باشد.

(ب) عاملی که تشکیل‌دهنده پایه بده - بستان‌های دو کشور است، چیست؟

(ج) امکان چندملیتی بودن کدام محصولات از محصولات دیگر بیشتر است؟

(د) یکسان نبودن شرایط و امکانات طبیعی یا تفاوت فناوری موجود در کشورها باعث چه امری می‌شود؟

(۱) الف: هزینه تولید - هزینه تولید ب: وجود منابع فراوان در یک کشور نسبت به دیگری ج: صنایع نوزاد یا حساس دفاعی د: روی آوردن به تجارت بین‌الملل

(۲) الف: هزینه فرصت - هزینه تولید ب: اختلاف در تولید به صرفه یک محصول در دو کشور مختلف ج: محصولاتی که بهره‌مند از فناوری‌های پیشرفته‌تر باشند.

د: روی آوردن به تجارت بین‌الملل

(۳) الف: هزینه فرصت - هزینه فرصت ب: وجود منابع فراوان در یک کشور نسبت به دیگری ج: محصولاتی که بهره‌مند از فناوری‌های پیشرفته‌تر باشند.

د: بی‌توجهی به تجارت بین‌الملل

(۴) الف: هزینه تولید - هزینه فرصت ب: اختلاف در تولید به صرفه یک محصول در دو کشور مختلف ج: صنایع نوزاد یا حساس دفاعی

د: روی آوردن به تولید کالایی خاص

۲۲۶- با توجه به جدول زیر که مربوط به یک جامعه است، موارد زیر را به دست آورید:

مجموع اسکناس‌ها و مسکوکات	۲۸۹۰ واحد پولی
چک پول موجود در کشور	۶۶۰ واحد پولی
مجموع حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	۲ برابر ردیف ۲
مجموع حساب‌های پس‌انداز بلندمدت	$\frac{۲}{۳}$ ردیف ۳
میزان نقدینگی موجود در کشور	۸۹۰۰ واحد پولی

الف) میزان حجم شبه پول در کشور

ب) میزان حجم پول موجود در کشور

ج) میزان سپرده‌های دیداری

الف: ۲۰۲۰ ب: ۷۶۰۰ ج: ۳۱۵۰

الف: ۲۲۰۰ ب: ۶۷۰۰ ج: ۳۱۵۰

الف: ۲۲۰۰ ب: ۶۷۰۰ ج: ۳۵۵۰

الف: ۲۰۲۰ ب: ۷۶۰۰ ج: ۳۵۵۰

۲۲۷- کدام گزینه، مبین پاسخ درست به پرسش‌های زیر است؟

الف) این که مردم در مبادلات خود از پول استفاده می‌کنند، کدام مفهوم اقتصادی را برای ما تداعی می‌کند؟

ب) دولت برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول، کدام سیاست‌ها را به کار می‌گیرد؟

ج) امروزه پشتوانه پول‌های فلزی و تحریری و کاغذی و الکترونیکی کدام است؟

د) معیار بانک جهانی برای مشخص کردن تعداد فقرا کدام است؟

الف: قدرت خرید پول ب: سیاست‌های مالی ج: قدرت اقتصادی کشور د: افرادی که زیر ۹/۱ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر نسبی‌اند و از

تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند.

الف: قدرت خرید پول ب: سیاست‌های پولی ج: طلا و نقره نزد صرافان د: افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند و از

تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند.

الف: پشتوانه پول ب: سیاست‌های مالی ج: طلا و نقره نزد صرافان د: افرادی که زیر ۹/۱ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر نسبی‌اند و از

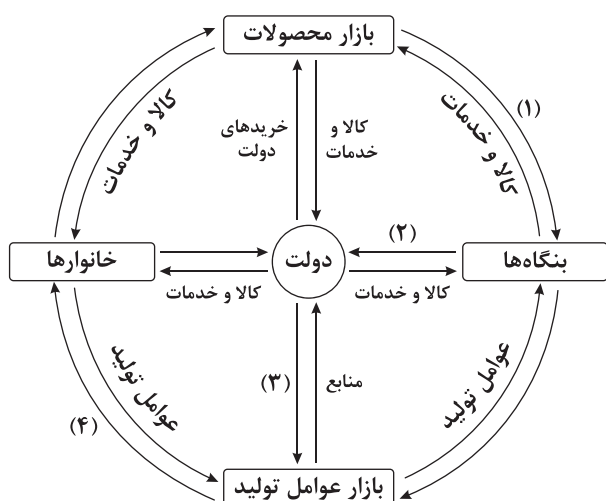
تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند.

الف: پشتوانه پول ب: سیاست‌های پولی ج: قدرت اقتصادی کشور د: افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند و از

تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند.

۲۲۸- با توجه به نمودار جریان چرخشی تعاملات بین خانوارها، بنگاه‌ها و دولت، کدام گزینه به ترتیب، تکمیل‌کننده شماره‌های (۱) تا (۴) مشخص شده در

نمودار می‌باشد؟

(۱) خریدها - یارانه - منابع - پرداخت‌های عوامل تولید

(۲) درآمد - مالیات - پرداخت‌های عوامل تولید - درآمد خانوار

(۳) درآمد - مالیات - منابع - پرداخت‌های عوامل تولید

(۴) خریدها - یارانه - پرداخت‌های عوامل تولید - درآمد خانوار

۲۲۹- فرد A در پایان دوره مالی، ۳,۵۰۰,۰۰۰ تومان خمس پرداخت کرده است، اگر میزان درآمدی که برای این فرد در پایان سال باقی مانده است،

معادل ۱۵ میلیون تومان باشد، آنگاه ارزش اقلام مصرفی که خریده ولی استفاده نکرده است، چقدر است؟

(۱) ۷,۶۰۰,۰۰۰ (۲) ۲,۵۰۰,۰۰۰

(۳) ۵,۲۰۰,۰۰۰ (۴) ۶,۷۰۰,۰۰۰

۲۳۰- کدام گزینه به ترتیب متضمن پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف) میزان ریسک‌پذیری خرید اوراق مشارکت به چه شکل است؟

ب) سالیانه چه مقدار مواد غذایی مطابق اعلام فائو اسراف می‌شود و برابر چه چیزی است؟

ج) از جمله معایب خرید طلا برای سرمایه‌گذاری در اقتصاد کشور کدام است؟

د) مرحله اول در بودجه‌ریزی ماهانه کدام است؟

(۱) با توجه به دریافت سود در پایان دوره، ریسک پایینی دارند - حدود ۱/۳ میلیارد تن، یک‌سوم کل محصول غذایی جهان - پول‌هایی که می‌توانست صرف

سرمایه‌گذاری‌های مولد در اقتصاد شود، در چیزی مثل طلا منجمد می‌شود - هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.

(۲) با توجه به سود کمشان، ریسک بالایی دارند - حدود ۱/۳ میلیارد تن، یک‌سوم کل محصول غذایی جهان - ممکن است این سرمایه‌گذاری همگام با نرخ

تورم نباشد و سرمایه مالی افراد از بین برود و به کلی نابود شود - هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.

(۳) با توجه به دریافت سود در پایان دوره، ریسک پایینی دارند - حدود ۱/۳ میلیارد تن، یک‌سوم کل محصول غلات جهان - پول‌هایی که می‌توانست صرف

سرمایه‌گذاری‌های مولد در اقتصاد شود، در چیزی مثل طلا منجمد می‌شود - درآمد ماهیانه را از هر منبعی مشخص کنید و بنویسید.

(۴) با توجه به سود کمشان، ریسک بالایی دارند - حدود ۱/۳ میلیارد تن، یک‌سوم کل محصول غلات جهان - ممکن است این سرمایه‌گذاری همگام با

نرخ تورم نباشد و سرمایه مالی افراد از بین برود و به کلی نابود شود - درآمد ماهیانه را از هر منبعی مشخص کنید و بنویسید.

آزمون شماره ۲۱

جمعه ۱۴۰۳/۰۱/۳۱

آزمون‌های سراسر کاج

گزینه‌دو سورا انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

پاسخنامه تشریحی دفترچه شماره (۳)

پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوال: ۱۹۰	مدت پاسخگویی: ۱۹۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

مدت پاسخگویی	شماره سوال		تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
	از	تا			
۳۰ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی و آمار ۳	۱ ریاضیات
	۲۵	۱۶	۱۰	ریاضی و آمار ۱	
	۳۵	۲۶	۱۰	ریاضی و آمار ۲	
۲۵ دقیقه	۵۰	۳۶	۱۵	علوم و فنون ادبی ۳	۲ علوم و فنون ادبی
	۶۰	۵۱	۱۰	علوم و فنون ادبی ۱	
	۷۰	۶۱	۱۰	علوم و فنون ادبی ۲	
۳۰ دقیقه	۸۵	۷۱	۱۵	جامعه‌شناسی ۳	۳ جامعه‌شناسی
	۱۰۰	۸۶	۱۵	جامعه‌شناسی ۱	
۲۰ دقیقه	۱۲۰	۱۰۱	۲۰	زبان عربی (اختصاصی)	۴
۲۰ دقیقه	۱۳۰	۱۲۱	۱۰	تاریخ ۳	۵ تاریخ
	۱۴۰	۱۳۱	۱۰	تاریخ ۱	
	۱۵۰	۱۴۱	۱۰	تاریخ ۲	
۲۰ دقیقه	۱۶۰	۱۵۱	۱۰	جغرافیا ۳	۶ جغرافیا
	۱۷۰	۱۶۱	۱۰	جغرافیای ایران	
	۱۸۰	۱۷۱	۱۰	جغرافیا ۲	
۳۰ دقیقه	۱۹۵	۱۸۱	۱۵	فلسفه ۲	۷ فلسفه
	۲۱۰	۱۹۶	۱۵	فلسفه ۱	
۲۰ دقیقه	۲۳۰	۲۱۱	۲۰	اقتصاد	۸

دوازدهم انسانی

آزمون‌های سراسر گاج

دروس	طراحان	ویراستاران علمی
ریاضیات	محمد یگانه	ندا فرهختی - مریم ولی‌عابدینی مینا نظری
اقتصاد	احمد منصوری	مریم پارسائیان
زبان عربی اختصاصی	بهروز حیدربیکی	شاهو مرادیان - عاطفه دستخوش
تاریخ	ملیحه گرجی	مریم پارسائیان
جغرافیا	ملیحه گرجی	
جامعه‌شناسی	سیروس نبی‌زاده	
فلسفه و منطق	حیدر جلالی - امیرمحمد نصیری	
منطق	ابراهیم امینی	
روان‌شناسی	نگار کاغذگران	

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نیش بازارچه کتاب

اطلاع‌رسانی و ثبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

آماده‌سازی آزمون

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: سارا نظری - مینا نظری

بازبینی دفترچه: بهاره سلیمی - عطیه خادمی

ویراستاران فنی: ساناز فالاحی - مریم پارسائیان - سپیده‌سادات شریفی - مریم علیپور - فاطمه عبدالله‌خانی

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

صفحه‌آرا: فرهاد عیدی

طراح شکل: آرزو گلفر

حروف‌نگاران: مینا عباسی - حدیث فیض‌الهی - فرزانه رجیبی - ربابه الطافی - فاطمه میرزایی - سحر فاضلی

۶ ۲ مقدار نهایی از رابطه $f(t) = 5(4)^t$ به دست می‌آید.

از آن جا که 10° دقیقه برابر $\frac{1}{6} = \frac{1}{60}$ ساعت است پس:

$$f\left(\frac{1}{6}\right) = 5(4)^{\frac{1}{6}} = 5\sqrt[6]{4} = 5\sqrt[6]{2^2} = 5\sqrt[3]{2} = 5 \times 1.25 = 6.25$$

۷ ۴

$$A = \sqrt[5]{5^2 \times 5^{\frac{1}{2}} \times 20} \times 20^{-\frac{2}{3}} = \sqrt[5]{\frac{5}{2}} \times 20^{-\frac{2}{3}}$$

$$= \frac{\sqrt[5]{5}}{\sqrt[3]{20}} = \frac{\sqrt[5]{5}}{\sqrt[3]{2 \times 2 \times 5}} = \frac{\sqrt[5]{5}}{\sqrt[3]{4 \times (20)^2}} = \frac{1}{2 \times 20} = \frac{1}{40}$$

$$\left(\frac{1}{A} + 9\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{1}{\frac{1}{40}} + 9\right)^{\frac{1}{2}} = (40 + 9)^{\frac{1}{2}} = 49^{\frac{1}{2}} = (7^2)^{\frac{1}{2}} = 7$$

۸ ۱

$$\sqrt[3]{81} = \sqrt[3]{3^4} = 3^{\frac{4}{3}}$$

$$\left(\frac{1}{9}\right)^{-0.75} = \left(\frac{1}{9}\right)^{-\frac{3}{4}} = 9^{\frac{3}{4}} = (3^2)^{\frac{3}{4}} = 3^{\frac{3}{2}}$$

$$3^{-\frac{1}{6}} \times 3^{\frac{4}{3}} \times 3^{\frac{2}{3}} = 3^{-\frac{1}{6} + \frac{4}{3} + \frac{2}{3}} = 3^{\frac{-1+8+4}{6}} = 3^{\frac{11}{6}} = 3^{\frac{11}{6}}$$

$$3^{\frac{11}{6}} = 3^{\frac{11}{6}} \Rightarrow 3^{\frac{11}{6}} = 3^{\frac{11}{6}} \Rightarrow 3^{\frac{11}{6}} = 3^{\frac{11}{6}}$$

$$\Rightarrow \frac{11}{6} = \frac{11}{6} \Rightarrow \frac{11}{6} = \frac{11}{6} \Rightarrow \frac{11}{6} = \frac{11}{6} \Rightarrow \frac{11}{6} = \frac{11}{6}$$

۹ ۴

$$2\sqrt{2}\sqrt{2} = 2\sqrt{2 \times 2} = 2\sqrt{4} = 2(2) = 4$$

$$\sqrt{8} = \sqrt{4 \times 2} = 2\sqrt{2}$$

$$\sqrt{18} = \sqrt{9 \times 2} = 3\sqrt{2}$$

$$2\sqrt{2} + 2\sqrt{2} - 3\sqrt{2} = \sqrt{2}$$

و در نهایت:

۱۰ ۱ مقدار نهایی از رابطه $f(t) = 80(1 + 0.2)^t = 80(1.2)^t$ به

دست می‌آید. از آن جا که ۱۸ ماه برابر $\frac{3}{4}$ سال است پس $t = \frac{3}{4}$ و

داریم:

$$f\left(\frac{3}{4}\right) = 80(1.2)^{\frac{3}{4}} = 80\sqrt[4]{(1.2)^3} = 80 \times 1.2 \times \sqrt[4]{1.2} = 96\sqrt[4]{1.2}$$

$$\frac{\sqrt[4]{1.2} \approx 1.1}{96 \times 1.1 \approx 105}$$

ریاضیات

۱ ۳

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست: اعداد منفی ریشه زوج ندارند.

(۲) درست: ریشه فرد هر عدد حقیقی با خود عدد هم‌علامت است.

(۳) نادرست: تعداد ریشه‌های زوج هر عدد مثبت دو تا است.

(۴) درست: ریشه‌های ششم یک عدد مثبت قرینه یکدیگرند. (یکی مثبت و

یکی منفی)

۲ ۳

$$\left(\frac{1}{\frac{1}{4}}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{4}{1}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{2}{1}\right)^{\frac{1}{2}} = \frac{2}{1} = 2$$

$$(625)^{-0.25} = (625)^{-\frac{1}{4}} = (5^4)^{-\frac{1}{4}} = 5^{-1} = \frac{1}{5}$$

$$\left(\frac{1}{\frac{1}{8}}\right)^{-\frac{1}{3}} = \left(\frac{8}{1}\right)^{-\frac{1}{3}} = \left(\frac{2}{1}\right)^{-1} = \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

بنابراین:

$$\frac{1}{5} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{10} = \frac{1}{10}$$

۳ ۲

$$A = 3^{-\frac{1}{2}} \times \sqrt{9 \times 3} = 3^{-\frac{1}{2}} \times 3 \times \sqrt{3} = 3^{-\frac{1}{2}} \times 3 \times 3^{\frac{1}{2}} = 3$$

ریشه سوم $A + 5$ برابر است با:

$$\sqrt[3]{A+5} = \sqrt[3]{3+5} = \sqrt[3]{8} = \sqrt[3]{2^3} = 2$$

۴ ۳

$$\sqrt{5 \times 5^{\frac{1}{2}} \times 5^{\frac{1}{4}}} = 5^a \Rightarrow \sqrt{5^{1+\frac{1}{2}+\frac{1}{4}}} = 5^a$$

$$\sqrt{5^{\frac{19}{4}}} = 5^a \Rightarrow \sqrt{5^{\frac{19}{4}}} = 5^a \Rightarrow (5^{\frac{19}{4}})^{\frac{1}{2}} = 5^a$$

$$\Rightarrow 5^{\frac{19}{8}} = 5^a \Rightarrow a = \frac{19}{8}$$

۵ ۲

$$\frac{(1-a^{-2})a^2}{(\sqrt{a}-1)^2 + 2\sqrt{a}} = \frac{a^2-1}{a-2\sqrt{a}+1+2\sqrt{a}} = \frac{a^2-1}{a+1}$$

$$= \frac{(a-1)(a+1)}{a+1} = a-1$$

$$\frac{1}{n} = \text{تعداد نمایندگی‌ها در حالت اولیه} = n \leftarrow \text{سهم هر کدام} \quad \text{۱} \quad \text{۱۷}$$

$$\frac{1}{n-3} = \text{تعداد نمایندگی‌ها در حالت جدید} = n-3 \leftarrow \text{سهم هر کدام}$$

طبق فرض مسئله اختلاف این دو مقدار برابر $\frac{1}{18}$ است پس:

$$\frac{1}{n-3} - \frac{1}{n} = \frac{1}{18} \quad 18n - 18(n-3) = n(n-3)$$

$$\Rightarrow 18n - 18n + 54 = n^2 - 3n \Rightarrow n^2 - 3n - 54 = 0$$

$$\Rightarrow (n-9)(n+6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n-9=0 \Rightarrow n=9 \\ n+6=0 \Rightarrow n=-6 \end{cases} \text{ غ ق ق غ}$$

$$x = -1 \text{ را در تابع جایگزین می‌کنیم:} \quad \text{۳} \quad \text{۱۸}$$

$$f(-1) = 3(-1) - 1 - f(-1) \Rightarrow f(-1) + f(-1) = -4$$

$$\Rightarrow 2f(-1) = -4 \Rightarrow f(-1) = -2$$

پس داریم:

$$f(x) = 3x - 1 + 2 \Rightarrow f(x) = 3x + 1$$

$$f(3) = 3(3) + 1 = 10$$

$$f \text{ تابعی خطی است پس ضریب } x^2 \text{ باید صفر باشد:} \quad \text{۴} \quad \text{۱۹}$$

$$n + 2 = 0 \Rightarrow n = -2 \Rightarrow g(x) = -2x - 9$$

نقطه $A(m, k)$ نقطه تلاقی این دو خط است:

$$f(x) = g(x) \Rightarrow 5x - 2 = -2x - 9 \Rightarrow 5x + 2x = -9 + 2$$

$$\Rightarrow 7x = -7 \Rightarrow x = -1 \Rightarrow y = 5(-1) - 2 = -7$$

یعنی نقطه $(-1, -7)$ نقطه تلاقی (مشترک) این دو تابع است پس $m = -1$

و $k = -7$ است و در نهایت محور تقارن سهمی $y = 2x^2 + (m+k)x - 1$ برابر است با:

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-(m+k)}{2(2)} = \frac{-(-1-7)}{4} = \frac{-(-8)}{4} = 2$$

$$\text{اگر نمودار تابع درجه دوم } f(x) \text{ با محور } x \text{ ها در یک نقطه} \quad \text{۴} \quad \text{۲۰}$$

مشترک باشند آن‌گاه معادله $f(x) = 0$ فقط یک ریشه دارد:

$$(m-1)x^2 + (m-3)x + \frac{1}{4}m = 0$$

$$\Delta = (m-3)^2 - 4(m-1)\left(\frac{1}{4}m\right) = m^2 - 6m + 9 - m^2 + m = 0$$

$$\Rightarrow -5m = -9 \Rightarrow m = \frac{9}{5}$$

برای یافتن محل تلاقی نمودار با محور y ‌ها کافی است به جای x صفر قرار

دهیم:

$$y = \frac{1}{4}m \xrightarrow{m=\frac{9}{5}} y = \frac{1}{4}\left(\frac{9}{5}\right) = \frac{9}{20}$$

$$\text{چون } -1 < x < 0 \text{ پس } x \text{ و } x-1 \text{ هر دو منفی اند:} \quad \text{۲} \quad \text{۱۱}$$

$$\sqrt{x^2} = |x| = -x, \quad \sqrt{|x-1|} = \sqrt{-(x-1)} = \sqrt{1-x}$$

پس:

$$\sqrt{1+\sqrt{x^2}} \times \sqrt{|x-1|} = \sqrt{1-x} \times \sqrt{1-x} = (\sqrt{1-x})^2 = 1-x$$

$$V_{\text{کره}} = \frac{4}{3}\pi r^3 \quad \text{می‌دانیم:} \quad \text{۳} \quad \text{۱۲}$$

$$\Rightarrow r = \left(\frac{3V}{4\pi}\right)^{\frac{1}{3}} = \left(\frac{3 \times \frac{64\pi}{3}}{4\pi}\right)^{\frac{1}{3}} = \left(\frac{64\pi}{4\pi}\right)^{\frac{1}{3}} = 16^{\frac{1}{3}} = \sqrt[3]{16}$$

$$\text{۳} \quad \text{۱۳}$$

$$A = (-3)^4 = 81$$

ریشه سوم عدد A یعنی $\sqrt[3]{81}$ و می‌دانیم:

$$\sqrt[3]{64} < \sqrt[3]{81} < \sqrt[3]{125} \Rightarrow 4 < \sqrt[3]{81} < 5$$

یعنی ریشه سوم عدد ۸۱ بین ۴ و ۵ است، بنابراین جزء صحیح آن برابر ۴ است.

$$\text{۳} \quad \text{۱۴}$$

$$(0.25)^{x-1} = \left(\frac{1}{4}\right)^{x-1} = 4^{1-x} = (2^2)^{1-x} = 2^{2-2x}$$

$$\left(\frac{1}{8}\right)^{-x} = 8^x = (2^3)^x = 2^{3x}$$

$$16^{3x+1} = (2^4)^{3x+1} = 2^{12x+4}$$

$$\Rightarrow 2^{2-2x} = 2^{3x} \times 2^{12x+4} \Rightarrow 2^{2-2x} = 2^{3x+12x+4}$$

$$\Rightarrow 2-2x = 15x+4 \Rightarrow -2x-15x = 4-2 \Rightarrow -17x = 2$$

$$\Rightarrow x = -\frac{2}{17} \Rightarrow 17x+11 = 17\left(-\frac{2}{17}\right)+11 = 9$$

و ریشه دوم عدد ۹ می‌تواند ۳ یا -۳ باشد.

$$\text{۴} \quad \text{۱۵}$$

$$\frac{x^3 \times 3^5 \times 4^5}{4^2 \times 4^5 \times 4^1} = 3^8 \Rightarrow \frac{x^3 \times 3^5}{4^3} = 3^8 \Rightarrow x^3 \times 3^5 = 4^3 \times 3^8$$

$$\Rightarrow x^3 = 4^3 \times 3^3 \Rightarrow x^3 = 12^3 \Rightarrow x = 12$$

$$\sqrt{2x+1} = \sqrt{2(12)+1} = \sqrt{25} = 5$$

$$\text{۴} \quad \text{۱۶}$$

$$x^2 - 2x - 4 = 0 \quad a=1 \quad b=-2 \quad c=-4$$

$$\frac{1}{\alpha+1} + \frac{1}{\beta+1} = \frac{\beta+1+\alpha+1}{(\alpha+1)(\beta+1)} = \frac{\alpha+\beta+2}{\alpha\beta+\alpha+\beta+1}$$

$$= \frac{S+2}{P+S+1} \quad S = \frac{-b}{a} = \frac{-(-2)}{1} = 2$$

$$= \frac{S+2}{P+S+1} = \frac{2+2}{-4+2+1} = \frac{4}{-1} = -4$$

۲ ۲۱

$$P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow P(x) = \left(-\frac{1}{4}x^2 + 7x\right) - (3x + a)$$

$$= -\frac{1}{4}x^2 + 7x - 3x - a = -\frac{1}{4}x^2 + 4x - a$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-4}{2(-\frac{1}{4})} = 8$$

به ازای $x = 8$ مقدار تابع برابر 1400 شده است:

$$P(8) = 1400 \Rightarrow -\frac{1}{4}(8)^2 + 4(8) - a = 1400$$

$$\Rightarrow -1600 + 3200 - a = 1400 \Rightarrow 1600 - a = 1400$$

$$\Rightarrow 1600 - 1400 = a \Rightarrow a = 200$$

۱ ۲۲

$$\bar{x} = \frac{(\lambda \times 14) + (3 \times 15) + (5 \times 16) + (4 \times 17)}{8 + 3 + 5 + 4} = \frac{112 + 45 + 80 + 68}{20}$$

$$= \frac{305}{20} = 15.25$$

داده‌ها در جدول مرتب هستند و تعداد آن‌ها 20 تا است بنابراین:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{داده یازدهم} + \text{داده دهم}}{2} = \frac{15 + 15}{2} = 15$$

اختلاف میانگین و میانگین برابر است با:

$$15.25 - 15 = 0.25$$

۲ ۲۳

$$\text{چون مجموع داده‌ها } 7500 \text{ است پس } \frac{7500}{500} = 15 \text{ داریم؛}$$

$$\text{مجموع مجذورات تفاضل داده‌ها از میانگین} = \frac{1125}{500} = 2.25 \text{ واریانس}$$

$$\text{انحراف معیار} = \sqrt{2.25} = 1.5$$

می‌دانیم ۹۶ درصد داده‌ها در فاصله ۲ انحراف معیار از میانگین قرار دارند:

$$(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma) = (15 - 2(1.5), 15 + 2(1.5))$$

$$= (15 - 3, 15 + 3) = (12, 18)$$

۳ ۲۴

داده‌ها مرتب هستند و تعداد آن‌ها ۱۹ تا است.

$$X_1, \dots, X_4, X_5, X_6, \dots, X_{19}$$

$$\downarrow \qquad \qquad \qquad \downarrow$$

$$Q_1 \qquad \qquad \qquad Q_2$$

از داده ششم تا داده نهم بین چارک اول و دوم خواهند بود، که شامل داده‌های ۱۵، ۱۶، ۱۶، ۱۷ است.

$$\bar{x} = \frac{15 + 2(16) + 17}{4} = \frac{15 + 32 + 17}{4} = \frac{64}{4} = 16$$

$$\sigma^2 = \frac{(15-16)^2 + 2(16-16)^2 + (17-16)^2}{4} = \frac{1+0+1}{4} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2} = 0.5$$

$$\text{انحراف معیار} = \sigma = \sqrt{0.5} \approx 0.7$$

۳ ۲۵

در نمودار حبابی، متغیر سوم با مجذور شعاع دایره مربوط به متغیر، متناسب است.

$$\left(\frac{r_A}{r_B}\right)^2 = \frac{216}{600} = \frac{36}{100} \Rightarrow \frac{r_A}{r_B} = \frac{6}{10} = \frac{3}{5}$$

طبق فرض مسئله $r_A - r_B = -6$ پس:

$$\frac{r_A}{r_B} = \frac{3}{5} \Rightarrow \frac{r_B - 6}{r_B} = \frac{3}{5} \Rightarrow 5r_B - 30 = 3r_B$$

$$\Rightarrow 2r_B = 30 \Rightarrow r_B = 15 \Rightarrow r_A = 15 - 6 = 9$$

$$15 + 9 = 24$$

و مجموع شعاع‌ها برابر است با:

۱ ۲۶

$$(p \Rightarrow q) \equiv \sim p \vee q$$

$$(q \Rightarrow p) \equiv \sim q \vee p$$

$$(p \Rightarrow q) \vee (q \Rightarrow p) \equiv (\sim p \vee q) \vee (\sim q \vee p)$$

پس:

$$\equiv (\sim p \vee p) \vee (\sim q \vee q) \equiv T \vee T = T$$

این گزاره همواره درست است.

$$\sim p \vee (q \wedge r) \equiv \text{نادرست}$$

۳ ۲۷

اگر ترکیب فصلی نادرست باشد یعنی هر دو گزاره نادرست هستند پس $\sim p$ نادرست است (p درست است) از طرفی ترکیب دو شرطی $p \Leftrightarrow r$ هم نادرست است و در ترکیب دو شرطی می‌دانیم اگر هر دو گزاره هم‌ارزش نباشند آن‌گاه ترکیب دو شرطی نادرست است پس در اینجا $\sim r$ نادرست است، در نتیجه r درست است. پس در ترکیب $q \wedge r$ الزاماً q نادرست است.

پس تا اینجا فهمیدیم که:

$$p \equiv \text{د} \quad q \equiv \text{ن} \quad r \equiv \text{د}$$

بررسی گزینه‌ها:

$$1) \sim p \Rightarrow r \equiv \text{ن} \Rightarrow \text{د} \equiv \text{د}$$

$$2) \sim q \Leftrightarrow r \equiv \text{د} \Leftrightarrow \text{د} \equiv \text{د}$$

$$3) r \Rightarrow q \equiv \text{د} \Rightarrow \text{ن} \equiv \text{ن}$$

$$4) \sim p \Leftrightarrow q \equiv \text{ن} \Leftrightarrow \text{ن} \equiv \text{د}$$

اساس استدلال استثنایی به صورت زیر است:

۳ ۲۸

$$p \rightarrow q$$

$$\underline{p}$$

$$\therefore q$$

و اساس استدلال مغالطه به صورت زیر است:

$$p \rightarrow q$$

$$\underline{q}$$

$$\therefore p$$

هر دو استدلال مطرح شده از نوع مغالطه هستند. زیرا در هر دوی آن‌ها در مقدمه ۲ به جای آن‌که مقدم آورده شود و تالی نتیجه‌گیری شود، تالی آورده شده و مقدم نتیجه‌گیری شده است.

۴ ۳۳

$$\text{تورم} = \frac{\text{شاخص در سال } ۱۴۰۰ - \text{شاخص در سال } ۹۶}{\text{شاخص در سال } ۹۶} \Rightarrow \frac{۶۰}{۱۰۰} = \frac{x-۳۸}{۳۸}$$

$$\Rightarrow \frac{۳}{۵} = \frac{x-۳۸}{۳۸} \Rightarrow ۵x-۱۹۰=۱۱۴ \Rightarrow ۵x=۱۱۴+۱۹۰$$

$$\Rightarrow ۵x=۳۰۴ \Rightarrow x=\frac{۳۰۴}{۵}=۶۰/۸$$

۱ ۳۴

جمعیت بیکار - جمعیت شاغل = جمعیت فعال

$$۳۶=۳۰+x \Rightarrow x=۳۶-۳۰=۶ \text{ هزار نفر جمعیت بیکار}$$

فرض کنیم باید x شغل ایجاد کنیم در این صورت تعداد بیکاران برابر $۶-x$ هزار نفر خواهد بود.

$$\text{درصد نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰ \Rightarrow \frac{۵}{۱۰۰} = \frac{۶-x}{۳۶}$$

$$\Rightarrow \frac{۱}{۲۰} = \frac{۶-x}{۳۶} \Rightarrow ۱۲۰-۲۰x=۳۶ \Rightarrow ۱۲۰-۳۶=۲۰x$$

$$\Rightarrow ۸۴=۲۰x \Rightarrow x=\frac{۸۴}{۲۰}=۴/۲ \text{ هزار}$$

پس باید ۴۲۰۰ شغل جدید ایجاد گردد تا نرخ بیکاری به ۵ درصد برسد.

۳ ۳۵

$$\text{وزن (کیلوگرم)} = \frac{\text{وزن (کیلوگرم)}}{\text{مجدور قد (سانتی متر)}} \Rightarrow ۲۷ = \frac{x}{(۱/۸)^۲}$$

$$x = ۲۷ \times (۱/۸)^۲ = ۲۷ \times ۳/۲۴ = ۸۷/۴۸$$

$$۸۷/۴۸ - ۷۸ = ۹/۴۸ = ۹/۵ \text{ اضافه وزن فرد}$$

۴ ۲۹

$$f(x) = ۲x^۲ - (ax^۲ - x) + b + ۲a$$

$$\Rightarrow f(x) = ۲x^۲ - ax^۲ + x + b + ۲a$$

$$\Rightarrow f(x) = (۲-a)x^۲ + x + b + ۲a$$

ضابطه تابع همانی به صورت $f(x) = x$ است. پس ضریب $x^۲$ و عدد ثابت باید صفر باشند:

$$۲-a=۰ \Rightarrow a=۲$$

$$b+۲a=۰ \Rightarrow b+۴=۰ \Rightarrow b=-۴$$

و در نهایت:

$$a+b=۲+(-۴)=-۲$$

۲ ۳۰

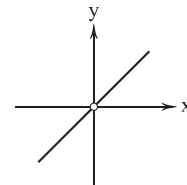
$$y = \frac{g(x)}{f(x)} = \frac{|x|}{\text{sign}(x)}$$

$$-x > 0 \rightarrow y = \frac{x}{1} = x$$

$$-x = 0 \rightarrow y = \frac{0}{0} = \text{تعریف نشده}$$

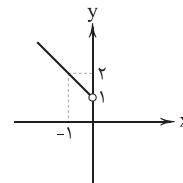
$$-x < 0 \rightarrow y = \frac{-x}{-1} = x$$

$$y = -x + 1, x < 0$$

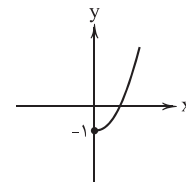

۱ ۳۱

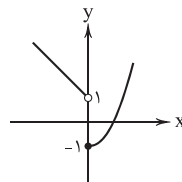
$$\begin{array}{l|l} x & -1 \\ \hline y & 2 \end{array}$$

$$y = x^۲ - 1 \geq 0$$

حالا دو نمودار را در یک دستگاه رسم می‌کنیم:

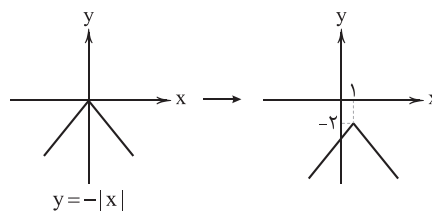

برد تابع یعنی تصویر تابع روی محور y ها به صورت $y \geq -1$ است.

$$\text{باید نمودار } y = -|x| \text{ را } ۱ \text{ واحد به راست و } ۲ \text{ واحد به}$$

۴ ۳۲

پایین منتقل کنیم:

علوم و فنون ادبی

۳۶ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) از ویژگی‌های فکری نثر دوره انقلاب است.

(۳) از ویژگی‌های ادبی نثر دوره انقلاب است.

(۴) از ویژگی‌های ادبی نثر معاصر تا قبل از انقلاب است.

۳۷ ۲ از آغاز دهه هفتاد گرایش به داستان کوتاه بیشتر شد.

۳۸ ۲ «روی آوردن به مفاهیم انتزاعی» در شعر این دوره آشکار

است و از ویژگی‌های اصلی آن به شمار می‌رود.

۳۹ ۴ بررسی آرایه‌ها:

ایهام: بو: ۱- امید، آرزو ۲- شمیم، رایحه

۴۰ ۴ بررسی آرایه‌ها:

ایهام (بیت «ج»): دور از تو: ۱- در فراق تو ۲- از تو دور باد

ایهام تناسب (بیت «الف»): قلب: ۱- سگه تقلبی (معنی درست) ۲- دل (معنی

نادرست، متناسب با دل)

اغراق (بیت «ب»): مانند سیل و باران گریستن و خون از دل فشاندن

۴۱ ۲ ایهام: نگران: ۱- در حال نگرستن ۲- مضطرب

ایهام تناسب: باز: ۱- دوباره (معنی مورد نظر) ۲- پرنده‌ای شکاری (معنی غایب /

تناسب با کبوتر و شاهین)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ایهام: — / ایهام تناسب: سعی - صفا

(۳) ایهام: — / ایهام تناسب: مهر

(۴) ایهام: — / ایهام تناسب: پروانه

۴۲ ۲ بررسی آرایه اغراق در سایر گزینه‌ها:

(۱) به دوش کشیدن کوه چون کاه

(۳) عظمت و هیبت ممدوح

(۴) بی‌پایان نبودن غم و رنج شاعر

۴۳ ۱ ایهام تناسب: شور: ۱- معنی درست: هیجان ۲- معنی

نادرست: مزه شور که در این معنی به کار نرفته با تلخ و شیرین تناسب دارد.

ابدال: شاعر در رکن پایانی مصراع دوم به جای فعلن از فع لن استفاده

کرده است.

۴۴ ۳ وزن گزینه (۳) از تکرار رکن «فعلاتن» و وزن سایر گزینه‌ها از

تکرار رکن «فعلاتن» ساخته شده است.

۴۵ ۴ وزن تمامی ابیات صحیح هستند.

۴۶ ۳ وزن شعر گزینه (۳) از تکرار رکن «فعلون» ساخته شده که به

«بحر متقارب» تعلق دارد.

۴۷ ۳ هنگام تلفظ واژه‌های «به‌سان، گرفته، کوله‌بار، فشرده،

چوب‌دست، فضای، خلوت» در هجای پایانی، اختیار «تغییر کمیّت مصوّت

کوتاه به بلند» وجود دارد.

۴۸ ۴ تقطیع گزینه (۴):

من	ک	ا	ز	ت	ر	پ	ج	ر	ب	م
-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

د	م	ا	ی	ح	ب	ص	ک	د
U	U	-	U	U	-	-	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

ح	ف	ی	ج	س	ز	م	ن	د
-	U	-	-	U	U	-	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

ه	چ	م	ع	ش	ق	ن	ب	ز	م	خ	ر	ن	ب
U	-	-	-	U	-	U	U	U	-	-	U	U	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

اختیارات وزنی:

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن: مین که از ... / حرفی از ... / هیچ چشمی ... /

عاشقانه ...

ابدال: کردم / نشنیدم

بلند در نظر گرفتن هجای پایانی: نبود

۴۹ ۳ منظور از «رجز مثنیٰ سالم» تکرار چهارباره «مستفعلن» است.

د	م	د	ه	ج	ر	خ	ب	ک	ر	م	ج	م	پ	س	د
-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن

۴ ۵۸

علم و حکمت زاید از لقمه حلال

قافیة روم قافیة اصلی

عشق و رقت آید از لقمه حلال

قافیة روم قافیة اصلی

۱ ۵۹

واژگان قافیه: «کویت» و «رویت» / حرف اصلی: مصوت بلند «و» /

حروف الحاقی: «ی»، «ت»، «و» / قاعده (۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) واژگان قافیه: «پیوست» و «سرمت» / حروف اصلی: «ت ست» /

حروف الحاقی: — / قاعده (۲)

(۳) ردیف: هیچ / واژگان قافیه: «دم» و «همدم» / حروف اصلی: «ت م» /

حروف الحاقی: — / قاعده (۲)

(۴) واژگان قافیه: «باد» (جریان هوا) و «باد» (فعل دعایی) / حروف اصلی: «اد» /

حروف الحاقی: — / قاعده (۲)

۳ ۶۰

مفهوم گزینه (۳): نکوهش ناامیدی

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: بازگشت به اصل

۱ ۶۱

عبارت درج شده در برابر هر شش شخصیت ادبی درست است.

۳ ۶۲

(الف) درآمیختگی نظم و نثر ویژگی زبانی نثر سبک هندی است.

ب) کاربرد شعرهای ضعیف در متن کتاب‌های نثر - که غالباً سروده خود مؤلفان

است، ویژگی ادبی نثر سبک هندی است.

د) آوردن تتابع اضافات در مقام تعارف و تمجید از بزرگان یا به سبب

قرینه‌پردازی و موازنه، ویژگی زبانی نثر سبک هندی است.

۱ ۶۳

بیت گزینه (۱) متعلق به سبک عراقی و ابیات سایر گزینه‌ها

متعلق به سبک هندی اند. به کاربرد آرایه اسلوب معادله در گزینه‌های (۲) و

(۳) هم‌چنین پیچیده بودن صور خیال در گزینه (۴) توجه کنید.

۴ ۶۴

بدایع الوقایع که در ماوراءالنهر نوشته شده، از نمونه‌های نثر

ساده سبک هندی است. از نمونه‌های معروف نثر بینابین می‌توان به کتاب‌های

حبیب‌السیر از خواندمیر و احسن‌التواریخ از حسن‌بیگ روملو اشاره کرد.

۲ ۶۵

بررسی آرایه‌ها:

استعاره با ذکر مشبّه‌به: شکر: استعاره از سخن

تشبیه: طوطی طبع

استعاره با ذکر مشبّه: نسبت دادن کام به زمانه

کنایه: شکرشکن شدن: کنایه از سخن‌پردازی / کام کسی را پر از شکر کردن

کنایه از او را بهره‌مند ساختن

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) -UU-U-U-U--UU (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع)

(۲) -U--U--U--U--U (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

(۴) -UU--UU--UU--UU (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن)

۲ ۵۰

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): تنها حقیقت جهان،

عشق است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بی‌همتایی معشوق

(۳) بدعهدی و بی‌وفایی معشوق

(۴) اسیر عشق در پی رهایی نیست.

۱ ۵۱

عمده‌ترین دلایل توجه نویسندگان این دوره به فارسی‌نویسی:

۱- گسترش عرفان و تصوّف ۲- شکل‌گیری دولت سلجوقی که دبیران و

نویسندگان آن از تربیت‌یافتگان خراسان و عراق بودند.

۱ ۵۲

همه عبارت‌ها صحیح‌اند.

۲ ۵۳

ابیات سؤال، دربردارنده مضمونی هجوآمیز است که در شعر

سده‌های پنجم و ششم رواج داشت.

۲ ۵۴

«را» در عبارت سؤال و گزینه (۲)، در معنی «در» به کار رفته

و قیدساز است.

۴ ۵۵

بررسی آرایه سجع در سایر گزینه‌ها:

(۱) حیات، ذات (سجع مطرف)

(۲) مایه، همسایه (سجع مطرف)

(۳) رنجور، مزدور، مسرور (سجع متوازی)

۳ ۵۶

بررسی آرایه‌ها:

جناس تام (بیت «ه»): که (چه کسی) و که (حرف ربط)

موازنه (بیت «د»):

نه	گریه	داد	مرا	بی	رخ	تو	تسکینی
نه	ناله	کرد	مرا	در	غم	تو	امدادی

اشتقاق (بیت «الف»): بگیرد، گیرا

مراعات نظیر (بیت «ب»): برگ، گل، شقایق، ارغوان

جناس ناقص (بیت «ج»): مرنج، رنج / رنج، گنج

۳ ۵۷

ترصیح:

با	عاشقان	مستی	مکن
↓	↓	↓	↓
با	نیستان	هستی	مکن

۷۰ ۲ ویژگی فکری مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): اعتقاد به

تقدیر و قسمت

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بی‌ثمری حرص و آز / ناپایداری مال دنیا

(۳) نکوهش بی‌دردی

(۴) اغراق در توصیف کوچکی دهان معشوق

۶۶ ۱ بررسی آرایه‌ها:

تلمیح (بیت «ب»): اشاره به داستان آب حیات و اسکندر

حس آمیزی (بیت «ه»): شنیدن بو

تشبیه (بیت «الف»): خار سرزنش / خود به دیوار و کوهسار

حسن تعلیل (بیت «ج»): علت وجود نقطه بر روی واژه «سخن» آن است که

آن قدر دنبال «سخن فهم» دویده، عرق کرده است!

تمثیل (اسلوب معادله) (بیت «د»): دل / خون / تهی شد / چشم / باز ماندن

از پریدن = شیشه / شراب / خالی شدن / پیمانہ / قرار گرفتن

۶۷ ۲ وزن گزینه (۲): مفاعیل مفعولن // مفاعیل مفعولن

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

(۳) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(۴) مستفعالن مستفعالن مستفعالن مستفعالن

۶۸ ۲ تقطیع بیت سؤال:

ای	پا	ک	زا	ب	از	گل	پا	یی	د	رین	گ	لم	نه
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
بی	دس	ت	دل	ش	دس	تم	دس	تی	ب	رین	د	لم	نه
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
			مفاعیلن					مفعول				فاعلاتن	

تقطیع گزینه (۲):

چن	گل	ز	وند	د	آ	یند	این	دل	ب	را	ن	خو	با
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
ت	در	ب	را	ب	ر	من	چن	سر	و	ایس	تا	دی	
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
												فاعلاتن	
													مفعول

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعالن فاعلاتن مستفعالن فاعلاتن

(۳) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

(۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۶۹ ۲ تقطیع گزینه (۲):

گر	د	لم	در	عش	ق	ت	دپ	وا	ن	شد	عی	بش	م	کن
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
بد	ر	بی	نق	صا	ن	زر	بی	عی	ب	گل	بی	خا	ر	نیست
-	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
														فاعلن
														فاعلاتن

بررسی وزن مشترک سایر گزینه‌ها: مفتعلن مفاعیلن // مفتعلن مفاعیلن

۷۵ ۲

جامعه‌شناسی انتقادی، ریشه در رویکرد تفسیری دارد ولی به دنبال ملاک‌هایی برای داوری علمی دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارهاست. رویکرد انتقادی می‌خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد و این نقش را در نقد روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌بیند و انتظار دارد علوم اجتماعی با تشخیص و افشای سلطه در مناسبات انسانی، به رهایی انسان کمک کند.

۷۶ ۱

اخراج و کشتار مسلمانان میانمار موسوم به روئینگیا، به مدل همانندسازی و نسل‌کشی (روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی) اشاره دارد. جنبش‌های سبک زندگی، زنان، زیست‌محیطی و ... نمونه‌هایی از اعتراضات در برابر هویتی است که فرآیند جهانی شدن به آن‌ها تحمیل می‌کند. در مدل تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی تشدید می‌گردد البته در این الگو، هم‌چنان وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری دانسته می‌شود.

جامعه‌شناسی انتقادی، به دنبال ملاک‌هایی برای داوری علمی دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارها است و نمی‌خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش‌ها، بیرون از دایرهٔ علم صورت گیرد، در واقع می‌خواهد این ظرفیت را برای خود نگه دارد.

۷۷ ۴

قرآن کریم، قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت‌های مختلف را «سنت‌های الهی» می‌نامد. الگوی تعارف یا همان الگوی مطلوب قرآنی، به شناخت متقابل افراد، گروه‌ها و جوامع از یک‌دیگر توجه دارد.

همانندسازی، سیاسی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند. عقل تفسیری: برای فهم و تفسیر پدیده‌های معنادار مانند کنش انسان‌ها به کار می‌رود. به عنوان مثال معنای برخاستن یک فرد در جمع با کمک عقل تفسیری فهمیده می‌شود.

۷۸ ۱

بررسی عبارتهای نادرست:

ب) سیاست هویت محصول دوران پسامدرن است که در آن، هویت‌ها موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند و بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند.

ج) رشد و شکوفایی جهان اسلام، از قرن سوم و چهارم (نه پنجم و ششم) هجری، به دلیل پیروی از الگوی تعارف بوده است.

۷۹ ۳

در مدینهٔ ضاله، نظرات علمی پذیرفته‌شده در مدینهٔ فاضله هم تحریف می‌گردند و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

در جوامع جاهله، علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد، اما علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد.

۷۱ ۲

در دورهٔ پسامدرن و در اواخر قرن بیستم، هویت به جای قشربندی و کشمکش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد. در این دوره، هویت از منظر گروه‌های اجتماعی مختلف و توسط آن‌ها، تعریف می‌شود، در چنین شرایطی، مدل تکثرگرا به جای مدل همانندسازی مورد توجه و تأکید قرار می‌گیرد. در این دوره، علاوه بر ثروت و قدرت، هویت و دانش نیز کانون نزاع و کشمکش می‌شوند.

۷۲ ۱

الگوی تعارف با شناخت متقابل افراد و جوامع از یک‌دیگر، هم به آن‌ها کمک می‌کند که تفاوت‌های همدیگر را درک کنند و به این تفاوت‌ها احترام بگذارند و هم اشتراکاتی را ایجاد می‌کند که به بهتر شدن روابطشان منجر می‌شود.

امروزه جهانی شدن و توسعهٔ ارتباطات، با در آمیختن فرهنگ‌ها موجب می‌شود که فرهنگ‌ها دیگر کاملاً خالص و ثابت نباشند و هویت‌ها به شدت دستخوش تغییر شوند.

مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دورهٔ مدرن، همانندسازی بود که در آن، هویت‌ها از منظر دولت - ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف شد که مشخصهٔ اصلی آن، ملی‌گرایی و وطن‌دوستی بود.

براساس الگوی تعارف، حکومت می‌تواند با زمینه‌سازی برای شناخت مردم از یک‌دیگر در سطح محلی، ملی و منطقه‌ای، بسیاری از مشکلات را حل کند و امکان همدلی مردم با یک‌دیگر را فراهم آورد.

۷۳ ۳

در دورهٔ پسامدرن، هویت‌ها یا مدل تکثرگرا از ویژگی‌هایی مانند موارد زیر برخوردار است:

۱- هویت‌های خرد، محلی و فردی، ۲- تکرر، تنوع و حتی بی‌ثباتی و تغییرات مداوم هویت‌ها ۳- افراد، مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی خود پی می‌گیرند. ۴- برخی از پدایش آن به باز شدن جعبهٔ پاندورا یاد می‌کنند.

۷۴ ۴

در دورهٔ پسامدرن، مدل تکثرگرا به جای مدل همانندسازی مورد توجه و تأکید قرار می‌گیرد که در آن، هویت‌ها موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند و تکرر، تنوع و حتی بی‌ثباتی مطلوب دانسته می‌شد.

الگوی مطلوب قرآنی که الگوی تعارف می‌باشد، تکرر و تنوع زبانی، نژادی و قومی را مانع وحدت و همدلی نمی‌داند، بلکه انسان‌ها را به منشأ وحدت رهنمون می‌سازد.

همانندسازی سیاسی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

۸۵ ۳ کتاب «سنت‌های تاریخی در قرآن»، اثر محمدباقر صدر می‌باشد.

فارابی با دیدگاه (نگاه) انتقادی به جوامع زمان خود می‌نگرد.

۸۶ ۲ انجام نرمش صبحگاهی از بقیه موارد متمایز می‌شود؛ چون یک کنش انسانی است و بقیه این‌گونه نیست.

با توجه به پیامدهای کنش، پیامدهای غیرارادی کنش، قطعی است یعنی حتماً انجام می‌شود.

۸۷ ۳ در هر جامعه‌ای، احوالپرسی از دیگران، شیوه‌های معینی دارد که نمونه‌ای از هنجار اجتماعی است.

بیت «هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است» به عبارت کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتد، اشاره دارد.

ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند.

۸۸ ۱ پدیده‌های اجتماعی، اجزای جهان اجتماعی‌اند و می‌توان آن‌ها را براساس اندازه و دامنه از یک‌دیگر تفکیک کرد.

آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

نهاد اجتماعی، مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند. نهادها در تمامی جهان‌های اجتماعی وجود دارند.

شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراءطبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آنان را دگرگون می‌سازد.

۸۹ ۴ انسان در قبال فرهنگی که از طریق تربیت به او منتقل می‌شود، کنشگری فعال و تأثیرگذار است. تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و هم‌چنین تنوع اراده و اختیار آن‌ها، سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود. بنابراین جهان اجتماعی انسان‌ها شکل یکسانی ندارد و همواره تغییرات و تفاوت‌هایی در آن به وجود می‌آید.

۹۰ ۳ در جهان اجتماعی دنیوی، طبیعت هیچ‌گونه معنا، هدف و غایتی ندارند و صرفاً ماده خامی در اختیار انسان است.

انسان در جهان (فرهنگ) معنوی که یکی انواع آن، توحیدی است، از محدوده مرزهای این جهان، عبور کرده، چهره آسمانی و ملکوتی پیدا می‌کند. جهان اساطیری، فرهنگ اساطیری دارد که به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است و محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

جهان دنیوی همه ظرفیت‌ها و استعداد‌های انسان را در خدمت دنیا به کار می‌گیرد و ظرفیت‌ها و خواسته‌های معنوی انسان‌ها را به فراموشی می‌سپارد.

۸۰ ۴ ابوریحان بیرونی در نقل روایات، محتاط بود و هر قولی را قبول و نقل نمی‌کرد و در نهایت با بیان دلیل، معتبرترین قول را برمی‌گزید. وی در پژوهش علمی، به اعتبار منابع اهمیت می‌داد.

ابن‌خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود، از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند و این دریافت خود را به همه جوامع تعمیم می‌دهد.

ابوریحان بیرونی با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی فرهنگ جامعه هند پرداخت.

فارابی، علم اجتماعی را زیرمجموعه علوم انسانی می‌دانسته و آن را علم مدنی نامیده است.

۸۱ ۲ فارابی با توجه به جوامع زمان خود و جوامع گذشته و هم‌چنین با استدلال عقلی، جوامع مختلف را براساس نوع علم، اندیشه، فرهنگ و رفتاری که دارند، به انواعی تقسیم کرده است.

۸۲ ۱ جامعه‌شناسی تفسیری برای فهم دیگران و ارتباط با آنان یا معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی، از عقل تفسیری مدد می‌گیرد. عقل انتقادی، عقلی است که برای ارزیابی و داوری درباره مناسبات و ارتباطات انسانی به کار می‌رود؛ مثلاً وضعیت ارزش‌های عدالت و آزادی در روابط انسانی ارزیابی می‌کند.

دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی (محسوس)، از عقل تجربی (ابزاری) استفاده می‌کنند.

جامعه‌شناسی تبیینی از عقل ابزاری (تجربی) برای پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی مثل درک عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی و ... استفاده می‌کند.

۸۳ ۴ ابوریحان بیرونی، نویسنده کتاب «تحقیق ماللهند»، علت وجود کاست‌ها در جامعه هند را باورهای دینی هندوها می‌داند که معتقدند خداوند، جهان را این‌گونه طبقه‌بندی شده آفریده است.

فارابی به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف می‌پردازد و بایدها و نبایدهایی برای زندگی اجتماعی تجویز می‌کند.

روش ابن‌خلدون در علوم اجتماعی، مشابه روشی است که چهارصد سال بعد، کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت.

علم مدنی فارابی به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پردازد.

۸۴ ۲ هم فارابی و هم ابوریحان بیرونی، رویکرد انتقادی دارند و از روش و استدلال عقلی استفاده می‌کنند و مدینه ضاله، جامعه‌ای است که در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند. در این مدینه، نظرات علمی پذیرفته‌شده در مدینه فاضله هم تحریف می‌گردند.

جهان اسلام، طی سده‌های مختلف یا مانند آن‌چه در جنگ‌های صلیبی گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت و یا مانند آن‌چه در حمله مغول رخ دارد، مهاجمان را درون خود هضم و جذب کرد.

۹۷ ۴ نظریه پردازان غربی، طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند.

ارسطو، حاکمیت اکثریت را در صورتی که بر مدار خواسته‌های آن‌ها باشد، دموکراسی می‌نامد.

زبان فارسی دری به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری گورکانی و عثمانی را درنوردید.

۹۸ ۱ قدرت اجتماعی، بدون پذیرش و توافق دیگران پدید نمی‌آید. قدرتی دارای مقبولیت است که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می‌آید.

تبعیت اراده انسان از یک انسان دیگر، به دو صورت «تبعیت با کراهت» و «تبعیت با رضایت» می‌تواند باشد.

۹۹ ۳ کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی به منزله محدود شدن گستره آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد. از این رو تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.

اقتصاد روزنه ورود استعمار و نابودی هویت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع است.

اقتصاد وابسته به نفت، باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای می‌شود که می‌تواند در کوتاه‌مدت، احساس رفاه بیشتری را آن هم با نوسانات زیاد برای مردم به ارمغان آورد.

کاهش جمعیت، شاخص و نشانه جهان اجتماعی متجدد است.

۱۰۰ ۱ بررسی عبارتهای نادرست؛

ب) مجموعه کنش‌ها، روابط و قواعدی که حول تولید و مصرف کالا و خدمات و توزیع درآمد و ثروت صورت می‌گیرد، نهاد اقتصاد (نه کنش اقتصادی) را شکل می‌دهد.

ج) مدار مشروعیت، حق و باطل بودن است. اگر قدرت موافق حکم و قانون و اراده تشریحی خداوند اعمال شود، مشروعیت حقیقی دارد.

۹۱ ۱ ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن‌ها جانبداری می‌کنند و رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند، اما در عمل ممکن است برخی از آن‌ها را نادیده بگیرند، قلمرو آرمانی جهان اجتماعی (نه قلمرو واقعی) را شکل می‌دهد.

کارمند و کشاورز بودن، از آن دسته هویت‌های متغیری هستند که فرد در شکل‌گیری آن نقش دارد.

۹۲ ۳ هر جهان اجتماعی، کسانی را که مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل کنند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد.

۹۳ ۴ تغییرات هویتی افراد، گاهی از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

تحرك اجتماعی گاه درون یک نسل (یک فرد در طول زندگی خودش) و گاه در دو نسل (یک فرد نسبت به والدینش) اتفاق می‌افتد.

۹۴ ۳ بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند ظهور و بروز اجتماعی داشته باشد. در جوامع سکولار و دنیوی، امکان رأی دادن به قوانین الهی وجود ندارد.

هویت اجتماعی افراد، محصول عضویت گروهی آن‌ها است.

در جوامع فنودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت.

۹۵ ۲ جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های اجتماعی دیگر، با حفظ هویت فرهنگی خود (حفظ اصول خود) به تعامل با آن‌ها پرداخت و به همین دلیل، عناصر سازگار با هویت خود را از آن‌ها گرفت و در موارد مورد نیاز، به بازسازی آن عناصر پرداخت (نه با تعدیل اصول خود).

اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خودبیگانگی تاریخی می‌شود، جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند.

۹۶ ۳ متفکران ایرانی از دهه سی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت‌های کاذبی که از این طریق ساخته می‌شد، آثاری با عناوینی نظیر غربزدگی، بازگشت به خویشتن، خدمات متقابل اسلام و ایران و فطرت تدوین کردند.

زبان عربی (اختصاصی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب مشخص کن (۱۰۸-۱۰۱):

۱۰۱) ۲ ترجمه کلمات مهم: موسی: [با] موسی (این کلمه

«مفعول به» شده) / تکلیماً: قطعاً، بی شک

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) موسی با خدا (← خدا با موسی؛ «اللَّهُ» فاعل و «موسی» مفعول است)، جای «بلاشک» باید قبل از فعل عبارت باشد؛ چون مفعول مطلق تأکیدی، فقط فعل جمله را مورد تأکید قرار می‌دهد.

(۳) همانا (مانند گزینه (۱))

(۴) سخن گفتنی (← قطعاً، بی شک؛ مفعول مطلق تأکیدی به صورت قید تأکید در جمله می‌آید).

۱۰۲) ۱ ترجمه کلمات مهم: مُشَاهِدَةٌ مؤلّمة: به طور دردناکی / قَرْزُنا:

تصمیم گرفتیم / و نحن نفهم: در حالی که می‌فهمیم

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) قرار گذاشتیم (← تصمیم گرفتیم)، با این که (← در حالی که؛ «و نحن نفهم» جمله حالیه است).

(۳) در حالی که (← بعد از این که)، قرار گذاشتیم (مانند گزینه (۲))، با فهمیدن (← در حالی که می‌فهمیم)، آن‌ها را حل کنیم (← از آن‌ها رهایی یابیم)

(۴) مشکلات جدید دردناکی (← مشکلاتی جدید)، «به طور دردناکی» یعنی مفعول مطلق نوعی در ترجمه لحاظ نشده است.

۱۰۳) ۱ ترجمه کلمات مهم: لا تُتْرَكُ... إلّا: فقط (تنها) ... روشن نما،

روشن نکن ... جز / اِحْم: نگاه‌داری کن، محفوظ بدار / يقوم بنشر التفرقة: اقدام به تفرقه‌افکنی می‌کند، تفرقه‌افکنی می‌کند، اقدام به نشر تفرقه می‌کند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) خالی کن (← محفوظ بدار، نگاه‌داری کن)

(۳) پرنور نکن (← روشنی نبخش)، دانش‌هایی سودمند (← دانش‌های سودمند؛ «العلوم النافعة» ترکیب وصفی معرفه است).

(۴) حامی... باش (مانند گزینه (۱))، باعث... می‌شود (← اقدام به... می‌کند)

۱۰۴) ۴ ترجمه کلمات مهم: ما أخطرُ هو أن: آنچه خطرناک‌تر است

این است که / علی نفسه: به خودش / يُصدّق: باور می‌کند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) چه خطرناک است که (← آن چه خطرناک‌تر است این است که، «ما» موصول و «أخطرُ» اسم تفضیل است)، راست می‌پندارد (← باور می‌کند)

(۲) چقدر خطرناک است این که (مانند گزینه (۱))، همانا (← «بی‌شک»؛ «تعوذاً» مفعول مطلق تأکیدی است و در ترجمه قبل از فعل جمله می‌آید).

(۳) خودش (← به خودش)، راست می‌پندارد (مانند گزینه (۱))

۱۰۵) ۳ ترجمه کلمات مهم: لكي يتعارفوا: تا یک‌دیگر را بشناسند /

أكزم: گرامی‌ترین

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تا شناخته شوند (← تا یک‌دیگر را بشناسند)

(۲) هر کس (← کسی که)، والاترین (← گرامی‌ترین)

(۴) افزون بر این که (← با این که، با وجود این که)، پروا کرد (← پروا می‌کند؛ «یتقی» مضارع است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) خادِغَة: او را فریب بده («خادِغ» فعل امر و ضمیر «ه» مفعول است).

(۳) خامه ← پنیر / اتاق ← هتل

(۴) دستگاه‌هایی ← شیرهایی

۱۰۷) ۲ این مردم بهترین‌اند ← این‌ها بهترین مردم‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) المصنعيّة (الصناعيّة)، يَعدّ (تَعدّ)، البيئَة (الطبيعيّة)

(۲) يَعدّون (تَعدّ؛ «به شمار می‌آیند» مجهول است)، المصنعيّة (مانند گزینه (۱))، البيئَة (مانند گزینه (۱))

(۴) تَعدّ (مانند گزینه (۲))

■ متن زیر را با دقت بخوان، سپس متناسب با آن به سؤالات زیر پاسخ بده (۱۱۳ - ۱۰۹):

ملائصرالدین به سمت نانوا رفت برای تهیه نان و مردم زیادی را دید که آن‌جا در صف منتظر بودند. پس با خودش گفت که نوبتش نزدیک خواهد بود و با خودش فکر کرد که چه باید بکند و حيله‌ای (چاره‌اندیشی) که باید به آن پناه ببرد تا سریع به نان دست یابد، چیست؟! ... [ناگهان] ملائصرالدین با صدایی بلند فریاد زد: «مردم، شما چقدر نادانید که این چنین در صف ایستاده‌اید برای تهیه نان و در مقابلش پول هم پرداخت خواهید کرد، در حالی که در خیابان پشتی در خانه فلانی ولیمه‌ای بزرگ هست و به مردم مجانی غذا می‌دهند. پس مردم، شتابان به سمت خانه‌ای که ملائصرالدین به آن اشاره کرده بود، روانه شدند. ملائصرالدین هم به آرامی برای خرید نان به سمت نانوايي رفت. ولی دویدن مردم، فضولی‌اش را برانگیخت و با خودش گفت: «شاید این خبر واقعی باشد! بهتر است خودم هم به آن‌جا بروم!»

بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

(۱) مردم از صف پراکنده نشدند.

(۲) ملائصرالدین با حيله‌ای که به کار گرفت، صف را پراکنده کرد.

(۳) خود ملائصرالدین هم به خانه‌ای که اشاره کرده بود رفت.

(۴) صف بسیار شلوغ بود.

۱۱۷ ۱ ترجمه عبارت سؤال: «جریان آب، موج‌هایی بزرگ را در دریا...»

در جای خالی نیاز به فعل متعدی داریم که با معنای عبارت جور دربیاید.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) ایجاد کرد، به وجود آورد
- (۲) رخ داد، ایجاد شد (لازم)
- (۳) حرف زد (متعدی، نامناسب)
- (۴) سخن گفت (لازم، نامناسب)

۱۱۸ ۴ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «المحاولة الكثيرة: تلاش بسیار» ترکیب وصفی، «المحاولة» مجرور به حرف جرّ و «الكثيرة» صفت و به تبعیت مجرور است.
- (۲) «استراحتنا الشهيرة: استراحت ماهانه‌مان» ترکیب وصفی - اضافی، «استراحة» مجرور به حرف جرّ و «الشهيرة» صفت و به تبعیت مجرور است.
- (۳) «موسوعة علمية: دانشنامه‌ای علمی» ترکیب وصفی، «موسوعة» مجرور به حرف جرّ و «علمية» صفت و به تبعیت مجرور است.
- (۴) «ظاهرة طبيعية: پدیده‌ای طبیعی» ترکیب وصفی، «ظاهرة» خبر و مرفوع و «طبيعية» صفت و به تبعیت مرفوع است.

۱۱۹ ۲ ترجمه عبارت سؤال: «بر سختی‌های زندگی، هم‌چون بزرگان بردباری کن.» مصدر در عبارت برای... آمده است. «مفعول مطلق نوعی، نوع و کیفیت و چگونگی وقوع فعل را بیان می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) تأکید بر کلّ جمله. («إنّ» این کار را انجام می‌دهد).
 - (۲) بیان نوع رخ دادن فعل.
 - (۳) تأکید بر وقوع فعل. (مفعول مطلق تأکیدی این کار را انجام می‌دهد).
 - (۴) تبیین حالت فاعل هنگام انجام گرفتن فعل. ((حال) این کار را انجام می‌دهد).
- ۱۲۰ ۱ «يا اللّهُ / اللّهم» صحیح است. «أيتها، أيتها» برای خطاب قرار دادن اسم‌های «ال» دار و موصولات خاص استفاده می‌شوند؛ «اللّهُ» معرّف بالعلمیة است.

۱۱۰ ۴ بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) مردم به سمت خیابان پشتی روانه شدند در حالی که می‌دویدند.
- (۲) ملانصرالدین نان نخريد چون که خودش هم فریب خورد.
- (۳) ولیمه‌ای که ملانصرالدین درباره آن حرف زده بود، غیرواقعی بود.
- (۴) قصد ملانصرالدین تهیة نان نبود، بلکه قصدش فریب دادن مردم بود.

۱۱۱ ۳ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «بشنو و باور نکن.»
 - (۲) گزینه (۲) هم مرتبط چون منظور فریب‌دادن مردم است.
 - (۳) زمانی به کار می‌رود که شخصی تکلیف خودش را در موضوعی مشخص نکند و برای حفظ منافعش، دورویی به خرج می‌دهد. گزینه (۳)، تضاد منافع را می‌رساند.
 - (۴) «بسیار دروغگو هم‌چون سراب است، نزدیک را از تو دور می‌نمایاند.»
- گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۱۱۲ و ۱۱۳):

۱۱۲ ۴ لازم ← متعدّد، للجمع المذکر الغائب ← للجمع المذکر المخاطب

۱۱۳ ۱ معرب ← مبني

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات آمده مشخص کن (۱۲۰ = ۱۱۴):

۱۱۴ ۴ «دوراً، السّلم» صحیح‌اند.

۱۱۵ ۲ ترجمه عبارت سؤال: «هر رهرویی، پیشوایی دارد که از او پیروی می‌کند و از نور دانشش روشنی می‌جوید.»

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) مفهوم ← ابتدا خودت علم و ادب بیاموز، سپس به دیگران امر و نهی کن.
- (۲) «هلاک شد کسی که فرزانه‌ای ندارد که او را ارشاد نماید.» مفهوم ← مشابه عبارت سؤال. (اهمیت پیشوا)
- (۳) «همانا عقل اصلاح‌کننده هر کاری است.» مفهوم ← اهمیت عقل و خرد.
- (۴) «هر کس خودش را برای مردم، پیشوایی قرار دهد، پس باید ابتدا خود را تعلیم دهد.» مفهوم ← پیشوای یک گروه باید ابتدا خود را آموزش دهد، سپس آن گروه را.

۱۱۶ ۴ ترجمه عبارت سؤال: «یک دوم عدد پنجاه منهای یک پنجم

آن، مساوی است با

$$\frac{1}{2} \times 50 = 25 / \frac{1}{5} \times 50 = 10$$

$$25 - 10 = 15$$

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) سی
- (۲) بیست
- (۳) بیست و پنج
- (۴) پانزده

تاریخ

۱۲۱) همه گزاره‌های داده شده عبارت صورت سؤال را به درستی کامل می‌کند.

۱۲۲) بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) نمایندگان مجلس شورای ملی (دوره چهاردهم) به پیشنهاد دکتر محمد مصدق طرحی را به تصویب رساندند که دولت را از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تأیید و تصویب مجلس منع می‌کرد. ب) چند روز پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا، نخست مجلس شورای ملی (۲۴ اسفند ۱۳۲۹) و سپس مجلس سنا در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹، طرح ملی شدن صنعت نفت را تصویب کردند.

۱۲۳) دولت ایران پس از پیروزی در دادگاه لاهه، از انگلستان خواست که بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر و غیره را بپردازد و چون دولت انگلیس، این تقاضا را نپذیرفت، اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن کرد.

۱۲۴) اولین مرحله علنی در فعالیت سیاسی و مبارزه امام خمینی (ره) با اعتراض به تصویب نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی آغاز شد. از دیدگاه امام، این تصویب‌نامه موجب تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان در حکومت می‌شد.

۱۲۵) امام خمینی (ره) به همراه مراجع دیگر در اعتراض به عملکرد حکومت، عید نوروز ۱۳۴۲ را عزای عمومی اعلام کردند و به افشای اقدامات شاه پرداختند. اوج این حرکت اعتراضی در مدرسه فیضیه قم رخ داد که با یورش مأموران حکومتی به خشونت کشیده شد. در حمله مأموران به مدرسه فیضیه قم و مدرسه طالبیه تبریز، تعدادی از طلاب شهید و مجروح شدند. به دنبال این جنایت، امام خمینی (ره) طی اعلامیه‌ای، شاه را به طور مستقیم سرزنش کردند و تقیه و سکوت در برابر ظلم حکومت را حرام دانستند.

۱۲۶) الف) انتشار مقاله توهین‌آمیز نسبت به امام ← دوره نخست‌وزیری آموزگار (۱۷ دی ۱۳۵۶)
ب) برگزاری جشن‌های دو هزار و پانصد ساله ← دوره نخست‌وزیری هویدا
ج) درگذشت ناگهانی دکتر شریعتی ← دوره نخست‌وزیری آموزگار (خرداد ۱۳۵۶)
ب ← ج ← الف

۱۲۷) هیئت‌های مؤتلفه اسلامی: این گروه پس از تبعید امام خمینی (ره)، مبارزه مسلحانه و ترور سران حکومت پهلوی را محور کار خود قرار داد و حسنعلی منصور، نخست‌وزیر وقت را ترور کرد.

سازمان مجاهدین خلق: گروهی از جوانان عضو نهضت آزادی بعد از قیام ۱۵ خرداد فعالیت سیاسی را کنار گذاشتند و به جنگ مسلحانه روی آوردند. آن‌ها در ابتدا تفکر اسلامی داشتند ولی به مرور دچار انحراف فکری شدند و به مارکسیسم تمایل پیدا کردند. در سال ۱۳۵۰ بیشتر اعضای این سازمان یا دستگیر شدند و یا در تسویه‌های درون‌گروهی از میان رفتند.

۱۲۸) منظور از «دولت آشتی ملی» دوره نخست‌وزیری شریف امامی است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) دوره نخست‌وزیری شریف امامی

ب) دوره نخست‌وزیری شریف امامی

ج) دوره نخست‌وزیری جمشید آموزگار

د) دوره نخست‌وزیری هویدا

۱۲۹) شورای انقلاب در تاریخ ۲۳ دی ۱۳۵۷ تشکیل شد و وظیفه داشت زمینه انتقال قدرت را فراهم کند.

بررسی گزینه‌ها:

۱) شاه در تاریخ ۲۶ دی ۱۳۵۷ از کشور گریخت.

۲) شاه در نیمه دی ماه ۱۳۵۷ به دستور آمریکایی‌ها، شاپور بختیار را نخست‌وزیر خود کرد.

۳) امام در تاریخ ۱۲ بهمن ۵۷ به کشور بازگشتند.

۴) انقلاب اسلامی ایران در تاریخ ۲۲ بهمن ۵۷ به پیروزی رسید.

۱۳۰) جیمی کارتر (رئیس‌جمهور آمریکا) در سال ۱۳۵۵، برای کاهش تنفر عمومی از سیاست‌های آمریکا به شعار دفاع از حقوق بشر متوسل شد و از شاه نیز خواست که به تبعیت از سیاست فضای باز آمریکایی، اوضاع عمومی را بهبود ببخشد. شاه در پاسخ مساعد به خواسته‌های آمریکا، هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را به نخست‌وزیری منصوب کرد. آموزگار مأموریت یافت تا با انتقاد از گذشته، در کشور فضای باز سیاسی ایجاد کند.

۱۳۱) آگاهی تاریخی ایرانیان از گذشته خودشان (شامل زبان، فرهنگ، مذهب و دیگر جلوه‌های تمدنی) نقش زیادی در حفظ هویت آنان در طول تاریخ داشته است. نیاکان ما به اتکال چنین آگاهی و دلبستگی به زبان و فرهنگ خویش، توانسته‌اند در برابر حوادث عظیمی چون حمله اسکندر مقدونی و تهاجم ویرانگر مغولان و سایر هجوم‌های خارجی، دوام بیاورند و مانع فروپاشی جامعه و فرهنگ ایرانی شوند.

۱۳۲) در حدود ۲۴۰۰ ق.م، قوم اکد که در مرکز بین‌النهرین می‌زیست، به فرماندهی سارگن بر کشور - شهرهای سومری مسلط شد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد. این امپراتوری، مردم و اقوامی را که دارای اندیشه، آداب و رسوم، صنعت و هنر گوناگونی بودند، یکپارچه و متحد کرد و موجب تبادل بیشتر فرهنگ و تمدن در بین‌النهرین شد. امپراتوری سارگن حدود دو قرن دوام آورد.

۱۴۰ ۲) پادشاهان هخامنشی به ویژه داریوش یکم، ادعا می‌کردند که به خواست اهوره‌مزدا به مقام پادشاهی دست یافته‌اند و به یاری او بر کشور فرمان می‌راندند. این ادعا به نوعی به حکومت آنان جنبهٔ دینی می‌داد و مردم را تشویق و ترغیب به فرمانبرداری از آنان می‌کرد.

توجه: عده از پژوهشگران بر پایهٔ برخی از مندرجات سنگ‌نوشته‌ها و دیگر شواهد تاریخی، استدلال می‌کنند که هخامنشیان زرتشتی بوده‌اند.

۱۴۱ ۱) اسناد بر جای مانده از دیوان‌های حکومتی سلسله‌ها نظیر فرمان‌ها، معاهدات سیاسی، اسناد اقتصادی و فرهنگی و منشآت (نامه‌ها) نیز از منابع و مراجع مهم تاریخی محسوب می‌شوند.

۱۴۲ ۳) مشهورترین چهرهٔ تاریخ‌نگاری روایی، طبری مؤلف تاریخ طبری از مشهورترین کتاب‌های تاریخ عمومی است.

بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ب) مؤلفان تاریخ‌های عمومی، نگارش تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند.

۱۴۳ ۲) پیامبر (ص) پس از بازگشت از طائف، به تبلیغ اسلام در میان افراد و قبایلی پرداخت که برای مراسم حج و یا انجام کار دیگری به مکه سفر می‌کردند.

توجه: پیامبر (ص) در سال ۱۱ بعثت، شش نفر از مردم یثرب را که برای انجام مراسم حج به مکه آمده بودند به اسلام دعوت کرد. سال بعد، ۱۲ مرد یثربی هنگام مراسم حج در مکانی موسوم به عقبه در منا با پیامبر (ص) بیعت کردند (پیمان عقبهٔ اول). در مراسم حج سال سیزدهم بعثت نیز، ۷۳ مرد و ۲ زن از اهالی یثرب در عقبه با رسول خدا (ص) پیمانی بستند که به عقبهٔ دوم مشهور است.

۱۴۴ ۱) معاویه و حاکم منصوب او در مدینه و مکه، به اقدام‌های مختلفی از قبیل تلمیع و تهدید متوسل شدند تا بزرگان این دو شهر را به بیعت با یزید وادار کنند که به جز امام حسین (ع) و عبدالله بن زبیر، دیگران را ناگزیر به بیعت کردند.

۱۴۵ ۳) بررسی عبارت‌ها:

الف) تسخیر تیسفون پایتخت ساسانیان توسط اعراب مسلمان ← دورهٔ خلافت عمر بن خطاب (۱۳ تا ۲۳ هجری قمری)

ب) بازگرداندن حکم‌بن ابی‌العاص از طائف به مدینه ← دورهٔ خلافت عثمان بن عفان (۲۳ تا ۳۵ هجری قمری)

ج) انتقال مرکز خلافت از مدینه به کوفه ← دورهٔ خلافت علی (ع) (۳۵ تا ۴۰ هجری قمری)

(الف ← ب ← ج)

۱۳۳ ۳) پس از پایان جنگ‌های یونان و ایران، دولت - شهر آتن به رهبری پریکلس، سیاستمدار آزادی‌خواه، به سرعت در مسیر پیشرفت و توسعه طلبی سیاسی و نظامی گام برداشت.

۱۳۴ ۴) دوران تاریخی فلات ایران با تاریخ ایلام که اطلاعات مکتوبی دربارهٔ آن وجود دارد، آغاز می‌شود. حدود ۲۶۰۰ ق.م. حاکمان کوچک و مستقل ایلامی با یکدیگر متحد شده و پادشاهی ایلام را تشکیل دادند. ایلام با مناطق مختلف فلات ایران و سرزمین‌های آسیای صغیر و هند روابط تجاری داشت.

نکته: برای اولین بار در قرن ۹ ق.م. در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است.

۱۳۵ ۴) بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) در زمان اردشیر دوم هخامنشی، کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد.

ب) اردشیر دوم به خوش‌گذرانی و راحت‌طلبی مشهور بود و در دوران فرمانروایی او، مصر از سیطرهٔ هخامنشیان خارج شد.

ج) اردشیر سوم در آستانهٔ حملهٔ اسکندر مقدونی به ایران، به دست یکی از خدمتکاران کاخ شاهی به قتل رسید.

۱۳۶ ۱) سپاه هخامنشی تا زمان داریوش یکم، متکی بر واحدهای مختلف پیاده‌نظام بود که از قبایل، اقوام و ملل تابعه به آن پیوسته بودند. **توجه:** فتح مصر برای نخستین بار در زمان کمبوجیهٔ هخامنشی (قبل از داریوش) صورت گرفت.

۱۳۷ ۳) پس از گشایش جادهٔ ابریشم، ایران به عنوان واسطهٔ تجاری بزرگ، میان چین و هند از یک سو و اروپا از سوی دیگر عمل می‌کرد.

یکی از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی پی‌درپی به ایران، تسلط بر مسیرهای تجاری بود که به هند و چین می‌رسید. آن‌ها می‌خواستند به طور مستقیم با این کشورها رابطهٔ تجاری داشته باشند. اما شاهان اشکانی و ساسانی، با آگاهی از اهمیت و منافع که این مسیرهای تجاری برای ایران داشت، می‌کوشیدند مانع موفقیت رومیان شوند.

۱۳۸ ۱) اقوام آریایی برخلاف مردم ایلام، بین‌النهرین، یونان و ... برای خدایان خویش معابد با شکوه نمی‌ساختند. آنان اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدایانشان محدود به ناحیه و شهر خاصی نیست، بلکه تمام قلمرو گیتی را دربر می‌گیرد.

۱۳۹ ۴) ایران در دوران هخامنشیان، مرکز دانش‌ها و مبادلات فرهنگی بین کشورهای متمدن زمان بود و علوم و فنون بین‌النهرین، مصر، ایلام، هند و آسیای صغیر که جزء قلمرو این شاهنشاهی بودند، با دانش‌های ایرانی آمیخته شدند.

جغرافیا

۱۴۶ ۲ بررسی عبارت نادرست:

الف) در فاصله سده‌های سوم تا پنجم هجری به ویژه در دوران حکومت‌های طاهریان، سامانیان و آل‌بویه فعالیت‌های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود. در آن زمان کشاورزی، تجارت و صنعت رشد چشمگیری یافت. به واسطه چنین رشدی بود که شهر و شهرنشینی در قلمرو آل‌بویه گسترش یافت.

۱۴۷ ۱ اقطاع شکلی از زمین‌داری بود که در دوره آل‌بویه رایج بود و

در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام‌الملک گسترش یافت.

۱۴۸ ۱ همه عبارت‌های داده‌شده درباره دوره حکومت تیموریان

صحیح است.

۱۴۹ ۴ دوران حکومت شاه تهماسب صفوی (۹۳۰ تا ۹۸۴ قمری) را

دوران تثبیت حکومت صفوی می‌دانند.

بررسی عبارت‌ها:

الف) پایه‌گذاری مکتب تبریز ← دوره شاه اسماعیل صفوی

ب) تألیف کتاب احسن‌التواریخ ← دوره شاه تهماسب صفوی

ج) بافته شدن فرش اردبیل توسط هنرمندان کاشانی ← دوره شاه تهماسب صفوی

د) طراحی و ساخت مسجد جامع عباسی ← دوره شاه عباس اول

۱۵۰ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ب) پایگاه‌های تجاری پرتغالی‌ها و دیگر استعمارگران تأثیر کم‌تری بر تمدن و ساختار سیاسی و اجتماعی آسیا گذاشت.

۱۵۱ ۳ هر چه عمق کانونی زمین‌لرزه بیشتر باشد، یعنی امواج مجبور

به پیمودن مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح باشند، میزان تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.

۱۵۲ ۴ مهم‌ترین مناطق زلزله‌خیز جهان عبارت‌اند از:

۱- کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا: جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند ← نزدیک‌شونده یا همگرا

۲- کمربند اطراف اقیانوس آرام: محلی که پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند ← نزدیک‌شونده یا همگرا

۳- کمربند میانی اقیانوس اطلس: جایی که پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال باز شدن و گسترش است ← دورشونده یا واگرا

۱۵۳ ۲ دشت سیلابی یا بستر سیلابی، در واقع زمین‌های پست و

هموار مجاور رود است که در زمان طغیان رود از آب پوشیده می‌شود. دشت سیلابی رود در اغلب ایام سال خشک است ولی در زمان وقوع سیلاب‌های فصلی، جریان آب، آن را فرا می‌گیرد.

۱۵۴ ۱ در حوضه‌های گرد، مدت زمان کم‌تری صرف می‌شود تا آب

آبراه‌ها خارج شوند؛ زیرا در حوضه‌های گرد به علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها همزمان به خروجی می‌رسند و موجب سرریز و وقوع سیل می‌شوند.

۱۵۵ ۴ زیربُری دامنه‌ها برای ساخت جاده موجب می‌شود که دامنه،

تکیه‌گاه خود را از دست بدهد و دچار زمین‌لغزش شود.

۱۵۶ ۲ در دامنه‌هایی پوشیده از درختان و گیاهان متراکم میزان نفوذ

باران بیشتر و سرعت جریان رواناب‌ها کم‌تر است.

افزایش میزان نفوذ باران = افزایش احتمال وقوع زمین‌لغزش و کاهش احتمال وقوع سیل

افزایش سرعت جریان رواناب‌ها = کاهش احتمال وقوع زمین‌لغزش و افزایش احتمال وقوع سیل

۱۵۷ ۱ کاهش ذخایر آب سطحی و زیرزمینی یا خشک شدن آن‌ها

هم از علل بروز خشکسالی است و هم از پیامدهای آن.

۱۵۸ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ب) بحران، پیشامدی است که به صورت ناگهانی و گاهی شدید رخ می‌دهد و به وضعیتی خطرناک و ناپایدار برای فرد یا جامعه می‌انجامد.

۱۵۹ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در همه استان‌ها، اداره کل مدیریت بحران وجود دارد و زیر نظر استانداری فعالیت می‌کند.

(۲) بخشی از فعالیت‌های این سازمان مربوط به مخاطرات طبیعی است.

(۳) برای انجام وظایف خود از کلیه ظرفیت‌های موجود مانند وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و نیروهای نظامی و انتظامی و سازمان‌های امدادی استفاده می‌کند.

۱۶۰ ۴ بررسی عبارت‌ها:

(الف) پیش از وقوع زلزله (ب) پس از وقوع زلزله

(ج) حین وقوع زلزله (د) پس از وقوع زلزله

۱۶۱ ۱ جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه و بررسی می‌کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یک‌دیگر عمل می‌کند.

۱۶۲ ۴ پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله را به شکل سؤالی نوشته و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. در بین عبارت‌های داده‌شده، مورد «د» برای انجام پژوهش مناسب است؛ زیرا هم شکل سؤالی دارد و هم به صورت واضح و روشن مسئله پژوهش را دربر دارد.

بررسی سایر عبارت‌ها:

(الف) نامناسب: کلی و نامعلوم

(ب) نامناسب: کلی و نامعلوم

(ج) نامناسب: عبارت خبری

۱۶۳ ۳ درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام، منطقه خلیج فارس را به صورت یکی از کانون‌های ثروتمند جهان درآورده و این بازار مصرف بزرگ، آن را به کانون توجه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و غیرصنعتی تبدیل کرده است.

۱۶۴ ۳ توده‌های کوهستانی سه‌پند و سبلان بر اثر فعالیت‌های آتشفشانی در منطقه کوهستانی آذربایجان (منطقه کوهستانی شمال کشور) پدید آمده‌اند.

فعالیت آتشفشانی در دوره کواترن نیز موجب شکل‌گیری قلّه دماوند در منطقه کوهستانی البرز (منطقه کوهستانی شمال کشور) شده است.

توجه: تمام ناهمواری‌های کشور ما طی دوره کواترن شکل نهایی یافته و از آن پس، تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

۱۶۵ ۲ چون میانگین سالانه بارش، دما و رطوبت هوا در نقاط

مختلف کشور یکسان نیست، موجب شده است کارشناسان، اقلیم کشور را به چهار ناحیه مختلف آب و هوایی تقسیم کنند.

۱۶۶ ۱ همه عبارت‌های داده‌شده درباره «دریای خزر» صحیح هستند.

۱۶۷ ۴ بررسی عبارت‌ها نادرست:

(الف) قانون ۷۰ زمان دو برابر شدن جمعیت را نشان می‌دهد.

مدت زمان دو برابر شدن جمعیت = $\frac{70}{\text{نرخ رشد جمعیت}}$

(ب) ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را نشان می‌دهد.

(ج) در سیاست‌های جمعیتی چنانچه هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، می‌تواند مانعی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه باشد.

۱۶۸ ۲ در دوره قاجاریه، ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت

تقسیم شد.

۱۶۹ ۴ با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله

آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است. این پدیده را «شهرگریزی یا مهاجرت معکوس» می‌گویند.

توجه: تنوع و تعداد فرصت‌های شغلی در شهرها از روستاها بیشتر است.

۱۷۰ ۱ همه عبارت‌های داده‌شده درباره صنایع ماشینی ایران

صحیح است.

۱۷۱ ۱ نواحی استوایی و آسیای موسمی، بسیار پربرارانند و بیش از

۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند.

به طور کلی وقوع بارش در یک ناحیه به دو عامل بستگی دارد: ۱- وجود هوای مرطوب ۲- عامل صعود

بررسی گزینه‌ها:

(۲) میزان بارش در نواحی استوایی بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال است.

(۳) اگرچه که اقیانوس‌ها و دریاها منبع رطوبت هستند اما برای بارش علاوه‌بر وجود هوای مرطوب، صعود هوا نیز الزامی است.

(۴) در نواحی پرفشار، صعود هوا رخ نمی‌دهد.

۱۷۲ ۴ نواحی ساحلی کم‌تر از ۱۵ درصد سطح زمین را شامل

می‌شوند، در حالی که ۴۰ درصد جمعیت فرسایش جهان را در خود جا داده‌اند.

اشکال فرسایش در سواحل:

۱- فرسایش کاوشی (ناشی از حفر مواد): ستون‌های سنگی دریایی، غارها و طاق‌های دریایی

۲- فرسایش تراکمی (ناشی از رسوب‌گذاری مواد): آب‌سنگ‌ها و جزایر مرجانی،

باتلاقی‌ها و زبانه یا دماغه ماسه‌ای

توجه: در سال ۱۹۴۵ میلادی، پس از پایان جنگ جهانی دوم و سال‌ها سیطره ژاپن بر شبه‌جزیره کره، این کشور به دو کشور کره شمالی و کره جنوبی تقسیم شد و در زمان تقسیم، آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی توافق کردند که مرز دو کشور روی مدار 38° باشد.

۱۸۰ | ۲ بررسی عبارت نادرست:

الف) نظریه فضای حیاتی (راتزل) مقدم بر نظریه هارتلند (مکیندر) است.
 نظریه فضای حیاتی ← قرن نوزدهم
 نظریه هارتلند ← قرن بیستم

۱۷۳ | ۳ الف) معادن ← بیابانی - کوهستانی

ب) گردشگری ← بیابانی - کوهستانی - ساحلی

ج) فعالیت‌های بازرگانی ← ساحلی

د) تنوع زیستی ← کوهستانی

۱۷۴ | ۴ زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان‌ها از

طریق آن، اطلاعات، تجربیات، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و نسل بعدی منتقل می‌کنند.

۱۷۵ | ۳ بخش خدمات، فعالیت‌های متنوعی را دربر می‌گیرد و گسترش

فعالیت‌های خدماتی بر چشم‌انداز و منظره شهرها تأثیرات بسیاری می‌گذارد.

توجه: خدمات (فعالیت‌های نوع سوم) به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرآیند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند حمل و نقل، تجارت، بانکداری و ...

۱۷۶ | ۳ یکی از فعالیت‌های مهم بخش خدمات، تجارت است که نقش

مهمی در اقتصاد جهان دارد.

۱۷۷ | ۴ حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی از نظر وزن کالاهایی که جابه‌جا

می‌شوند، از طریق حمل و نقل دریایی و توسط کشتی‌ها صورت می‌گیرد.

حمل و نقل دریایی به دلیل پایین‌تر بودن هزینه‌ها با وجود وزن زیاد کالاهای جابه‌جا شده و نیز قابلیت جابه‌جایی کالا تا مسافت‌های دوردست، بر دیگر شیوه‌های حمل و نقل برتری دارد.

۱۷۸ | ۴ بررسی عبارت‌ها:

الف) تأثیر فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی (به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه شبه‌جزیره کریمه)

ب) تأثیر تصمیمات سیاسی بر فضای جغرافیایی (به دلیل توافق حکومت‌ها برای احداث تونل)

ج) تأثیر فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی (به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه خلیج فارس)

۱۷۹ | ۳ مرزهای تحمیلی: مرزهایی هستند که در تعیین آن‌ها شرایط

فرهنگی در نظر گرفته نشده است. در نتیجه، افراد یک ملت یا قوم را که دارای دین و زبان مشترک‌اند، از هم جدا می‌کند و موجب می‌شود در دو کشور همسایه و در دو حکومت جداگانه قرار بگیرند.

مرزهای مصنوعی: در بخش‌هایی از زمین که امکان استفاده از پدیده‌های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود نداشته باشد، با استفاده از مختصات جغرافیایی (مدارها و نصف‌النهارها)، خط مرزی تعیین می‌شود.

۱۸۳ ۴ خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزای آن چنان ترکیب و تألیف شده‌اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن را تحقق می‌بخشند. ابن‌سینا معتقد است حتی آن چه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، مانند یزمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی هم چون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط این‌که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. حتی آن چه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند. پس وی وجود شر ظاهری در نظام آفرینش را لازمه کمال نهایی طبیعت می‌داند.

۲) مطابق دیدگاه ابن‌سینا، خیر و شر نظام آفرینش مساوی هم نیست.

۱۸۴ ۴ به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط این‌که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. پس نمی‌توان گفت که هر موجودی با توجه به طبیعت خود ضرورتاً به کمال می‌رسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط این‌که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد.
۲ و ۳) به نظر ابن‌سینا با نگاه کردن به بخش کوچکی از جهان طبیعت می‌توان درباره آن داوری کلی کرد؛ مثلاً زرد شدن برگ‌های سبز درختان در پاییز برای کسی که فقط پاییز را می‌بیند، حادثه‌ای ناگوار تلقی می‌شود اما کسی که چهار فصل را مشاهده می‌کند، می‌داند که پاییز نقش ویژه خود را در اعتدال طبیعت به انجام می‌رساند.

۱۸۵ ۱ قطب‌الدین رازی یکی از پیروان اشراق می‌گوید: «حکمت اشراق، حکمتی است که اساس و بنیان آن اشراق است. اشراق نیز عبارت است از کشف و شهود و این حکمت همان حکمت شرقیانی است که اهل فارس بوده‌اند، زیرا حکمت آن‌ها هم شهودی و کشفی بوده است. این حکمت از آن‌رو اشراقی خوانده شده که از ظهور و انوار عقلی و تابش آن‌ها بر نفس انسان‌های کامل به دست می‌آید.»

۱۸۶ ۴ سهروردی جویندگان معرفت را به چهار گروه تقسیم می‌کند:
۱- آنان که به تازگی شوق معرفت یافته‌اند و جویای آن‌اند. ۲- آنان که در فلسفه استدلالی به کمالی رسیده‌اند ولی از ذوق و عرفان بهره‌ای ندارند؛
۳- آنان که به طریقه برهان و فلسفه استدلالی توجهی ندارند و فقط تصفیه نفس می‌کنند و به شهودهایی دست یافته‌اند. ۴- سرانجام، آنان که هم در صور برهانی به کمال رسیده‌اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته‌اند. اینان حکیم متألّه‌اند و بهترین دسته به حساب می‌آیند.

۱۸۱ ۱ از نظر ابن‌سینا، طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که دارای حرکت است و رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد جزء ذات عالم طبیعت و از آن جدایی‌ناپذیر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) از نظر ابن‌سینا، علت نام‌گذاری این عالم به «طبیعت» بدان جهت است که اجزای این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند که منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت می‌باشد. خود این عالم نیز به عنوان یک «کل»، طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

۳) از نظر ابن‌سینا، طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که دارای حرکت است (نه تغییرناپذیر) و رو به مقصدی خاص دارد.

۴) به نظر ابن‌سینا، طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط این‌که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. (یعنی به فرض نبود موانع، نه در هر حالت قابل فرضی)

۱۸۲ ۳ ابن‌سینا فلسفه مشائی را به صورت مدون و نظام‌مند ارائه کرد.

از نظر وی، علت نام‌گذاری این عالم به «طبیعت» بدان جهت است که اجزای این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند که منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت می‌باشد. خود این عالم نیز به عنوان یک «کل»، طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است. پس از نظر ابن‌سینا، هر شیء در طبیعت دارای ویژگی‌هایی است که طبیعت آن شیء، اقتضای آن ویژگی‌ها را دارد، یعنی ویژگی‌های طبیعی اشیا از ذات آن‌ها برآمده است و بر آن تکیه دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ابن‌سینا از ما می‌خواهد که علاوه بر مطالعه عالم طبیعت برای کشف ویژگی‌ها و روابط پدیده‌های آن (که به شکل‌گیری علوم طبیعی منجر می‌شود)، در رابطه وجودی این عالم با مبدأ کل جهان هستی نیز تأمل کنیم. پس رسیدن به یک بینش کلی نسبت به مراتب وجود، از طریق استدلال و عقل امکان‌پذیر است، نه از راه مطالعه تجربی جهان طبیعت.

۲) ابن‌سینا معتقد است حتی آن چه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، مانند یزمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی هم چون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند.

۴) طبیعت‌شناسی ابن‌سینا صرفاً مولود روش استقرا و مشاهده عینی نیست، بلکه نزد وی شناخت جهان طبیعت به مدد مشاهده، استقرا، روش تجربی و براساس اصول عقلانی امکان‌پذیر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عرفا معتقدند که سیر و سلوک انسان به سوی کمال و تا رسیدن به کمال نهایی در چهار سفر انجام می‌شود. ملاصدرا نیز با الهام از سفر چهار مرحله‌ای عارفان، مهم‌ترین و مشهورترین اثر فلسفی خویش را به نام «الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة» در چهار بخش اصلی تألیف و تنظیم کرد. البته، اسفار اربعه ملاصدرا، عقلی و فلسفی است نه عرفانی.

(۲) ملاصدرا می‌گوید: «بسیاری از منسوبان به علم، علم لدنی غیبی را که سالکان طریقت بدان اعتماد دارند، انکار می‌کنند و می‌گویند هر چه جز از راه آموزش و تفکر حاصل شود، علم نیست. برخی هم گمان برده‌اند [که] علم حقیقی منحصر در علم فقه و ظاهر تفسیر و کلام است ... ولی این هم گمانی فاسد است و گوینده آن تاکنون معنای قرآن را نفهمیده و باور ندارد که آن اقیانوسی است که پهنه‌اش تمامی حقایق را فرا می‌گیرد.»

(۴) منابع حکمت متعالیه عبارت‌اند از:

۱- فلسفه مشاء، به خصوص اندیشه‌های مستدل و قوی ابن‌سینا؛

۲- حکمت اشراق، اندیشه‌های شیخ شهاب‌الدین سهروردی؛

۳- عرفان اسلامی، به خصوص اندیشه‌های محیی‌الدین عربی؛

۴- تعالیم قرآن کریم و احادیث منقول از رسول خدا و ائمه اطهار.

پس در حکمت متعالیه، چهار جریان حکمت مشاء، حکمت اشراق، عرفان و معارف قرآن و سنت به هم آمیخته می‌شود.

ملاصدرا در مقام فیلسوف می‌داند که میزان و ملاک فلسفی

بودن یک متن یا سخن، این است که اولاً هر مبحثی که طرح می‌کند، به موضوع فلسفه، یعنی وجود و مسائل بنیادی آن، مربوط باشد و ثانیاً متکی بر عقل و استدلال عقلی باشد، نه شهود قلبی و یا بیان نقلی و قرآنی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ملاصدرا نمی‌گوید که همه انسان‌ها دارای ادراک اولیه و نسبتاً روشنی از مفاهیم ذهنی هستند.

(۳) بهره‌مندی ملاصدرا از عرفان و شهود یا وحی قرآنی، فلسفه او را از معیارهای پذیرفته‌شده در دانش فلسفه تهی ن ساخت و به عرفان یا کلام تبدیل نکرد.

(۴) در شخصیت وجودی ملاصدرا برهان عقلی و شهود قلبی و وحی قرآنی با هم الفت یافته و از این الفت، فلسفه‌ای برآمد که سرآمد فلسفه‌های قبل از خود شد. پس این عبارت که «تنها راه ممکن در توفیق میان عقل و استدلال و کشف و شهود، تغییر شهود قلبی عرفا به معقول فلاسفه است»، با اندیشه‌های ملاصدرا سازگاری ندارد.

۱ ۱۸۷ براساس بیانی که شیخ اشراق از «اشراق» دارد، مفهوم «نور»

را به جای مفهوم «وجود» وارد فرهنگ فلسفی خود می‌نماید و همه مباحث خود را پیرامون نور و مراتب آن و ظلمت و درجات آن ساماندهی می‌کند. شیخ اشراق مبدأ جهان و خالق هستی را نور محض می‌داند و او را «نورالانوار» می‌نامد. اشیای دیگر از تابش و پرتو نورالانوار پدید آمده‌اند. پس، هر واقعیتی «نور» است اما نه نور مطلق، بلکه درجه‌ای است از نور. پس، تفاوت موجودات، مربوط به شدت و ضعف نورانیت آن‌هاست. او ثقل فلسفه خود را از استدلال محوری به اشراق و شهود محوری تغییر داد. بر این اساس می‌توان گفت که نکته مهم در تقسیم‌بندی سهروردی از نور و ظلمت، در نظر گرفتن رابطه تشکیکی بهره‌مندی همه موجودات از حقیقت نور است، یعنی هر اندازه که موجودی مجردتر باشد، از نور بیشتری بهره‌مند است و استقلال وجودی بیشتری دارد که در رأس این سلسله، خدا به عنوان «نورالانوار» جای می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) فلسفه ابن‌سینا مقدم بر فلسفه سهروردی است.

(۳) سهروردی مفهوم نور را مرکز و محور فلسفه خود قرار داد.

(۴) فلسفه سهروردی مقدم بر فلسفه ملاصدراست.

۲ ۱۸۸ از نظر سهروردی، هر واقعیتی «نور» است اما نه نور مطلق،

بلکه درجه‌ای است از نور. پس، تفاوت موجودات، مربوط به شدت و ضعف نورانیت آن‌هاست. یعنی نزد سهروردی تفاوت موجودات به شدت و ضعف نورانیت آن‌ها بازمی‌گردد، نه به ماهیت آن‌ها.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شیخ اشراق به ابن‌سینا احترام می‌گذاشت و از او سپاسگزاری می‌کرد. در عین حال، می‌کوشید حکمت استدلالی ابن‌سینا را با چاشنی کشف و شهود قلبی به کمال رساند.

(۳) سهروردی همه مباحث خود را پیرامون نور و مراتب آن و ظلمت و درجات آن ساماندهی می‌کند.

(۴) در فلسفه شیخ اشراق، مشرق و مغرب، معنای زمینی خود را ندارند بلکه در جغرافیای عرفانی معنایی ویژه پیدا می‌کنند. مشرق جهان در جغرافیای سهروردی، نور محض یا محل فرشتگان مقرب است که به دلیل تجرد از ماده، برای موجودات خاکی قابل مشاهده نیست. مغرب کامل نیز جهان تاریکی یا عالم ماده است که بهره‌ای از نور ندارد. در میان مشرق محض و مغرب کامل، مغرب وسطی قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته‌اند.

۳ ۱۸۹ مهم‌ترین و مشهورترین اثر فلسفی ملاصدرا کتاب «اسفار

اربعه» است که با الهام از سفر چهار مرحله‌ای عارفان در چهار بخش اصلی تألیف و تنظیم شده است.

۱۹۱ | ۲

عبارت «الف» یعنی «هنگامی که آهویی را می‌بینیم، ذهن ما وجود آهو را، از آهو بودن آن نتیجه می‌گیرد» با دیدگاه میرداماد و اصالت ماهیت سازگار است. طبق این نظریه، آن امر واقعی و خارجی، مصداق ماهیت است، نه وجود؛ یعنی آن چه واقعی است، ماهیت است نه وجود. پس «اصالت» با ماهیت است و وجود، صرفاً یک مفهوم انتزاعی ذهنی و اعتباری است. اما عبارت «ب» یعنی «اگر سیبی را در نظر بگیریم، مابازای واقعیت، وجود این سیب است و سیب بودنش، همان ماهیتش است» با دیدگاه «اصالت وجود» سازگار است. طبق نظریه اصالت وجود، آن چه ما در خارج می‌بینیم، از آسمان و درخت و آب تا حیوان و انسان، همه مصداق وجودند؛ البته وجودهایی متفاوت و با تفاوت در مراتب نقص و کمال. ذهن انسان، وقتی به این وجودهای متفاوت نظر می‌کند، متناسب با تفاوت‌ها و خصوصیات هر کدام از آن‌ها، تصورات و مفاهیمی از قبیل آسمان، درخت، آب، حیوان و انسان انتزاع می‌نماید و تفاوت آن وجودها را با این تصورات و مفاهیم و نام‌گذاری‌ها مشخص می‌سازد و آن چه در خارج است، وجود است. بنابراین، جهان، چیزی جز «وجود» و حقیقت وجود نیست.

۱۹۲ | ۲

عارفان از دیرباز معتقد بودند که هستی یکی است و لذا کثرت‌های جهان اصالت ندارند. عارفان که این حقیقت را از طریق شهود عرفانی به دست آورده بودند، برای اثبات نظر خود کم‌تر به استدلال متوسل می‌شدند و بیشتر از طریق تمثیل و تشبیه به دیگران می‌رساندند. آنان می‌گفتند نسبت حقیقت وجود به این کثرت‌هایی که می‌بینیم، مانند نسبت آب دریا به امواج است. این امواج فراوان که به طور پیوسته می‌آیند و می‌روند و گاه از بزرگی و عظمت آن‌ها هم یاد می‌کنیم، چیزی جز همان آب نیستند که خود را بر صخره‌ها می‌کوبد. درخت و انسان و خورشید و جمله این امور گوناگون مانند همان موج‌اند که از خود هویتی و وجودی جدای از خداوند ندارند و جز خدا، چیزی در عالم نیست. ملاصدرا که خود از عارفان برجسته بود و این وحدت را نیز شهود کرده بود، می‌خواست که این حقیقت را با برهان فلسفی نیز برای دیگران اثبات نماید. وی این سخن که مفهوم وجود در همه اشیا یکی است، یعنی مفهوم وجود، مشترک میان همه اشیا است، را با اصل اصالت وجود تلفیق کرد و گفت: حال که اصالت با وجود است، نه با ماهیت، و وجود هم امر مشترک و واحد میان همه اشیا است، پس حقیقت، یکی بیش نیست و جایی برای تكثر واقعی در عالم وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) عارفان برای نظر خود (یعنی هستی یکی است) کم‌تر به استدلال متوسل می‌شدند و بیشتر از طریق تمثیل و تشبیه به دیگران می‌رساندند، اما ملاصدرا می‌خواست که این حقیقت را با برهان فلسفی برای دیگران اثبات نماید.

۴) این دو نگرش در مقابل هم هستند، نه در امتداد هم.

۱۹۳ | ۳

عارفان از دیرباز معتقد بودند که هستی یکی است و لذا کثرت‌های جهان اصالت ندارند. آنان می‌گفتند نسبت حقیقت وجود به این کثرت‌هایی که می‌بینیم، مانند نسبت آب دریا به امواج است. این امواج فراوان که به طور پیوسته می‌آیند و می‌روند و گاه از بزرگی و عظمت آن‌ها هم یاد می‌کنیم، چیزی جز همان آب نیستند که خود را بر صخره‌ها می‌کوبد. درخت و انسان و خورشید و جمله این امور گوناگون مانند همان موج‌اند که از خود هویتی و وجودی جدای از خداوند ندارند و جز خدا، چیزی در عالم نیست. اما ملاصدرا می‌گوید: حقیقت، یکی بیش نیست و جایی برای تكثر واقعی در عالم وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ملاصدرا نمی‌گوید که با توجه به واقعی بودن وجود، دیگر هیچ جایی برای تكثر و کثرت در عالم نیست، بلکه معتقد است حال که اصالت با وجود است، نه با ماهیت، و وجود هم امر مشترک و واحد میان همه اشیا است، پس حقیقت، یکی بیش نیست و جایی برای تكثر واقعی در عالم وجود ندارد.

۲) در دیدگاه ملاصدرا، کثرت، به جنبه ماهوی موجودات بازمی‌گردد، بلکه به مرتبه وجودی موجودات بازمی‌گردد.

۴) این سخن که موجودات در جهان خارج واقعاً و حقیقتاً متکثر و متعدد هستند، با دیدگاه عرفا ناسازگار است.

۱۹۴ | ۳

از آن جایی که مفهوم وجود و ماهیت، دو مفهوم متغایر و متفاوت‌اند، برخی فلاسفه این سؤال را مطرح کردند که: حال که آن شیء خارجی که منشأ پیدایش این دو مفهوم متغایر در ذهن ما شده، یکی است، این یک شیء واقعاً و حقیقتاً مصداق کدام یک از این دو مفهوم است؟ «وجود» یا «ماهیت» البته باید گفت که در پاسخ به این سؤال که «وجود» اصیل است یا «ماهیت»، چهار فرض امکان‌پذیر است: فرض اول: اصالت وجود که توسط ملاصدرا بیان و اثبات شده است. فرض دوم: اصالت ماهیت که دیدگاه میرداماد است. فرض سوم: اصالت وجود و ماهیت که فرضی باطل است، زیرا نتیجه آن این خواهد شد که واقعیت، در عین این‌که واحد و یگانه است، دو چیز باشد. یعنی واقعیت، مصداق دو مفهوم کاملاً متفاوت، قرار بگیرد. اما ما می‌دانیم که یک واقعیت نمی‌تواند دو چیز باشد، پس؛ این فرض اشتباه و مستلزم تناقض است و تناقض هم امری محال است، بنابراین؛ این فرض باطل است. فرض چهارم: اعتباری بودن وجود و ماهیت که باز هم فرضی باطل است، زیرا در این صورت هیچ‌کدام از دو مفهوم وجود و ماهیت از واقعیت خارجی حکایت نخواهد کرد. به عبارتی با پذیرش این فرض؛ هیچ چیزی در جهان وجود نخواهد داشت و همه چیز، ساخته و بافته ذهن خواهد بود.

۲) برای رسیدن به فطرت ثانی نباید لزوماً پاسخ صحیح به مسائل بنیادین داد، بلکه پرداختن به مسائل بنیادین و تلاش برای پاسخگویی به آنها کیفیت. (۴) پرداختن به مسائل فطرت اول، برای زنده ماندن هر انسانی ضروری است و سبب دوری او از فلسفه نمی‌شود، بلکه توقف انسان در این مسائل و بی‌توجهی به امور اساسی سبب دوری از فلسفه می‌شود.

۱۹۷) ۲) فیثاغورس برای نخستین بار واژه فلسفه را به کار برد.

نکته: سقراط واژه فلسفه را عمومی کرد و بر سر زبان‌ها انداخت؛ نه این‌که آن را برای نخستین بار به کار برده باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واژه فلسفه در ابتدا شامل همه علوم بنیادین و غیربنیادین بوده است.

(۳) فلسفه ریشه یونانی دارد؛ نه ریشه عربی.

(۴) فلسفه به معنای «دوستداری دانایی» است.

۱۹۸) ۲) همه طرفداران نظریه اصالت فرد، در سیاست مخالف

سوسیالیسم و موافق لیبرالیسم هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مخالفین لیبرالیسم، گروه دوم و سوم هستند، یعنی طرفداران اصالت جامعه و طرفداران اصالت هر دو، پس اگر کسی مخالف لیبرالیسم باشد، ممکن است از طرفداران گروه دوم یا سوم باشد.

(۳) اعتقاد به بیمه‌های فراگیر و مدارس دولتی و شرکت‌های تعاونی، در گروه دوم و سوم وجود دارد. به عبارت ساده‌تر، طرفداران اصالت جامعه و طرفداران اصالت هر دو، به موارد مذکور اعتقاد دارند.

(۴) کلیدواژه «روح جمعی» مربوط به گروه سوم و نظریه اصالت توأمان فرد و جامعه است.

۱۹۹) ۳) این باورها که فلسفه ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده در

انتخاب اهداف دارند. به عبارت دیگر: این باورها هستند که به ما می‌گویند چه چیزی را هدف زندگی قرار دهیم و از چه چیزی گریزان باشیم. برای مثال، کسی که فلسفه زندگی خود را در دفاع از میهن پایه‌گذاری کرده است، در هنگام تهاجم دشمن در مقابل آنها ایستادگی می‌کند و اهداف خود را براساس پیروزی بر دشمن تنظیم می‌کند. به عبارت ساده‌تر، هر انسانی با توجه به باورها و فلسفه زندگی‌اش، به زندگی‌اش معنا می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) این عبارت برعکس ذکر شده است. در واقع هر انسانی با توجه به باورهایش، به زندگی‌اش معنا می‌دهد.

(۲) این عبارت از نظر محتوا درست است، اما ارتباطی با صورت سؤال ندارد.

(۴) باورهای انسان، ممکن است به صورت آگاهانه و مستقلانه یا غیرآگاهانه و مقلدانه کسب شده باشد.

۱۹۵) ۱) از نظر ملاصدرا، ما از هر شیء خارجی، دو مفهوم «هستی» و

«چیستی» را به دست می‌آوریم. از نظر وی، از میان دو مفهوم وجود و ماهیت، «وجود» است که اصیل و واقعی است. واقعیت خارجی، مابازای و مصداق وجود است. پس وجود اصالت دارد، نه ماهیت.

یعنی آن‌چه ما در خارج می‌یابیم، از آسمان و درخت و آب تا حیوان و انسان، همه مصداق وجودند. بنابراین برای حکایت از یک واقعیت خارجی ناچاریم از قضیه‌ای استفاده کنیم که مشتمل بر مفهوم وجود باشد و تا وجود را بر ماهیت حمل نکنیم از تحقق خارجی آن سخنی نگفته‌ایم و همین نکته بهترین دلیل است بر این‌که مفهوم وجود است که دلالت بر واقعیت خارجی می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) ملاصدرا نمی‌گوید چاره‌ای نیست جز این‌که بگوییم حقیقت مربوط به یکی وجود و ماهیت است، بلکه معتقد است حقیقت جهان چیزی جز «وجود» و حقیقت وجود نیست.

(۳) اصل دوم فلسفه صدرایی «وحدت وجود» است. او می‌گوید هستی یک حقیقت و یک واحد حقیقی می‌باشد و آن‌چه از کثرت در جهان مشاهده می‌کنیم، دلیل بر وجودهای مختلف و متکثر نیست، بلکه معنای دیگری دارد.

(۴) طبق نظریه «مراتب داشتن وجود» با این‌که هستی یک حقیقت واحد است، اما این حقیقت واحد، دارای درجات، مراتب و شدت و ضعف است. در مقام تشبیه، این حقیقت واحد، مانند یک کانون نور درخشان است. یعنی یک حقیقتی به نام نور داریم که در مرتبه‌ای قوی و در مرتبه‌ای ضعیف است. نور قوی نور است و نور ضعیف هم نور است. نور قوی از همان جهت که نور می‌باشد قوی است و نور ضعیف هم از همان جهت که نور می‌باشد ضعیف است. یعنی شدت و ضعف نور از حقیقت نور خارج نیست. چنین نیست که نور قوی با چیز دیگری غیر از نور ترکیب شده و قوی شده باشد و یا این‌که نور ضعیف با چیز دیگری مثلاً تاریکی ترکیب شده و ضعیف شده باشد، زیرا اصولاً تاریکی چیزی نیست، بلکه همان نبودن نور است. هم‌چنین وجود و ماهیت با هم ترکیب نمی‌شوند. بلکه در خارج با هم اتحاد دارند.

۱۹۶) ۳) ورود به فطرت ثانی، نیازمند توقف نکردن در مسائل عقل

معاش (مانند خوردن و خوابیدن) و عبور از مسائل سطحی موجود در جهان محسوسات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) برای ورود به فطرت ثانی نباید مسائل موجود در فطرت اول را ترک کرد یا زیر پا گذاشت، چرا که مسائل سطحی و روزمره برای زندگی هر انسانی ضروری هستند، بلکه توقف در این مسائل است که ناپسند می‌باشد، پس فیلسوف باید تلاش کند که در این مسائل متوقف نشده و به فطرت ثانی وارد شود.

۳) این گزینه مربوط به انکار چپستی معرفت است که در حقیقت غیرممکن است و اگر هم ابهامی در خصوص چپستی معرفت باشد، صرفاً در زمینه کلمه و لغت آن است.

توجه: تست مذکور، مشابه تیپ تست کنکور سراسری نوبت اول ۱۴۰۲ است.

۲۰۴ ۲ جوشیدن آب در صد درجه، یک شناخت جزئی و محسوس است که توسط حس و تجربه درک می‌شود، اما اگر به صورت قانونی کلی مانند «یکسان عمل کردن طبیعت» بیان شود، باید توسط عقل محض درک شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۳ و ۴) این گزینه‌ها به صورت قانونی کلی بیان شده‌اند، پس صرفاً توسط عقل محض قابل درک و دریافت هستند.

نکته: شناخت تجربی، بر قاعده‌های مهم عقلی استوار است که خودشان از تجربه به دست نیامده‌اند، یعنی همین مواردی که در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) بیان شده است.

۲۰۵ ۴ حواس انسان با کسب شناخت‌های مختلف، مقدمات شناخت عقلی را فراهم می‌کنند؛ برای مثال حواس از طریق حس بینایی، داده‌هایی را درک کرده و در اختیار عقل قرار می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) شناخت شهودی شامل شناخت عالم طبیعت و عالم ماوراءالطبیعت می‌شود.

۲) ممکن است در مسیر انتقال شهود به دیگران خطا رخ دهد.

۳) حواس همواره در معرض خطا قرار دارد؛ اما گاهی دچار خطا می‌شود.

۲۰۶ ۴ کانت، معرفت را حاصل همکاری میان حس و عقل می‌دانست. از نظر او، حواس داده‌هایی را کسب کرده که توسط عقل، تجزیه و تحلیل می‌شوند و همین تجزیه و تحلیل داده‌های حسی، سبب رسیدن انسان به شناخت می‌شوند.

برای مثال، حواس، روشن شدن زمین را پس از طلوع آفتاب درک می‌کند و عقل پس از تجزیه و تحلیل آن، به این درک می‌رسد که علت روشن شدن زمین، طلوع آفتاب است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) هراکلیتوس علاوه بر حس، به عقل نیز اعتقاد داشت، پس نمی‌توان او را حسگرا تلقی کرد.

۲) سوفسطائیان اصلاً واقعیت را قابل درک نمی‌دانستند که بخواهند آن را حاکی از چیزی بدانند. از نظر آنان، اگر چیزی را حس می‌کنیم، بدان معنا نیست که حواس ما از یک واقعیت بیرونی خبر می‌دهد.

توجه: از درس (۳) فلسفه یازدهم، تاکنون سؤالات زیادی در کنکور طرح نشده است. برای مثال کلاً ۲ تست از مبحث تمثیل غار افلاطون و ۲ تست از مبحث تفکر فلسفی طرح شده است. پس این درس به دلیل اشباع نشدن تست‌ها و خصوصاً مبحث معنای زندگی در این درس، شانس بالایی برای طراحی تست در کنکور سراسری خواهد داشت.

۲۰۰ ۲ وقتی می‌گوییم: «یونان، مهد تفکر فلسفی است»، یعنی:

الف) دانش فلسفه در آن‌جا شکل گرفت.

ب) نخستین بار در آن‌جا تفسیر جهان با روش عقلانی رایج شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) نمی‌توان برای آغاز تفکر عقلانی یا آغاز اندیشه‌های اساسی و بنیادین بشر، مکان و زمانی تعیین کرد؛ قطعاً از نخستین روزهای آفرینش، انسان به تفکر عقلانی پیرامون امور بنیادین و غیربنیادین پرداخته است. ۴) تفکر فلسفی، همان تفکر پیرامون مسائل بنیادین است؛ پس همان‌طور که برای آغاز اندیشه‌های اساسی و بنیادین نمی‌توانیم مکان و زمانی مشخص کنیم، برای آغاز تفکر فلسفی نیز همین‌طور است.

۲۰۱ ۱ بخش اول سؤال: فیثاغورس و تالس، هر دو اندیشه‌های فلسفی مشخصی داشتند.

بخش دوم و سوم سؤال: فیثاغورس، ریاضیات را به گونه‌ای خاص با فلسفه و عرفان در هم آمیخت و یک دستگاه فلسفی عمیق بنیان نهاد.

توجه: از مبحث فیثاغورس یک بار در کنکور سراسری ۱۴۰۰ تست طرح شده، اما از تالس تاکنون هیچ تست مستقیمی در کنکور طرح نشده است، پس مبحث تالس، شانس بالایی برای طراحی سؤال در کنکور دارد.

۲۰۲ ۴ سقراط براساس شیوه ثابتی که در بحث و گفت‌وگو داشت، آنچه را که حق بود، از زبان مخاطب به دست می‌آورد و حقیقت را مستقیماً به مخاطب آموزش نمی‌داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سقراط با استدلال خود، وجود خداوند را با صفات غیرمادی و متعالی اثبات کرد. ۲) سقراط مردم یونان را به اخلاق و فضیلت نیز دعوت می‌کرد و از آن‌ها می‌خواست که به فضیلت توجه کنند.

۳) سقراط برای احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت قیام کرد.

توجه: تست مذکور مشابه بخشی از محتوای سؤالی از کنکور سراسری ۱۳۹۳ است.

۲۰۳ ۴ شخصی که نسبت به معنای «می‌دانم» تردید دارد، در اصل شناخت و معرفت تردید ندارد، چرا که آن‌ها بدیهی هستند، پس ابهام او حداکثر با بیان معادل لغوی «می‌دانم» برطرف می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) این گزینه‌ها مربوط به انکار امکان معرفت است که در حقیقت غیرممکن است و یک شخص نمی‌تواند به صورت واقعی شناخت را انکار کند.

از نظر افلاطون و اسطو، اخلاقی بودن یک چیز به خود آن فعل بستگی دارد، پس اموری مانند صداقت و درستکاری در همه جا اخلاقی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) کانت، افلاطون و ارسطو همگی به ساحت غیرمادی انسان اعتقاد داشتند و هر کدام به نحوی اخلاق را به آن وصل می‌کردند.

(۳) از نظر کانت، نمی‌توان یک فعل را به صورت همیشگی خوب و اخلاقی در نظر گرفت، بلکه هدف فاعل آن فعل تعیین‌کننده اخلاقی بودن آن فعل است.

(۴) این عبارت صرفاً به دیدگاه افلاطون و ارسطو اشاره دارد.

(۳) ملاصدرا به حال فلسفه‌ای که قوانین آن مطابق با قرآن و سنت نباشد، افسوس می‌خورد، نه عقل و سنت.

توجه: از مبحث سوفسطائیان در کنکور سراسری ۱۳۹۶، از مبحث هراکلیتوس و پارمنیدس در کنکور سراسری نوبت اول ۱۴۰۲ و از مبحث کانت در کنکور خارج ۱۴۰۰ سؤال طرح شده است. تست فوق به صورت ترکیبی مباحث این درس را مورد پرسش قرار داده است که ممکن است در کنکور پیش رو نیز چنین تیپ تستی وجود داشته باشد.

۲۰۷ ۴ از نظر نسبی‌گرایان، رسیدن به شناخت قطعی و ثابت

ممکن نیست و هر کس با توجه به ویژگی‌های خود، به شناختی می‌رسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نسبی‌گرایان اصلاً به شناخت قطعی اعتقادی نداشتند.

(۲) دیدگاه پراگماتیسم‌ها است.

(۳) دیدگاه کانت است.

۲۰۸ ۳ از نظر افلاطون، تنها موجودی که به صورت خاص، دارای عقل

و خرد است، نفس است؛ نه انسان.

نکته: ارسطو، قابلیت حیات را مربوط به نفس می‌دانست؛ پس به نحوی اموری مانند حرکت، ادراک و اختیار را به نفس غیرمجرد ارتباط می‌داد.

۲۰۹ ۲ از نظر سهروردی، نفس، اگر نورانیت بیشتری کسب کند،

حقایق هستی را بهتر رؤیت می‌کند و می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) این‌که روح، تکامل یافته جسم است، نظر ملاصدرا می‌باشد، نه سهروردی.

(۳) تعقل و تفکر در فلسفه ابن‌سینا مطرح شده است، نه سهروردی. از نظر سهروردی، نزدیک‌تر شدن به کانون نور سبب ارتقای درجه نورانیت می‌شود.

(۴) از نظر سهروردی، نفس انسان از مشرق وجود دور افتاده است و فعلاً در مغرب جهان قرار دارد و تلاش می‌کند تا با کسب نورانیت بیشتر به مشرق جهان که جایگاه حقیقی اوست، نزدیک شود.

توجه: از مبحث سهروردی و دیدگاه انسان‌شناسی فلسفی او، هیچ‌گاه به صورت مستقیم در کنکور سراسری سؤالی طرح نشده و اکثر سؤالات این درس، مربوط به دیدگاه ابن‌سینا و ملاصدرا بوده است. پس بهتر است که توجه ویژه‌ای به مبحث سهروردی داشته باشید، زیرا ممکن است امسال مورد توجه طراح کنکور قرار بگیرد.

۲۱۰ ۱ از نظر کانت، اخلاقی بودن یک فعل به هدف فاعل آن

بستگی دارد؛ نه به خود آن فعل، پس اموری مانند صداقت و درستکاری ممکن است یک جا اخلاقی باشند و یک جا اخلاقی نباشند.

اقتصاد

۲۱۱ ۲

الف) عبارت «نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند» به ویژگی پُرانگیزه بودن کارآفرینان موفق اشاره دارد.

ب) این که می‌گوییم «شرکت هویتی قانونی دارد» به معنای آن است که قانون با یک شرکت، مشابه با یک فرد و یا انسان رفتار می‌کند.

ج) در هر نقطه از زمان، هر کشور مقدار معینی از نیروی کار، زمین قابل بهره‌برداری، سرمایه انسانی و فیزیکی و تعدادی کارآفرین دارد. کشورها، مانند مردم، با کمیابی منابع روبه‌رو هستند. کمیابی منابع هر جامعه را با مبادله مواجه می‌سازد. اگر منابع بیشتری برای تولید یک کالا و خدمات اختصاص داده شود، منابع کم‌تری برای تولید کالا و خدمات دیگر باقی می‌ماند.

۲۱۲ ۲

در ابتدا باید درآمد سالیانه بنگاه اقتصادی را محاسبه کنیم:

$$\text{قیمت هر محصول} \times \text{تعداد کل محصول} = \text{درآمد}$$

$$X \Rightarrow ۳۵۰ \times ۷,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

در مرحله بعد باید مجموع کل هزینه‌ها را محاسبه کنیم:

$$\text{تومان} = ۹۶,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \text{تعداد ماه}$$

$$\text{تومان} = ۱,۱۵۲,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \text{تعداد ماه نفقات}$$

$$\text{تومان} = ۲۸۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۱۵۲,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲۵}{۱۰۰} \text{ پول آب و برق و ...}$$

$$\text{مجموع هزینه‌ها} = ۹۶,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۱۵۲,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۳۴,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تومان} = ۱,۶۷۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۸۸,۰۰۰,۰۰۰ +$$

در این مرحله باید مجموع هزینه‌ها را از درآمد کم کنیم تا سود و زیان محاسبه شود:

$$\text{هزینه‌ها} - \text{درآمد} = \text{سود یا زیان}$$

$$\text{تومان} = ۷۸۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱,۶۷۰,۰۰۰,۰۰۰$$

چون عدد نهایی مثبت است، پس بنگاه اقتصادی سود کرده است.

۲۱۳ ۳

الف) با توجه به این که علم اقتصاد، با تصمیم‌گیری مواجه است، برای تصمیم‌گیری درست، هزینه هدررفته را نباید در نظر بگیریم.

ب) دارایی هر شرکت به تعداد معینی سهم تقسیم می‌شود و هر کس با خرید سهام شرکت به سهامدار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه، سهیم است.

ج) خرید کردن از یک فروشگاه معمولی به دلیل ارزان بودن و حراج، به جای خرید از فروشگاه اصل و باکیفیت‌تر، به اثرگذاری حقه‌های فروش از موارد تصمیم‌گیری غیرمنطقی اشاره دارد.

۲۱۴ ۲

الف) نقاط بالای منحنی مرز امکانات تولید، غیرقابل دستیابی هستند.

ب) هزینه فرصت ۲۰۰ عدد کیف بیشتر (نقطه B) برابر است با ۱۵۰ عدد کفش کم‌تر (۱۵۰ = ۳۰۰ - ۴۵۰)

ج) تولید در نقاط زیر منحنی مرز امکانات تولید، ناکارا است.

۲۱۵ ۴

الف) الگوی مرز امکانات تولید، یکی از این الگوهای اقتصادی است که اجازه می‌دهد تا درک بهتری از بده - بستن‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب پیدا کنید.

نکته: الگو، نمایشی ساده از واقعیتی پیچیده است؛ مثلاً نقشه راه‌ها یک الگو است؛ زیرا جزئیات از جمله ساختمان‌ها، درختان و دست‌اندازها را نشان نمی‌دهد. نقشه، فقط راه‌های اصلی و فرعی را نشان می‌دهد تا شما بدون درگیر شدن در جزئیات غیر لازم، بتوانید از جایی که هستید به جایی که می‌خواهید، بروید.

ب) غیر از درآمد و قیمت که بر مقدار تقاضا اثرگذار است، سلیقه، انتظارات و قیمت دیگر کالاها هم می‌تواند بر مقدار تقاضا و خرید اثر بگذارد. مثلاً چیزهایی که مد می‌شوند، حتی بدون تغییر قیمت، مقدار تقاضای آن‌ها زیادتیر می‌شود یا هنگامی که پی ببرید قیمت کالایی در آینده بیشتر می‌شود، امروز ممکن است درباره خرید آن تصمیم دیگری بگیرید.

ج) رفتار اقتصادی تولیدکنندگان در مقابل عرضه یک کالا با قیمت آن، رابطه‌ای مستقیم دارد، یعنی با افزایش قیمت، عرضه افزایش می‌یابد و با کاهش آن، عرضه کاهش می‌یابد.

د) زمانی که تولید ناکارا باشد (قرار داشتن در زیر منحنی مرز امکانات تولید) این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود، بدون آن که از تولید کالاهای دیگر کاسته شود.

۲۱۶ ۲

مالیات‌های مستقیم، خود به دو دسته مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد تقسیم می‌شوند. اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت‌کننده مالیات) است.

یکی از انواع مالیات‌های غیرمستقیم، عوارض گمرکی است. حقوق و عوارض گمرکی در واقع مالیات هر کشور بر صادرات و واردات کالاهای مختلف است که با نام «تعرفه‌های گمرکی» نیز شناخته می‌شود. این نوع از مالیات‌ها، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند و به جز این که یکی از راه‌های درآمدزایی دولت‌ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

۲۱۷) ۴

الف) بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌ها است، «بیکاری ساختاری» نام دارد.

ب) بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد را «بیکاری دوره‌ای» می‌نامند.

ج) «بیکاری اصطکاک‌کی» کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

د) «بیکاری اصطکاک‌کی» شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.

۲۱۸) ۱

الف) افزایش درآمدهای نفتی باعث شد تا در دوره پهلوی، ایران به بازار مصرف کالاهای کشورهای صنعتی تبدیل شود.

ب) ایران به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرار گرفتن در چهارراه بین‌المللی، از دوران باستان جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است.

ج) برخی بانک‌ها به سپرده‌های پس‌انداز سودی نمی‌دهند؛ بلکه به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند. به طوری که مقدار وام و دوره بازپرداخت آن تابع مقدار سپرده و مدت زمان سپرده‌گذاری است؛ به این بانک‌ها، بانک‌های قرض‌الحسنه گفته می‌شود.

۲۱۹) ۳

الف) مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ می‌باشد. از آن‌جا که مجموع سهم دهک‌های معلوم معادل « $78/5 = 23 + 15 + 12 + 11 + 9/5 + 6 + 2$ » می‌باشد، بنابراین مجموع سهم سه دهک مجهول برابر با $21/5 = 100 - 78/5$ است. هم‌چنین می‌دانیم سهم هر دهک می‌تواند بزرگ‌تر یا مساوی سهم دهک ماقبل خود باشد. این موارد در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) رعایت شده است.

ب)

$$\frac{23}{3} = 11/5 = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد}$$

ج) برای شکل‌گیری شاخص دهک‌ها، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند. در طبقه‌بندی این ده گروه، گروه اول که ۱۰ درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی و ۱۰ درصد آخر بیشترین درصد درآمد ملی را دارند. در این سؤال ۵٪ درآمد ملی (۲۳+۱۵+۱۲) به ۳۰٪ پر درآمد جامعه (دهک‌های هشتم، نهم و دهم) و ۵٪ دیگر درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه (دهک‌های اول تا هفتم) تعلق می‌گیرد.

۲۲۰) ۳

الف) به طور کلی، عوامل تولید به ۳ دسته اصلی: منابع طبیعی (زمین)، سرمایه و نیروی کار تقسیم می‌شود.

ب) با برابری مقدار عرضه و تقاضا در یک قیمت معین، تعادل در بازار حاصل می‌شود.

۲۲۱) ۲

ریال $200,000 = 100 \times 2000 =$ ارزش ماشین آلات

ریال $7500 = 10 \times 750 =$ ارزش پوشاک

ریال $15,000 = 60 \times 250 =$ ارزش مواد غذایی

ریال $9000 = 15,000 \times \frac{3}{5} =$ ارزش مواد غذایی $\times \frac{3}{5} =$ ارزش خدمات ارائه شده

ارزش مواد غذایی + ارزش پوشاک + ارزش ماشین آلات = تولید ناخالص داخلی
ارزش خدمات ارائه شده +

ریال $231,500 = 9000 + 15,000 + 7500 + 200,000 =$ تولید ناخالص داخلی

۲۲۲) ۴

الف) عواملی چون: ۱- واردات بی‌رویه کالا ۲- بروز تحریم ۳- وجود موانع قانونی ۴- اختلال در بازارهای انرژی جهان و ... می‌تواند باعث بروز بیکاری در جامعه بشود.

ب) کشوری که هزینه فرصت آن برای تولید یک کالا کم‌تر از هزینه فرصت تولید کالایی دیگر است، در تولید آن مزیت نسبی دارد.

۲۲۳) ۲

الف) اگر درخواست یک محصول افزایش پیدا کند، یعنی باید هزینه فرصتی معادل کم شدن تولید محصول دیگر در نظر بگیریم که در این صورت روی منحنی مرز امکانات تولید حرکت کرده‌ایم.

ب) افزایش جمعیت، آموزش نیروی انسانی، نوآوری خلاقانه و افزایش تولید، نوعی رشد است که موجب انتقال منحنی مرز امکانات تولید به بالا می‌شود.

۲۲۴) ۳

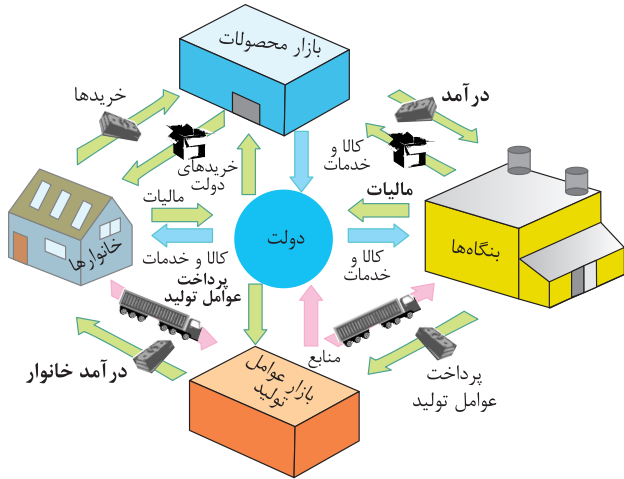
ابتدا باید دقت کنید که ما با منحنی عرضه مواجه هستیم (رد گزینه‌های (۲) و (۴)). پس از آن باید به این نکته دقت کنید که منحنی عرضه، یک منحنی صعودی است که در آن قیمت یک کالا و میزان عرضه آن با هم رابطه مستقیم دارند، یعنی قیمت بالا موجب عرضه بیشتر و قیمت پایین موجب عرضه کم‌تر می‌شود. انتقال از نقطه A تا H به معنای افزایش عرضه و افزایش قیمت است و انتقال از نقطه H تا A به معنای کاهش عرضه و کاهش قیمت است.

۲۲۵) ۲

الف) براساس اصل هزینه فرصت و به دلیل کمیابی منابع و محدود بودن آن‌ها، هر منطقه یا کشور باید کالاهایی را تولید کند که هزینه تولید آن‌ها نسبت به هزینه تولید کالاهای مشابه در مقایسه با سایر نقاط کم‌تر باشد. ب) به طور کلی، یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها و نیز یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری یا تفاوت‌های اقلیمی و آب و هوایی، از دلایلی است که باعث می‌شود کشورها با یکدیگر وارد مبادله شوند. همین عوامل باعث می‌شود تا تولید یک محصول در کشوری به صرفه باشد و در کشور دیگر، صرفه اقتصادی نداشته باشد و همین اختلاف، پایه بده - بستان دو کشور یا صادرات و واردات را تشکیل می‌دهد.

ج) جالب است بدانید که برخی محصولات، به ویژه محصولات کشاورزی که از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره می‌برند، ممکن است چندملیتی باشند.

د) یکسان نبودن شرایط و امکانات طبیعی یا تفاوت فناوری در کشورها سبب می‌شود که کشورها با یکدیگر وارد مبادله شوند.

۲ ۲۲۹

(افلام مصرفی استفاده نشده + درآمد باقی مانده) $\times \frac{20}{100} =$ خمس پرداختی

$$\frac{3}{5} = \frac{20}{100} (15 + x) \Rightarrow 350 = 300 + 20x$$

$$50 = 20x \Rightarrow x = 2/5 \text{ یا } 2,500,000$$

(الف) از آن جایی که سود پایان دوره، قطعی است، اوراق

مشارکت از ریسک بسیار پایینی برخوردار هستند.

(ب) براساس گزارش فائو - سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد - سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از مواد غذایی تولید شده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می شود، این مقدار، یک سوم کل محصول غلات جهان را شامل می شود.

(ج) مشکل دیگر خرید طلا، برای اقتصاد کشور است. در این صورت پول هایی که می توانست صرف سرمایه گذاری های مولد در اقتصاد شود، در چیزی مثل طلا منجمد می شود. سرمایه گذاری های مولد، سرمایه گذاری هایی اند که به ظرفیت تولیدی کشور با ایجاد کارخانجات و شرکت های جدید یا توسعه ظرفیت آن ها کمک می کنند.

(د) می توان مراحل بودجه بندی را در چهار مرحله زیر خلاصه کرد:

- ۱- از هر منبعی که درآمدی به دست آورید، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.
- ۲- هزینه های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.
- ۳- مجموع درآمدها و هزینه های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.
- ۴- اگر هزینه ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیر ضروری را کم کنید یا فرصت هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمدها افزایش یابد.

۲ ۲۲۶ (الف) برای به دست آوردن جواب، ابتدا به سراغ قسمت «الف»

می رویم و محاسبه می کنیم:

حساب های پس انداز بلندمدت + حساب های پس انداز کوتاه مدت = حجم شبه پول

$$\Rightarrow (2 \times 660) + \left(\frac{2}{3} \times 1320\right) = 2200$$

(ب) حال با توجه به این که میزان نقدینگی را داریم، حجم پول را محاسبه می کنیم:

حجم شبه پول + حجم پول = نقدینگی

حجم شبه پول - نقدینگی = حجم پول

$$\Rightarrow 8900 - 2200 = 6700 \text{ واحد پولی}$$

(ج) حال با توجه به این که میزان حجم پول را داریم، به سراغ محاسبه قسمت «ج» می رویم:

سپرده های دیداری + چک پول + اسکناس ها و مسکوکات = حجم پول

$$\Rightarrow 6700 = 2890 + 660 + \text{سپرده دیداری} \Rightarrow 6700 - 3550 = 3150$$

۴ ۲۲۷ (الف) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند،

پشتوانه پول به شمار می رود.

(ب) سیاست هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول اعمال می کند، سیاست های پولی است.

(ج) زمانی که پول طلا و نقره رایج بود، پشتوانه پول همان طلا و نقره موجود در خود پول بود. پشتوانه پول کاغذی هم پول های فلزی و شمش های طلا و جواهراتی بود که نزد صراف یا بانک بود؛ اما امروزه پول های فلزی و کاغذی و تحریری و الکترونیکی که در دست افراد یا در حساب آن هاست، پشتوانه ای جز قدرت اقتصادی کشور ندارد.

(د) مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند،

زیر خط فقر مطلق اند و از تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند.

۲ ۲۲۸ روابط میان دولت با بازارها و خانوارها و بنگاه ها:

۱- دولت از خانوارها مالیات می گیرد و در برابر آن به خانوارها، کالا و خدمات عمومی ارائه می کند.

۲- دولت از بنگاه ها مالیات می گیرد و در برابر آن به بنگاه ها، کالا و خدمات عمومی ارائه می کند.

۳- دولت از بازار محصولات، کالا و خدمات دریافت می کند و در برابر آن پول پرداخت می کند.

۴- دولت از بازار عوامل تولید، منابع تولید می گیرد و در برابر آن پول پرداخت می کند.